

Forord

Dette tredje bind og sidste bind af Anklagemyndighedens Årsberetning for 1998-1999 indeholder en artikel om nyere højesteretspraksis vedrørende udvisning på grund af strafbart forhold og forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Jeg nævnte i forordet til bind 1-2, der blev trykt i marts 2000, at jeg havde besluttet foreløbig at udskyde udgivelsen af denne artikel, indtil Højesteret havde afgjort nogle sager i foråret 2000. Sagerne omfattede blandt andet to sager vedrørende udlændinge, der er født og opvokset i Danmark.

Udvisningssagerne har haft stor mediedækning og bevågenhed fra politisk side, hvilket er baggrunden for, at jeg på nuværende tidspunkt - hvor retspraksis på området ikke kan anses for endeligt afklaret i alle situationer - har valgt at gøre status over den seneste højesteretspraksis på området.

Artiklen er ajourført med højesteretspraksis frem til og med 14. august 2000 og med den senest offentliggjorte afgørelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fra den 21. marts 2000.

København, august 2000

Henning Fode

Nyere højesteretspraksis vedrørende udvisning på grund af strafbart forhold og forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8

af statsadvokat Lars Stevnsborg

Indholdsfortegnelse	Side
1. Indledning	9
2. Oversigt over principperne i de danske udvisningsregler (gældende ret)	11
2.1. Indledning	11
2.2. Grundprincipperne i de danske udvisningsregler	11
2.3. Indrejseforbudets længde	17
3. Lov nr. 1052 af 11. december 1996 om udvisning på grund af narkotika-kriminalitet (udlændingelovens § 22, nr. 4, og § 26, stk. 2)	19
4. Lov nr. 1054 om strafskærpe ved gentagen handel med hårde stoffer	25
5. Lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af udlændingeloven	27
5.1. Indledning	27
5.2. Udlændingelovens § 22, nr. 1-3	30
5.2.1. Udlændingelovens § 22, nr. 1	30
5.2.2. Udlændingelovens § 22, nr. 2	31
5.2.3. Udlændingelovens § 22, nr. 3	32
5.3. Udlændingelovens § 22, nr. 5-6	33
5.4. Udlændingelovens § 26, stk. 2	38
6. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og nyere praksis fra Menneskerettighedsdomstolen	39

Anklagedighedens Årsberetning 1998-1999	3
6.1. Indledning	39
	Side
6.2. Afgørelser fra Menneskerettighedsdomstolen	43
6.2.1. Indledning	43
6.2.2. Afgørelser, hvor Domstolen har fastslået krænkelse af EMRK artikel 8	46
6.2.3. Afgørelser, hvor Domstolen har fundet en udvisning proportional	50
6.2.4. Afgørelser, hvor Domstolen har afvist sager	57
6.3. Sammenfatning af Menneskerettighedsdomstolens praksis	59
7. Retspraksis	68
7.1. Landsretspraksis	68
7.2. Højesteretspraksis	73
7.2.1. Indledning	73
7.2.2. Andeninstanssager i Højesteret vedrørende udvisning	73
7.2.3. Tredjeinstanssager vedrørende udlændingelovens § 22 (forud for lov 1052/1996)	80
7.2.4. Tredjeinstanssager vedrørende udlændingelovens § 22, nr. 4-6	83
7.2.5. Verserende tredjeinstanssager i Højesteret	95
8. Sammenfatning	96
8.1. Indledning	96
8.2. Betydning af en "kriminell løbebane"	97
8.3. Typetilfælde – udlændingelovens § 22	98
8.3.1. Bagatelgrænse – førstegangstilfælde	98
8.3.2. Udlændingen er opvokset her i landet ("andengenerations indvandrere")	99

Anklagedighedens Årsberetning 1998-1999	4
8.3.2.1. Indledning	99
	Side
8.3.2.2. Udlændingen er indrejst i barnealder eller er født i Danmark	99
8.3.2.3. Udlændingen er indrejst som ung	101
8.3.3. Udlændingen er gift med herboende eller har herboende mindreårige børn	102
8.3.4. Udlændingen har ingen tilknytning til Danmark – bortset fra opholdets længde	103
8.4. Andre udlændinge med fast ophold i Danmark (udlændingelovens §§ 23-24)	104
8.5. Afslutning	104
9. Retningslinjer fra Rigsadvokaten	106
9.1. Rigsadvokatens Meddelelse nr. 10/1998	106
9.2. Gennemgang af afgjorte sager mod udlændinge, der er udvist	108
9.3. Rigsadvokatens arbejdsgruppe om behandlingen af sager mod udlændinge, hvor der er spørgsmål om udvisning	110
Bilag:	
1. Oversigt over Højesteretspraksis i udvisningssager 1997-2000.	111
2. Oversigt over andeninstanssager vedrørende udvisning i Højesteret 1997-2000.	117
3. Oversigt over tredjeinstanssager vedrørende udvisning i Højesteret 1998-2000.	127
4. Oversigt over verserende sager vedrørende udvisning i Højesteret.	137

1. Indledning

Det følger af udlændingelovens regler, at afgørelse om udvisning af en udenlandsk statsborger som følge af dom for strafbart forhold træffes af domstolene i forbindelse med straffesagens behandling. Det er i denne artikel alene hensigten at behandle dette spørgsmål, hvorimod udvisning af hensyn til statens sikkerhed, på grund af ulovligt ophold og af ordensmæssige hensyn m.v. ikke vil blive behandlet¹.

Højesteret har i løbet af de sidste par år fået forelagt et større antal sager vedrørende spørgsmålet om udvisning af udenlandske statsborgere af Danmark på grund af strafbart forhold. Baggrunden for de mange sager er navnlig Folketingets vedtagelse af en ændring af udlændingeloven, der har lempet kriterierne for udvisning af kriminelle udlændinge.

Af hensyn til sammenhængen indeholder fremstillingen i afsnit 2 en kort redegørelse for de gældende principper i de danske udvisningsregler, og i afsnit 3 og 5 redegøres der for de ændringer af udlændingeloven, der blev gennemført ved lov nr. 1052/1996 og lov nr. 473/1998. Endelig indeholder afsnit 4 en kort omtale af den såkaldte "pusherlov" (lov nr. 1054/1996). Det er imidlertid ikke hensigten i detaljer at redegøre for gældende ret på området. Herom henvises til litteraturen og Udvisningsudvalgets betænkning 1326/1997.

Som anført i overskriften er gennemgangen af praksis koncentreret om forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for privatlivet og familielivet. Artikel 8 berøres i fornødent omfang i afsnit 6, der omhandler den seneste praksis fra Menneskerettighedsdomstolen vedrørende udvis-

¹ Den henvises til litteraturen herom, herunder bl.a. Lone B. Christensen et al., Udlændingeret, 2. udg. 2000, og Langlouis og Tornøe, Udlændingeloven med kommentarer, 2. udg. 1993.

ning på grund af strafbart forhold. Forholdet til artikel 3, der giver en absolut beskyttelse mod udvisning til hjemlandet, så længe der består en reel risiko for tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling, behandles kun perifert nedenfor.

Højesterets praksis gennemgås i afsnit 7. Beskrivelsen er ajourført med retspraksis til og med 14. august 2000. Den gældende retstilstand søges sammenfattet i afsnit 8, og i afsnit 9 redegøres blandt andet for de skridt, som Rigsadvokaten har foretaget i anledning af de seneste tilkendegivelser fra Højesteret.

Bilag 1 indeholder en oversigt over Højesterets domme i perioden 1997 til august 2000 og er udformet som en slags "lynoversigt" med summariske oplysninger om afgørelsen, domfældtes aktuelle og tidligere kriminalitet samt dennes personlige forhold. Dommene er opstillet efter længden af den idømte sanktion. Bilag 2-4 indeholder resumeer af Højesterets domme i den nævnte periode samt verserende tredjeinstanssager. Oversigten er alene tænkt som et hjælpemiddel, og der henvises i øvrigt til Ugeskrift for Retsvæsen for nærmere oplysninger.

2. Oversigt over principperne i de danske udvisningsregler (gældende ret)²

2.1. Indledning

Grundprincipperne i de danske udvisningsregler har været genstand for en række ændringer ved lov nr. 1052 af 11. december 1996 om udvisning på grund af narkotikakriminalitet og lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af udlændingeloven. Der blev ved disse love blandt andet indsat nogle nye bestemmelser i udlændingelovens § 22, nr. 4-6, der afgørende bryder med de hidtil gældende principper for den udvisningsbegrundende kriminalitet og vægtningen af de humanitære hensyn, der taler mod en udvisning. Nedenfor i afsnit 2.2. er der i oversigtsform redegjort for de gældende regler om udvisning på grund af strafbart forhold. Der er redegjort mere detaljeret for de ændrede kriminalitetskrav og den nye vægtningsregel samt lovforarbejderne i afsnit 3 og afsnit 5, der blev indført ved lov nr. 1052/1996 og lov nr. 473/1998.

For så vidt angår den hidtil gældende retstilstand henvises til tidligere udgivne fremstillinger, herunder den kommenterede udlændingelov.

2.2. Grundprincipperne i de danske udvisningsregler

Grundprincipperne i de danske udvisningsregler er en *trappestimodel*, hvorefter grundbetingelserne for udvisning af udlændinge trinvis skærpes i takt med varigheden af udlændingens lovlige ophold i Danmark. Det vil sige, at udlændingens beskyttelse mod udvisning bliver bedre, jo længere ophold udlændingen har haft her i landet.

² Lovbekendtgørelse nr. 600 af 23. juni 2000.

Grundkravene til den idømte (udvisningsbegrundende) strafs længde og karakter varierer således i takt med varigheden af udlændingens *lovlige ophold* i Danmark. Dette fremgår af udlændingelovens kapitel 4 om udvisning, og de centrale bestemmelser findes i §§ 22-24. I det følgende redegøres for de gældende regler i udlændingeloven. Forarbejderne til bestemmelserne behandles nedenfor i afsnit 3 og afsnit 5.

Bestemmelsen i § 22 vedrører udlændinge, som har haft lovligt ophold her i landet i *mere end de sidste 7 år* og udlændinge med *flygtningestatus*³. En udlænding *kan* efter denne bestemmelse udvises, hvis

1) udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 4 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed,

2) udlændingen for flere strafbare forhold idømmes ubetinget straf af mindst 2 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed,

3) udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 2 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed, og tidligere her i landet er idømt ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter,

4) udlændingen efter lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 eller § 191 a idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter,

5) udlændingen efter § 59, stk. 3, eller straffelovens § 125 a idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter,

6) udlændingen efter straffelovens § 119, stk. 1 og 2, § 180, § 181, § 183 a, § 210, stk. 1 og 3, jf. stk. 1, § 216, § 222, § 224, jf. §§ 216 og 222, og § 225, jf. §§ 216 og 222, samt § 237, § 245, § 246, § 252, stk. 2, § 261, stk. 2, § 276, jf. § 286, §§ 278-284, jf. § 286, og § 288 idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter".

³ Der sondres ikke mellem konventionsflygtninge (§ 7, stk. 1), kvoteflygtninge (§ 8) og de facto flygtninge (§ 7, stk. 2)..

Bestemmelsen i § 23 vedrører udlændinge, som har haft lovligt ophold her i landet i *mere end de sidste 3 år*. En udlænding kan udvises efter denne bestemmelse

"1) af de grunde, der er nævnt i § 22,

2) hvis udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 2 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed,

3) hvis udlændingen for flere strafbare forhold idømmes ubetinget straf af mindst 1 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed,

4) hvis udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 1 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed, og tidligere her i landet er idømt ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter".

Endelig vedrører bestemmelsen i § 24 andre udlændinge, dvs. udlændinge med et kortere lovligt ophold i Danmark end 3 år. En udlænding kan udvises efter denne bestemmelse

"1) af de grunde, der er nævnt i §§ 22 eller 23,

2) hvis udlændingen idømmes betinget eller ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter".

Ved lovligt ophold forstås, at udlændingen opholder sig lovligt i landet, fordi der ikke stilles krav om visum eller opholdstilladelse, jf. udlændingelovens §§ 1- 3 og 5, stk. 2, (nordiske statsborgere, EU/EØS statsborgere i op til 6 måneder, visumfri udlændinge og børn under 18 år med fast ophold hos forældremyndighedens indehaver), udlændinge med visum, jf. § 4, samt udlændinge med opholdstilladelse efter §§ 6 - 9 (EF/EØS-borgere, asyl, familiesammenføring, andre særlige grunde). Udlændingelo-

vens § 27 indeholder nærmere bestemmelser om beregningen af udlændingens lovlige ophold.

Er grundbetingelserne for udvisning opfyldt, skal domstolene ved afgørelsen af, om udvisning bør ske, inddrage de obligatoriske hensyn i udlændingelovens § 26, stk. 1. Disse hensyn bygger på en generel vurdering af, hvilke momenter der kan gøre en afgørelse om udvisning *særlig* belastende for den pågældende udlænding. At forholdene i udlændingens hjemland generelt er ringere end forholdene her i landet er ikke et hensyn, som udlændingevalget fandt egnet til at fremhæve som et hensyn, der bør indgå i afvejningen, "da muligheden for at udvise udlændinge fra mange lande derved ville blive urimeligt begrænset"⁴.

Ved afgørelsen om udvisning skal der tages hensyn til, om udvisningen må antages at virke særlig belastende, navnlig på grund af de forhold, der er nævnt i § 26, stk. 1, nr. 1-7. De momenter, der indgår i afvejningen kan skematisk opstilles således⁵:

Lovbestemmelse	Lovtekst	Tilknytningsmomenter
§ 26, stk. 1, nr. 1	<i>"udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund, herunder om udlændingen er kommet her til landet som barn eller ganske ung".</i>	Udlændingens integration i det danske samfund, herunder i form af opvækst, arbejde, medlemskab af fagbevægelse, uddannelsesforløb, sprog, aktiv deltagelse i foreningsliv mv.
§ 26, stk. 1, nr. 2	<i>"varigheden af udlændingens ophold her i landet".</i>	Varigheden af udlændingens samlede ophold her i landet, såvel lovligt som ulovligt ophold.
§ 26, stk. 1, nr. 3	<i>"udlændingens alder,</i>	Fx alvorlig sygdom hos udlændingen, som ikke vil kunne

⁴ Bet. 882/1979 om udlændingelovgivningen, side 118, Bet. 968/1982 om udlændingelovgivningen, side 82.

⁵ Se endvidere Rigsadvokatens meddelelse nr. 10/1998 pkt. 2.2.6.

	<i>helbredstilstand og andre personlige forhold".</i>	behandles i hjemlandet, eller som vil forværres betydeligt under hjemlandets klimatiske forhold.
§ 26, stk. 1, nr. 4	<i>"udlændingens tilknytning til herboende personer".</i>	Ægteskab, registreret partnerskab (tidspunkt for indgåelsen), fast samlivsforhold (varighed), kæreste, børn (alder), forældre, søskende og omgangskreds her i landet, oplysninger om forældremyndighed, samværsret og faktisk udøvelse af samværsret for så vidt angår børn udenfor bestående ægteskab eller samlivsforhold.
Lovbestemmelse	Lovtekst	Tilknytningsmomenter
§ 26, stk. 1, nr. 5	<i>"udvisningens konsekvenser for udlændingens herboende nære familiemedlemmer".</i>	Herboende ægtefælles, registreret partners, fast samlevs og mindreårige børns tilknytning her til landet (arbejde, uddannelse, skolegang, sprog m.v.) og eventuelt til hjemlandet (ophold, ferierejser). Det vil endvidere have betydning, hvorvidt ægtefællen m.fl. agter at følge med til hjemlandet i tilfælde af udvisning, og om de pågældende vil have særligt vanskeligt ved at følge den udviste til hjemlandet eller andet land.
§ 26, stk. 1, nr. 6	<i>"udlændingens manglende eller ringe tilknytning til hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold".</i>	Om udlændingen har familie, venner og bekendte i hjemlandet, om udlændingen har opretholdt kontakten til disse og i givet fald hvordan, om han har haft ferierejser eller længere ophold i hjemlandet samt udlændingens sproglige forudsætninger for at klare sig i hjemlandet.
§ 26, stk. 1, nr. 7	<i>"risikoen for, at udlændingen uden for de i § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde vil lide overlast i hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold."</i>	Om der forventes reaktioner fra hjemlandets myndigheder ved tilbagevenden i form af særlig byrdefulde straffeforanstaltninger (dødsstraf, legemsstraf, langvarig fængselsstraf), og om udlændingen i hjemlandet risikerer at blive straffet for den samme lovovertrædelse, som er til pådømmelse i Danmark. Risiko for overlast som følge af asylrelevant forfølgelse er ikke omfattet af bestemmelsen. Denne prøvelse sker efterfølgende i forbindelse med udsendelsen, jf. udlændingelovens § 49 a.

Efter bestemmelsen i udlændingelovens § 26, stk. 2, kan en udlænding udvises efter § 22, nr. 4-6, medmindre de hensyn, der er opregnet i § 26, stk. 1, taler *afgørende* derimod.

Bestemmelsen i § 26, stk. 1, nævner efter sin ordlyd intet om den vægtning eller prioritet, hvormed hensynene skal indgå i afvejningen af, om en udvisning skal finde sted. Det blev imidlertid i Betænkning nr. 968/1982 om udlændingelovgivningens fremhævet, at det i særlig grad er *opvækst her i landet*, men også hensynet til en udlænding, der lever sammen med sine *mindreårige børn* eller med en *ægtefælle*, der skal tillægges betydning ved vurderingen af spørgsmålet, om en udvisning vil virke særligt belastende. Det anføres således blandt andet i betænkningen⁶:

"Som nævnt ovenfor side 42 har Danmark ved at tiltræde menneskerettighedskonventionerne forpligtet sig til at respektere disses forbud mod umenneskelig behandling og pålæg om beskyttelse af familielivet. Disse forpligtelser medfører, at udvisning ikke altid vil være berettiget, selvom betingelserne i udkastets §§ 17-18 er til stede.

I § 52, stk. 1, i udlændingebekendtgørelsen, er der i overensstemmelse med udvalgets forslag herom i betænkning nr. 882/1979, side 117-118, opregnet nogle af de hensyn, som kan tale imod at træffe bestemmelse om udvisning, selvom udvisningsgrundlaget i øvrigt er til stede. Denne bestemmelse foreslås optaget i loven.

Det blev i forbindelse med ophævelsen i 1965 af straffelovens § 76 fremhævet som en mangel ved domstolsbestemt udvisning, at det indebar risiko for, at der ved afgørelsen blev lagt for megen vægt på det strafbare forholds beskaffenhed og ikke taget tilstrækkeligt hensyn til personlige forhold, som ikke kom frem under straffesagen. Denne indvending vil ikke kunne gøres gældende, hvis loven indeholder vejledning om de humanitære hensyn, der bør inddrages under sagens behandling. Det må derfor forventes, at domstolenes afgørelse vedrørende udvisning vil blive præget af individuelle hensyn.

Efter bestemmelsen skal der udover udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund og varigheden af opholdet tages hensyn til, om udvisning vil være særligt belastende på grund af udlændingens personlige forhold (alder, køn og helbredstilstand m.v.), eller på grund af udlændingens personlige eller familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere. Sidstnævnte hensyn er ikke alene et hensyn til udlændingen selv, men tillige et hensyn til den pågældendes herboende nære pårørende, der ofte

⁶ Betænkning afgivet i november 1982 af Justitsministeriets udvalg af 14.12.1977 til revision af loven om udlændinges adgang til landet m.v. side 176.

vil have vanskeligt ved at følge udlændingen til hjemlandet eller til et andet land. Det er således udvalgets opfattelse, at en udlænding, der under lovligt ophold her i landet lever sammen med sine mindreårige børn eller med en ægtefælle, der ønsker at opretholde samlevet, ikke bør udvises, medmindre der foreligger særligt graverende forhold. Mindretallet ønsker at tilføje, at også i forhold til udlændinge, der opholder sig ulovligt her i landet, kan hensynet til de nære pårørende være så stærkt, at almindelig straf bør anvendes frem for udvisning.

Efter bestemmelsen skal der også tages hensyn til udlændingens eventuelt manglende eller svage tilknytning til det eller de lande, hvor udlændingen efter en udvisning kan ventes at tage ophold. En udlændings forbindelse med hjemlandet kan være ringe, f.eks. fordi den pågældende er rejst derfra i en meget ung alder. Udvisningen bør i så fald kun ske i særligt kvalificerede tilfælde. At forholdene i udlændingens hjemland generelt er ringere end forholdene her i landet, er ikke i sig selv et hensyn, der bør indgå i afvejningen, jf. betænkning nr. 882/1979 side 118."

Retsudvalget fremhævede under behandlingen af lovforslaget kriteriet om opvækst her i landet og anførte blandt andet⁷:

"Ved behandlingen af en udvisningssag vedrørende en udlænding, som er kommet her til som barn eller ganske ung, bør det efter nr. 3 tillægges særlig betydning, at den pågældende har haft en del af sin opvækst her i landet og således meget ofte har mistet enhver tilknytning til sit hjemland."

Retsudvalget forudsatte i øvrigt, at der i forbindelse med udvisningsreglerne anlægges en *proportionalitetsbetragtning* mellem på den ene side det udvisningsbegrundende forhold og på den anden side "afgørelsen af, om udvisning skal finde sted og i givet fald, hvilken længde et indrejseforbud skal have"⁸.

2.3. Indrejseforbudets længde

Ved lov nr. 473 af 1. juli 1998 blev bestemmelsen om fastsættelse af et indrejseforbud i forbindelse med dom for strafbart forhold ændret. Den generelle mindstevarighed

⁷ Tilføjelse til Betænkning af 31. maj 1983, FT B 1982/83, spalte 2767.

⁸ A.st. spalte 2766. Retsudvalgets tilkendegivelser og de ovennævnte bemærkninger i betænkningen blev fremhævet i Udvisningsbetænkningen (1997) side 179 f. og 187 f.

af et indrejseforbud meddelt ved dom i forhold til den hidtidige praksis blev *nedsat* fra 5 år til 3 år, ligesom kravene til den konkret forskyldte straf generelt blev forhøjet. Der gælder herefter ikke særlige regler for fastsættelse af indrejseforbudets længde ved *narkotikakriminalitet*, idet der dog for disse sager er fastsat en mindstevareghed af indrejseforbudet på 5 år uanset varigheden af udlændingens ophold i landet og den konkret forskyldte straf⁹.

Efter § 32 kan indrejseforbudet tidsbegrænses og regnes fra den 1. i den førstkommende måned efter udrejsen eller udsendelsen. Indrejseforbud i forbindelse med udvisning efter bestemmelserne i §§ 22-24 meddeles efter § 32, stk. 2, for følgende perioder:

1) 3 år, hvis udlændingen idømmes en betinget frihedsstraf¹⁰ eller idømmes en ubetinget frihedsstraf af ikke over 3 måneder eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter eller varighed,

2) 5 år, hvis udlændingen idømmes en ubetinget frihedsstraf af mere end 3 måneder, men ikke over 1 år eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed,

3) 10 år, hvis udlændingen idømmes en ubetinget fængselsstraf af mere end 1 år, men ikke over 2 år, eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed,

4) bestandig, hvis udlændingen idømmes en ubetinget fængselsstraf af mere end 2 år eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed."

⁹ Se om ikrafttræden af bestemmelserne om indrejseforbudets længde Højesterets dom i U 1999.1500 H. Denne dom var anket af tiltalte med påstand om frifindelse for udvisningspåstanden, subsidiært at indrejseforbudet kun skulle være gældende i 5 år. Højesteret udtalte i denne sag, "*Efter ordlyden af overgangsbestemmelsen i § 4, stk. 5, i lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af bl.a. udlændingeloven og under hensyn til, at der ikke med ændringsloven tilsigtedes nogen lempelse for så vidt angår narkotikakriminalitet, tiltræder Højesteret, at indrejseforbudets længde er fastsat i overensstemmelse med de før ændringsloven gældende regler.*"

¹⁰ Indsat ved lov nr. 425 af 31. maj 2000, § 1, nr. 11.

Indrejseforbud i forbindelse med udvisning efter § 22, nr. 4-6, meddeles dog efter § 32, stk. 3, for mindst 5 år.

3. Lov nr. 1052 af 11. december 1996 om udvisning på grund af narkotikakriminalitet

Ved lov nr. 1052 af 11. december 1996 (om udvisning på grund af narkotikakriminalitet) blev der ved ændring af udlændingelovens bestemmelser skabt en lettere adgang til at udvise udlændinge, der er dømt for narkotikakriminalitet. Dels blev grundbetingelserne i § 22 for udvisning af udlændinge ændret med hensyn til den idømte strafs længde og karakter (§ 22, nr. 4), dels blev der - som nævnt ovenfor - indsat en ny bestemmelse om vægtningen af de personlige forhold (§ 26, stk. 2). Loven trådte i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, dvs. den 14. december 1996.

Lovforslaget blev fremsat af indenrigsministeren den 3. oktober 1996. Dvs. før det af indenrigsministeren den 18. august 1995 nedsatte Udvisningsudvalg afgav betænkning (se afsnit 5). Det skete, fordi regeringen fandt det nødvendigt allerede på daværende tidspunkt at foretage en særlig indsats over for udlændinge, der dømmes for narkotikakriminalitet¹¹.

Baggrunden for regeringens lovgivningsinitiativ fremgår blandt andet af pkt. 1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvori det anføres:

"Indsatsen mod indførelsen og udbredelsen af narkotika i Danmark bør efter regeringens opfattelse intensiveres på alle områder.

Derfor har justitsministeren samtidig hermed udarbejdet forslag til ændring af lov om euforiserende stoffer med henblik på at skærpe straffen for gentagen handel med hårde stoffer.

Det er regeringens opfattelse, at det ikke er tilstrækkeligt at se på narkotikakriminaliteten som et nationalt problem. Der er typisk tale om international, organiseret kriminalitet, som bl.a. er afhængig af internationale netværk af bagmænd, kurerer og sælgere på gadeplan.

En bekæmpelse af narkotikakriminaliteten på nationalt plan indebærer således også, at der sættes ind mod kriminalitetens internationale forgreninger. Dette kan bl.a. ske ved at

¹¹ Folketingstidende 1996-97, Tillæg A, spalte 1015 (lovforslag L 24/1996).

skærpe reaktionerne over for udlændinge, der under ophold her i landet dømmes for narkotikakriminalitet.

På den baggrund foreslår regeringen, at reglerne i udlændingeloven skærpes, således at der bliver lettere adgang til at udvise udlændinge, der er dømt for narkotikakriminalitet. Herved tilgår der de "rejsende i narkotikakriminalitet" et tydeligt signal om, at vi ikke accepterer denne virksomhed."

Selve forslaget beskrives endvidere således i pkt. 3 i bemærkningerne til lovforslaget:

"Narkotikakriminalitetens internationale karakter og samfundsfarlige karakter i øvrigt giver efter regeringens opfattelse grundlag for at bryde med det hidtidige princip i udlændingeloven, hvorefter en udlændings beskyttelse mod udvisning styrkes, jo længere den pågældendes lovlige ophold i landet har varet.

Regeringen har derfor besluttet, at narkotikakriminalitet underkastes en særlig regulering i tillæg til de eksisterende udvisningsregler, således at dom for narkotikakriminalitet vil kunne medføre udvisning, selvom de almindelige udvisningsbetingelser ikke er opfyldt.

Lovforslaget indeholder således et forslag til en bestemmelse, hvorefter der som udgangspunkt kan ske udvisning af en udlænding, som er idømt ubetinget frihedsstraf for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 eller § 191 a, eller en udlænding, som er straffet for gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof.

Afgørelser vedrørende udvisning efter de foreslåede bestemmelser skal som afgørelser vedrørende udvisning efter de almindelige udvisningsbestemmelser træffes under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

EU- eller EØS-borgere vil kunne udvises i overensstemmelse med EU-reglerne herom."

De "rejsende i narkotikakriminalitet" skal næppe forstås helt bogstaveligt, blandt andet fordi en narkokurer uden tilhørsforhold til Danmark typisk vil kunne udvises efter de lempeligere regler i udlændingelovens § 24.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 22, nr. 4, fik efter Folketingets behandling af lovforslaget følgende ordlyd:

"4) Udlændingen efter lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 eller § 191 a er idømt en ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter."

Det fremgår blandt andet af bemærkningerne til § 22, nr. 4:

...

En udlænding kan efter bestemmelsens første led som udgangspunkt udvises, hvis den pågældende idømmes en frihedsstraf, som ikke er gjort betinget, eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller straffelovens § 191 eller § 191 a, uanset længden af den idømte straf og uanset, hvor længe den pågældende har opholdt sig i landet. Bestemmelsen finder således anvendelse, uanset om den pådømte overtrædelse ikke vedrører et særligt farligt eller skadeligt stof.

...

Udvisning vil ikke kunne finde sted, hvis dette er i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger."

Begrebet "et særligt farligt eller skadeligt stof" anvendes også i straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt. Herved forstås hårde stoffer som f.eks. heroin og kokain, men ikke hash¹². Som særligt farlige stoffer anses i praksis også f.eks. amfetamin eller ecstasy.

Indenrigsministeren fremsatte under lovforslagets behandling et *ændringsforslag*, som bevirkede, at det sidste led i lovforslagets § 22, nr. 4, udgik. Det var bestemmelsen om, at straf - *herunder bødestraf eller betinget frihedsstraf* - for gentagne tilfælde af salg af særligt farligt eller skadeligt stof ville kunne medføre udvisning¹³.

Begrundelsen for fremsættelsen af forslaget fremgår blandt andet af bemærkningerne i Retsudvalgets Betænkning af 21. november 1996 til "ændringsforslag nr. 2"¹⁴:

"Af indenrigsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 27 af 5. november 1996 (L 24 - bilag 17) fremgår det bl.a., at Rigsadvokaten i brev af 21. oktober 1996 har tilsluttet sig de bemærkninger, som Statsadvokaten i Aalborg er fremkommet med i brev af 17. oktober 1996. I statsadvokatens brev er det bl.a. anført, at man, hvis lovforslag nr. L 23 gennemføres med den konsekvens, at domstolene fremover idømmer betydeligt hårdere straffe ved

¹² Folketingstidende 1974/75 (2. samling), Tillæg A, spalte 1621.

¹³ Ændringsforslag af 18. november 1996.

¹⁴ Folketingstidende 1996-97, Tillæg B, spalte 81.

flere eller gentagne tilfælde af salg af mindre mængder hårde stoffer, i så fald kun yderst sjældent vil befinde sig i bødeområdet. I brevet er det endvidere anført, at domstolene i sådanne tilfælde i forvejen må antages at være utilbøjelige til at imødekomme en påstand om udvisning.

Herudover er det i brevet anført, at de samme omstændigheder, som i det konkrete tilfælde måtte føre til en betinget dom, i langt det overvejende antal tilfælde må antages at ville begrunde undladelse af at træffe bestemmelse om udvisning.

Indenrigsministeriet finder på denne baggrund ikke grundlag for at opretholde bestemmelsens 2. led om, at straf, herunder bødestraf eller betinget frihedsstraf, for gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof vil kunne medføre udvisning."

Der var altså *ikke* ved ændringsforslaget tilsigtet en undtagelse for ubetingede strafpositioner i den nederste del af udmålingsskalaen.

Det andet element i lovforslaget var bestemmelsen i udlændingelovens § 26, stk.

2. Denne bestemmelse blev vedtaget uden ændringer og har følgende ordlyd:

"Stk. 2. En udlænding kan udvises efter § 22, nr. 4, medmindre de i stk. 1 nævnte forhold taler afgørende derimod."

Det anføres i bemærkningerne til § 26, stk. 2¹⁵:

"Der foreslås indsat en ny bestemmelse i § 26, stk. 2. Baggrunden herfor er, at det ønskes markeret, at undladelse af udvisning i de i § 22, nr. 4, omhandlede tilfælde kun undtagelsesvis kan finde sted¹⁶.

Ifølge udlændingelovens § 26 skal der ved afgørelser om udvisning tages hensyn til, om udvisningen må antages at virke særligt belastende. Der er i denne bestemmelse opregnet en række forhold, som navnlig skal indgå i den vurdering. Dette drejer sig bl.a. om udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund, herunder varigheden af opholdet her i landet og oplysninger om udlændingens personlige forhold.

¹⁵ Folketingstidenden 1996-97, Tillæg A, spalte 1018.

¹⁶ Højesteret har i nogle afgørelser af 19. maj 1999 udtalt, at udtalelsen i forarbejderne til § 26, stk. 2, om, at "...undladelse af udvisning ... kun undtagelsesvist kan finde sted", ikke kan tillægges selvstændig betydning. Se herom afsnit 7.

Narkotikaforbrydelser må anses for at være kriminalitet af en sådan grov og samfundsfarlig karakter, at hensynene nævnt i den gældende § 26 kun undtagelsesvis skal tillægges afgørende betydning ved en afgørelse om udvisning.

Om der foreligger sådanne særlige forhold, at hensynene som nævnt i § 26 kan føre til, at der undtagelsesvis ikke sker udvisning efter § 22, nr. 4, afhænger af en konkret vægtning af på den ene side arten og grovheden af den i § 22, nr. 4, nævnte kriminalitet og på den anden side styrken af de i § 26 nævnte hensyn. De i denne bestemmelse nævnte hensyn til udlændingens familiemæssige tilknytning til Danmark vil således i givet fald tale mod udvisning, i det omfang dette følger af internationale forpligtelser, jf. art. 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention."

I forbindelse med Retsudvalgets behandling af lovforslaget, stillede udvalget en række spørgsmål til indenrigsministeren, som kan yde bidrag til fortolkningen af bestemmelserne. Navnlig Indenrigsministeriets besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 15 og 26 yder fortolkningsbidrag.

Spørgsmål 15 har følgende ordlyd:

"Der ønskes en beskrivelse af, hvem der kan udvises, uden at der opstår konflikt med menneskerettighedskonventionen.

Svar:

Efter lovforslaget kan en udlænding udvises efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 22, nr. 4, medmindre de i § 26 nævnte forhold taler afgørende derimod.

Et af forholdene nævnt i § 26 er (som nr. 2) udlændingens personlige eller familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere. Det vil således indgå i vurderingen, om udlændingen er gift eller fast samlevende med en herboende person og/eller har børn med en herboende person.

Sådanne hensyn til udlændingens familiemæssige tilknytning til Danmark vil i givet fald tale mod udvisning i det omfang, dette følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Menneskerettighedsdomstolen har i en række domme udtalt, at udvisning af ægtefæller og samlevende eller forældre til et barn, der bor i den udvisende stat, som udgangspunkt ikke er i strid med artikel 8, hvis det forekommer sandsynligt, at det vil være muligt for den anden ægtefælle og/eller børn at følge med, således at familiens enhed naturligt bevares i et andet land.

Om anvendelsen af artikel 8 kan i øvrigt oplyses følgende:

Efter artikel 8, stk. 1, har enhver ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. Efter artikel 8, stk. 2, må ingen offentlig myndighed gøre indgreb i

udøvelsen af denne ret, med mindre det sker i overensstemmelse med lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder.

Udvisning af en udlænding, som er gift med en herboende og/eller har børn her i landet vil som udgangspunkt være et indgreb i retten til familieliv omfattet af artikel 8, stk. 1, men kan ske under de i artikel 8, stk. 2, nævnte betingelser. Efter ordlyden af artikel 8, stk. 2, kan et indgreb i retten til familieliv ske, hvis det sker til varetagelsen af et af de i bestemmelsen nævnte hensyn. Videre skal indgrebet være "nødvendigt", dvs. begrundet i et påtrængende samfundsmæssigt behov.

Efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis skal der i hver enkelt udvisningssag foretages en konkret vurdering af, om betingelserne for at gribe ind i familielivet er til stede. I denne vurdering skal indgå en proportionalitetsafvejning mellem på den ene side hensynet til samfundsmæssige interesser og på den anden side udlændingens familieliv. Jo vægtigere samfundsmæssige interesser der er tale om at beskytte, jo stærkere grunde skal der foreligge for at undlade at udvise den dømte af hensyn til den pågældendes familieliv. Afvejningen kan således føre til, at hensynet til udlændingens familieliv findes at måtte vige over for hensynet til de samfundsmæssige interesser, som der er tale om at beskytte."

Spørgsmål 26 lyder således:

"Ministeren bedes oplyse, hvorfor der i det foreslåede § 26, stk. 2, står, at "en udlænding kan udvises" og ikke, at "en udlænding skal udvises".

Svar:

En bestemmelse, hvorefter en udlænding i alle tilfælde skal udvises, såfremt betingelserne i den foreslåede § 22, nr. 4, er opfyldt, og de i § 26, stk. 1, nævnte hensyn ikke taler afgørende derimod, vil kunne være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget skal afgørelser om udvisning træffes under hensyn til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. EU- og EØS-borgere vil kunne udvises i overensstemmelse med EU-reglerne herom."

Loven blev vedtaget med 102 stemmer (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) mod 14 stemmer (SF og EL).

4. Lov nr. 1054 af 11. december 1996 om strafskaerpelse ved gentagen handel med hårde stoffer

Regeringens indsats mod narkotikakriminalitet omfattede tillige et forslag om strafskaerpelse ved gentagen handel med små mængder hårde stoffer, den såkaldte "*pusherlov*". Loven trådte i kraft den 13. december 1996. Ved lovændringen blev der indsat et nyt stk. 2 i § 3 i lov om euforiserende stoffer.

Efter § 3, stk. 1, i lov om euforiserende stoffer straffes overtrædelse af loven eller de i medfør af denne udfærdigede forskrifter med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Det nye stykke fik følgende ordlyd:

"Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en betydeligt skærpene omstændighed, at der er tale om gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof."

Baggrunden for skærpelsen var navnlig den handel med små mængder hårde stoffer i såkaldte "*salgspakker*", der igennem nogen tid havde givet anledning til problemer i København - særligt på Vesterbro - men også i de større byer i provinsen. Justitsministeren redegjorde i bemærkningerne til lovforslaget indgående for gældende ret¹⁷.

Formålet med loven var at gennemføre en væsentlig skærpelse af straffniveauet ved gentagen handel med *små mængder* hårde stoffer, herunder på gadeplan. Ved "en handel" forstås der efter bemærkningerne salg eller besiddelse med henblik på

¹⁷ Folketingstidenden 1996-97, Tillæg A, spalte 1006, pkt. 2.2. - 2.3 (Lovforslag L 23 af 3. oktober 1996.). Se endvidere politiadvokat Carsten Egeberg Christensen i Juristen 1998.335.

salg af én salgspakke bestående af fra 0,01 gram til 0,2 gram heroin eller kokain. Den tilsigtede skærpelse af strafudmålingen kunne herefter beskrives således¹⁸:

1. gangstiltælde. Det forudsættes, *"at blot 5-10 handler som udgangspunkt vil udløse en straf på 30-60 dages fængsel mod 10-14 dages hæfte i dag. Mere end 10 handler bør som udgangspunkt udløse en straf på 3 måneders fængsel mod 10-14 dages hæfte i dag."*

2. gangstiltælde. Det forudsættes, straffen *"ved blot 3 handler som udgangspunkt skal være 3 måneders fængsel. Er der tale om mere end 3 handler, fastsættes en forholdsmæssig strengere straf. Hvor normalstraffen i 2. gangstiltælde i dag er 10-30 dages hæfte eller fængsel, vil forslaget således indebære mindst en tredobling af straffen."*

3. gangstiltælde eller mere. *"Har den pågældende to eller flere tidligere domme for narkotikahandel bag sig, forudsættes det, at straffen ved ny narkotikakriminalitet fastsættes til mere end 3 måneders fængsel. Hvor meget mere end 3 måneders fængsel, der kommer på tale, vil bl.a. afhænge af, hvor mange handler den aktuelle sag omfatter."*

For så vidt angår andre hårde stoffer end heroin og kokain - fx amfetamin eller ecstasy - blev det forudsat, at straffen fastsættes med udgangspunkt i de nævnte retningslinjer efter stoffernes relative farlighed. Det blev i øvrigt forudsat, at strafskærpelsen i sager om gentagen handel med små mængder hårde stoffer *ikke* får afledede virkninger over for hverken mindre lovovertrædelser (f.eks. besiddelse til eget forbrug) eller grovere lovovertrædelser (f.eks. indsmugling eller handel med større mængder narkotika).

Loven blev vedtaget med 102 stemmer (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) mod 13 stemmer (SF og EL).

¹⁸ Pkt. 3.3. i bemærkningerne til lovforslaget.

5. Lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af udlændingeloven

5.1. Indledning

Indenrigsministeren nedsatte den 18. august 1995 et ekspertudvalg - det såkaldte *Udvisningsudvalg*. Udvalget fik til opgave at foretage en gennemgang af, hvorledes de gældende bestemmelser var blevet anvendt i domstolenes praksis, herunder med hvilken styrke de forskellige hensyn var indgået som momenter ved afgørelsen om udvisning. Udvalget skulle endvidere vurdere, om der var grundlag for at ændre de gældende bestemmelser herom, herunder om der på baggrund af den foretagne gennemgang burde foretages en justering af vægten af de hensyn, som indgår i afvejningen af, om udvisning skal kunne findes sted. Udvalget skulle i den forbindelse vurdere, i hvilket omfang specifikke hensyn som f.eks. gentagen kriminalitet, personfarlig kriminalitet og narkotikakriminalitet samt en eventuel udvisnings konsekvenser for den pågældendes familie kunne indgå med større vægt i forbindelse med udvisningsafgørelsen. Udvalget skulle opstille modeller for, hvorledes bestemmelserne om udvisning i givet fald kunne udformes, foretage en vurdering af de opstillede modeller og redegøre for, hvilke konsekvenser den enkelte model ville få for domstolenes fremtidige praksis. Udvisningsudvalget afgav betænkning i marts 1997¹⁹.

Et enigt udvalg anbefalede i betænkningen, at "trappestigemodellen" blev opretholdt, således at udlændinge, der i kraft af ophold af en vis varighed har opnået en

¹⁹ Betænkning 1326/1997 af 24. marts 1997 (Udvisningsbetænkningen). Kommissoriet, se side 27 ff. Udvisningsudvalget fik efter tillægskommissoriet af 2.1.1996 til opgave også at se på udlændingelovens bestemmelser om administrativ udvisning. Udvalgets lovudkast fremgår af kapitel 19, side 789 ff. Adm. dir. Claes Nilas. Udvisning af Udlændinge, Lov & Ret 2.3.2000.

nærmere tilknytning til det danske samfund, bør nyde en større beskyttelse mod udvisning, end udlændinge, der har en begrænset eller ringe tilknytning her til landet. Udvalget kunne endvidere tilslutte sig udgangspunktet om, at anerkendte flygtninge bør nyde den mest kvalificerede beskyttelse mod udvisning.

Udvalget fandt, at længden af den konkret forskyldte straf var et velegnet kriterium til afgørelsen af, om en udlænding skulle udvises, og fremsatte forslag om en forenkling af de gældende betingelser. Udvalget fremsatte på denne baggrund blandt andet forslag om en ny formulering af bestemmelserne i § 22, nr. 1-3.

Udvalget fandt, at opbygningen i den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 26 (stk. 1) indeholdt en god vejledning i forhold til de retsanvendende myndigheder, om hvilke hensyn der skal overvejes i forbindelse med en afgørelse om udvisning. Udvalget fandt imidlertid, at der var behov for en præcisering af bestemmelsen, der tydeliggjorde de enkelte momenter, der kan tale imod udvisning. Der blev ikke ved den foreslåede ændring af udformningen af § 26 tilsigtet en ændring af domstolens anvendelse af bestemmelsen.

Udvalget fandt endelig, at der burde etableres en orden, der adskiller domstolens afgørelse af udvisningsspørgsmålet fra asylretligt baserede vurderinger, således at denne vurdering alene foretages af asylmyndighederne. Udvalget henviste herved til, at den prøvelse af, om forhold i udlændingens hjemland, herunder forhold af asylretlig karakter, kan være til hinder for udvisningen, vil skulle foretages af asylmyndighederne på det tidspunkt, hvor det bliver aktuelt at overveje udsendelse af udlændingen. Udvisningsudvalget fandt derfor ikke, at der er behov for, at retten på domstidspunktet foretager en vurdering af asylretlig karakter²⁰.

²⁰ Efter § 49 a skal der forud for udsendelse af en udlænding, der har haft opholdstilladelse efter §§ 7-8, og som er udvist ved dom, af asylmyndighederne træffes afgørelse om, hvorvidt udlændingen kan udsendes, jf. § 31. Bestemmelsen i § 49 a trådte i kraft den 3. juli 1998.

Det fremgår af betænkningen, at udvalget efter sit kommissorium ikke fandt anledning til at gå ind i nærmere overvejelser vedrørende den ved lov nr. 1052/1996 vedtagne ændring af bestemmelserne i § 22, nr. 4, og § 26, stk. 2. Udvalget drøftede dog mulighederne for at fastsætte regler, som gav en udvidet adgang til at udvise for særlige kriminalitetsformer²¹.

Indenrigsministeren fremsatte den 17. december 1997 forslag om ændring af udlændingeloven. Lovforslaget omfattede de forslag til forenkling af loven, herunder af bestemmelserne i § 22, nr. 1 - nr. 3, som Udvisningsudvalget havde anbefalet i sin betænkning. Lovforslaget omfattede også et forslag om, at udlændinge, der gør sig skyldige i forskellige former for forsættlig alvorlig kriminalitet, skulle være omfattet af den samme *udvidede adgang til udvisning*, der efter lov 1052/1996 gjaldt ved dom for narkotikakriminalitet efter bestemmelsen i § 22, nr. 4. Denne bestemmelse blev foreslået opretholdt.

Lovforslaget blev genfremsat den 16. april 1998 som lovforslag L 59/1998 og var i alt væsentligt identisk med lovforslag L 154/1997. Der var dog efter høringen over lovforslag L 154/1997 foretaget visse justeringer med hensyn til hvilke bestemmelser i straffeloven, der skulle være omfattet af den udvidede adgang til udvisning efter § 22, nr. 6. De væsentligste ændringer af kriminalitetskravene i udlændingelovens § 22 beskrives kort i de følgende underafsnit. Bestemmelserne i § 22, nr. 1-3 behandles i underafsnit 5.2, mens bestemmelserne i § 22, nr. 5 og nr. 6 behandles i underafsnit 5.3.

Loven blev vedtaget med 89 stemmer (S, V, KF, CD og RV) mod 24 stemmer (SF, DF, EL og FP); 2 (KRF) stemte hverken for eller imod.

Loven trådte i kraft den 3. juli 1998.

²¹Betænkningens kapitel 20, side 859 ff.

5.2. Kriminalitetskravene i udlændingelovens § 22, nr. 1-3

5.2.1. Udlændingelovens § 22, nr. 1

Bestemmelsen i udlændingelovens § 22, nr. 1, har følgende ordlyd:

"1) udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 4 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed."

Kravet i § 22 om den konkret udmålte straf blev således *nedsat* fra et krav om mindst 6 års ubetinget fængsel til et krav om mindst 4 års ubetinget fængsel i overensstemmelse med Udvisningsvalgets anbefaling. Udvalget begrundede sin anbefaling med, at en sådan nedsættelse af kravet til straffens længde ville indebære en udvidet adgang til at anvende udvisning ved visse kriminalitetstyper. Udvalget anførte blandt andet²²:

"Efter retspraksis vil en sådan regulering af udvisningsbetingelserne bl.a. kunne få betydning i forhold til følgende kriminalitetstyper, hvor den udmålte straf typisk vil ligge mellem 4 og 5½ års ubetinget fængsel:

- *Overtrædelse af straffelovens § 191 vedrørende indsmugling af mængder svarende til 600 kg hash eller mere eller 500-1.500 gram heroin,*
- *forsøg på manddrab efter straffelovens § 237, jf. § 21,*
- *visse tilfælde af overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, hvor legemsangrebet har haft så alvorlige følger, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, herunder i visse tilfælde hvor den udøvede vold har medført døden,*
- *væbnet røveri efter straffelovens § 288, stk. 2, eller*
- *enkelte tilfælde af berigelseskriminalitet til meget betydelige værdier og af særlig grov beskaffenhed, jf. straffelovens § 286, stk. 2."*

²² Betænkning nr. 1326, side 864.

Udvalget foreslog endvidere, at betingelsen i andet led i bestemmelsen i den dagældende § 22, nr. 3, om, at udlændingen "under hensyn til den idømte straf samt arten og grovheden af den begåede kriminalitet ikke bør forblive her i landet", udgik. Udvalget lagde herved vægt på, at vurderingen af grovheden og arten af den begåede kriminalitet allerede vil indgå i rettens vurdering i forbindelse med udmålingen af den konkret forskyldte straf, som efter forslaget er det afgørende kriterium for, om udvisning skal kunne ske.

5.2.2. Udlændingelovens § 22, nr. 2 (flere strafbare forhold)

Bestemmelsen i udlændingelovens § 22, nr. 2, har følgende ordlyd:

"2) udlændingen for flere strafbare forhold idømmes ubetinget straf af mindst 2 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed."

Bestemmelsen er i overensstemmelse med Udvisningsudvalgets forslag. Udvalget begrundede forslaget med, at det - med henblik på at opnå en større gennemskuelighed og ensartethed i retsanvendelsen - burde præciseres, hvad der forstås ved vedholdende grov kriminalitet i den gældende bestemmelse i § 22, nr. 2, og foreslog, at bestemmelsen blev erstattet af bestemmelserne i nr. 2 og nr. 3.

Udvalget anførte vedrørende bestemmelsen i § 22, nr. 2, blandt andet²³:

" Det fremgår af Retsudvalgets tilføjelse til betænkning over forslag til udlændingelov afgivet den 31. maj 1983 vedrørende forståelsen af den gældende bestemmelse i § 22, nr. 2 (vedholdende grov kriminalitet), at et helt enkeltstående strafbart forhold ikke i sig selv vil kunne medføre udvisning, medmindre det har strakt sig over længere tid. Det anføres videre, at også flere forhold, der påkendes ved samme dom, kan være omfattet af bestemmelsen.

²³ Betænkning nr. 1326, side 834 f.

Endvidere fremhæves det af Retsudvalget, at der, hvor der foreligger flere strafbare forhold, ikke vil kunne stilles krav om, at kriminaliteten er af ligeartet karakter.

Disse bemærkninger vil også være vejledende for anvendelsen af de foreslåede bestemmelser i § 22, nr. 2 og 3.

Gennemgangen af retspraksis viser, at den gældende bestemmelse i § 22, nr. 2, hovedsageligt er anvendt ved narkotikakriminalitet - herunder både i tilfælde, hvor der har været tale om en samlet pådømmelse af flere overtrædelser af straffelovens § 191, og i tilfælde, hvor den pågældende i den aktuelle sag er dømt for overtrædelse af straffelovens § 191 og tidligere er straffet for narkotikakriminalitet eller anden kriminalitet. I sagerne vedrørende overtrædelse af straffelovens § 191, hvor retten har truffet bestemmelse om udvisning, ligger de idømte straffe på mellem 2 og 10 års fængsel, ligesom det er meget varierende, hvor mange overtrædelser, der har været tale om, for at retten har anset den begærede kriminalitet for vedholdende.

Bestemmelsen er endvidere anvendt i sager, hvor der har været tale om flere sædelighedsforbrydelser. I de sager, hvor retten har truffet bestemmelse om udvisning, ligger de idømte straffe på mellem 3 og 6 års fængsel, ligesom det er meget varierende, hvor mange overtrædelser, der har været tale om, for at retten har anset den begærede kriminalitet for vedholdende.

Kravet i bestemmelsen i nr. 2 om, at der skal være tale om flere strafbare forhold, forudsætter, at udlændingen ved samme dom dømmes for mindst 2 strafbare forhold. Det er uden betydning, om de strafbare forhold i anklageskriftet teknisk er opført som et eller flere forhold. Det afgørende er, om der er tale om flere overtrædelser. Således vil eksempelvis manddrab (eller forsøg på manddrab) i forbindelse med et væbnet røveri være at betragte som to strafbare forhold. På tilsvarende måde vil f.eks. flere tilfælde af indførsel eller salg af narkotika, der i anklageskriftet er beskrevet som ét forhold, i bestemmelsens forstand være at betragte som flere strafbare forhold.

Det må endvidere kræves, at der for mindst to af de samtidigt pådømte strafbare forholds vedkommende er tale om overtrædelser, der isoleret set ville medføre en ubetinget frihedsstraf.

Der stilles ikke krav om, at der er tale om ligeartet kriminalitet."

5.2.3 Udlændingelovens § 22, nr. 3 (recidiv)

Kriminalitetskravet efter § 22, nr. 3, er ligeledes fængsel i 2 år, hvis den pågældende tidligere her i landet er idømt ubetinget fængselsstraf.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§ 22, nr. 3) udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 2 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed, og tidligere her i landet er idømt ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter."

Bestemmelsen er i overensstemmelse med Udvisningsudvalget anbefaling.

Udvalget anførte vedrørende bestemmelsen i § 22, nr. 3, blandt andet²⁴:

"Efter den foreslåede bestemmelse i § 22, nr. 3, vil udvisning kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 2 års fængsel og tidligere her i landet er idømt ubetinget fængselsstraf.

Det vil være tilstrækkeligt, at den pågældende i den aktuelle sag dømmes for et enkeltstående strafbart forhold, og at den pågældende én gang tidligere er idømt en ubetinget frihedsstraf.

Der stilles ikke krav om, at der er tale om ligeartet kriminalitet.

Bliver det i forbindelse med strafudmålingen i en sag aktuelt at udløse en reststraf fra en tidligere dom, vil den idømte fællesstraf være afgørende for, om udvisningsreglernes krav til den konkrete forskyldte straf er opfyldt, jf. herved straffelovens § 40, stk. 1, og § 61, stk. 2.

Er den pågældende eksempelvis prøveløsladt med en reststraf på 6 måneder, og fastsættes der en fællesstraf af fængsel i 2 år, vil betingelserne for udvisning være opfyldt. Den konkrete forskyldte straf, der er afgørende for, om udvisning vil kunne ske, omfatter således både straffen for den pådømte kriminalitet i den aktuelle sag og reststraffen fra den tidligere sag.

I overensstemmelse med princippet i straffelovens § 81, stk. 3, ophører gentagelsesvirkningen, når der er forløbet 5 år, efter at den tidligere straf er udstået. Ved betingede domme vil fristen skulle regnes fra den endelige dom."

5.3. Udlændingelovens § 22, nr. 5-6

Ved lov nr. 473 af 1. juli 1998 blev der som anført indsat to bestemmelser i § 22, nr. 5 og 6, der - på linje med bestemmelsen i § 22, nr. 4 - giver mulighed for udvisning af udlændinge, der er dømt for blandt andet menneskesmugling, vold, sædeligheds-kriminalitet, røveri og anden personfarlig kriminalitet samt grov berigelseskrimina-

litet efter straffelovens § 286. Bestemmelserne brød - ligesom bestemmelsen i § 22, nr. 4 - begge med det i afsnit 2 beskrevne trappestigeprincip.

Det er anført i de almindelige bemærkninger til lovforslaget²⁵:

"...

Den 24. marts 1997 afgav Udvisningsudvalget, et ekspertudvalg nedsat af indenrigsministeren, betænkning nr. 1326 om udvisning.

Udvalget har udarbejdet et forslag til ændring af udlændingelovens regler om udvisning samt opstillet modeller for blandt andet en udvidet adgang til udvisning ved visse kriminalitetsformer.

Udvalgets forslag udgør grundlaget for de foreslåede bestemmelser om ændring af reglerne om udvisning. Der foreslås desuden en række nye bestemmelser om udvidet adgang til udvisning ved særlige, forsætlige, alvorlige og samfundsfarlige kriminalitetsformer i lighed med den udvidede adgang til udvisning, der i dag gælder i forhold til udlændinge, der idømmes ubetinget frihedsstraf for narkotikakriminalitet.

..."

Det er i bemærkningerne til lovforslag L 154/1997 vedrørende bestemmelsen i § 22, nr. 5 anført²⁶:

"Efter den foreslåede bestemmelse i § 22, nr. 5, vil udvisning kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter udlændingelovens § 59, stk. 3, eller straffelovens § 125 a, jf. herved forslagens § 3, om menneskesmugling. Strafferammen for dom for menneskesmugling under skærpende omstændigheder foreslås forhøjet fra den nuværende fængsel i indtil 2 år til fængsel i indtil 4 år, jf. nærmere bemærkningerne til forslagens § 3 om ændring af straffeloven og de almindelige bemærkninger, afsnit 8."

Det er i bemærkningerne til lovforslaget anført vedrørende bestemmelsen i § 22, nr. 6²⁷:

"Efter den foreslåede bestemmelse i § 22, nr. 6, vil udvisning kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget straf efter straffelovens § 183 a om fly- og skibskapring. Overtrædelse af straffelovens § 183 a straffes i dag med fængsel på indtil livstid."

²⁴ Betænkning nr. 1326, side 835 f.

²⁵ Folketingstidende 1997-98, Tillæg A, spalte 2961.

²⁶ Folketingstidende 1997-98, Tillæg A, spalte 2973.

²⁷ A. st.

Efter § 22, nr. 6, vil udvisning endvidere kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 180 om livstruende eller alvorlig brandstiftelse (forsæt til omfattende ødelæggelse af fremmed ejendom eller forstyrrelse af samfundsordenen) eller efter straffelovens § 181, stk. 3, om forsætlig brandstiftelse under særlig skærpende omstændigheder. Overtrædelse af straffelovens § 180 straffes i dag med fængsel på indtil livstid, medens overtrædelse af straffelovens § 181, stk. 3, straffes med fængsel i indtil 10 år.

Efter § 22, nr. 6, vil udvisning ligeledes kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 210, stk. 1, og stk. 3, jf. stk. 1, § 216, § 222, stk. 2, og § 224 og § 225, jf. §§ 216 og 222, stk. 2, om incest og forskellige andre forbrydelser mod kønssædeligheden (voldtægt og tilsvarende anden kønslig omgang samt samleje og anden kønslig omgang med personer under 12 år). Overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1, § 216 og § 222, stk. 2, jf. § 224 og § 225, straffes i dag med fra fængsel i indtil 6 år til fængsel i indtil 10 år.

Endvidere vil udvisning kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 237, § 245 og § 246 om forbrydelser mod liv og lemme (forsætlig manddrab, forsætlig vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter, forsætlig legemsbeskædigelse samt forsætlig vold under særdeles skærpende omstændigheder). Overtrædelse af straffelovens § 237 straffes i dag med fængsel på indtil livstid, medens overtrædelse af straffelovens § 245 og § 246 straffes med fra fængsel i indtil 4 år til fængsel i indtil 8 år.

Endvidere vil udvisning efter den foreslåede bestemmelse i § 22, nr. 6, kunne ske, hvis udlændingen idømmes frihedsstraf efter straffelovens § 252, stk. 2, om hensynsløs forvoldelse af smitte med livstruende og uhelbredelig sygdom (HIV eller lignende), straffelovens § 261, stk. 2, om ulovlig frihedsberøvelse af særlig grov karakter eller straffelovens § 288 om røveri. Overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 2, straffes i dag med fængsel i indtil 4 år, overtrædelse af straffelovens § 261, stk. 2, straffes med fængsel i indtil 12 år, medens overtrædelse af straffelovens § 288 straffes med fængsel i indtil 10 år."

Fælles for begge de foreslåede bestemmelser var, at der alene blev stillet krav om ubetinget frihedsstraf eller "anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed", dvs. f.eks. dom til forvaring eller til anbringelse på hospital for sindslidende m.v. I forhold til de gældende regler blev det ved den ændrede formulering præciseret, at der også kan ske udvisning ved dom til ambulantly behandling med mulighed for institutionsanbringelse. Derimod vil der ikke kunne ske

udvisning ved dom til ambulat behandling, der ikke giver mulighed for frihedsberøvelse.

Lovforslaget blev genfremsat den 16. april 1998 som lovforslag L 59/1998 og var i alt væsentligt identisk med lovforslag L 154/1997. Der var dog foretaget visse justeringer i de bestemmelser, der skulle være omfattet af § 22, nr. 6. Disse omfattede i det genfremsatte lovforslag tillige bestemmelsen i straffelovens § 119, stk. 1 og 2, § 181, stk. 1 og stk. 2, samt § 222, stk. 1, herunder også i forbindelse med citering af § 224 og § 225²⁸:

Det var om de supplerende bestemmelser anført i bemærkningerne til lovforslaget:

"Til nr. 15

...

Efter den foreslåede bestemmelse i § 22, nr. 6, vil udvisning kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 119, stk. 1 eller 2, om vold eller trusler om vold m.v. mod personer i offentlig tjeneste. Overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 og 2, straffes i dag med fængsel i indtil 6 år.

Efter § 22, nr. 6, vil udvisning endvidere kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 180 om livstruende eller alvorlig brandstiftelse (forsæt til omfattende ødelæggelse af fremmed ejendom eller forstyrrelse af samfundsordenen) eller efter straffelovens § 181 om forsætlig brandstiftelse. Overtrædelse af straffelovens § 180 straffes i dag med fængsel på indtil livstid, medens overtrædelse af straffelovens § 181, stk. 1 og 2, straffes med fængsel i indtil 6 år, og overtrædelse af § 181, stk. 3, (under særligt skærpende omstændigheder) med fængsel i indtil 10 år.

Efter § 22, nr. 6, vil udvisning ligeledes kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 210, stk. 1, og stk. 3, jf. stk. 1, § 216, § 222, samt § 224 og § 225, jf. §§ 216 og 222, om incest og forskellige andre forbrydelser mod kønssædeligheden (voldtægt og tilsvarende anden kønslig omgang samt samleje og anden kønslig omgang med personer under 15 år). Overtrædelse af straffelovens § 210, stk. 1, § 216, § 222, samt § 224 og § 225, jf. §§ 216 og 222, straffes i dag med fra fængsel i indtil 6 år til fængsel i indtil 10 år."

²⁸ Betænkningen sammenfatter retstilstanden efter vedtagelsen af bestemmelserne i udlændingelovens § 22, nr. 4, og § 26, stk. 2.

Retsudvalget afgav betænkning over lovforslaget den 23. juni 1998. Et flertal bestående af S, V, KF, CD, RV, FP og KRF indstillede, at bestemmelsen i § 22, nr. 6, tillige kom til at omfatte overtrædelse af tyveri af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 276, jf. § 286 og underslæb, bedrageri, databedrageri, mandatsvig, skyldnersvig, afpresning, åger og hæleri af særlig grov beskaffenhed efter §§ 278-284, jf. § 286. Disse bestemmelser har en strafferamme på henholdsvis fængsel i 4 år, 8 år og 6 år.

Det fremgår af udvalgsbetænkningen, at baggrunden for at udvide udvisningsbestemmelsen til også at omfatte berigelseskriminalitet af særlig grov beskaffenhed var følgende:

" Til nr. 20

Ved lovforslag nr. L 59, § 1, nr. 15, foreslås det bl.a., at ubetinget frihedsstraf for en række forskellige former for forsætlig kriminalitet skal være omfattet af den samme udvidede adgang til udvisning, der i dag gælder ved dom for narkotikakriminalitet, jf. de foreslåede bestemmelser i udlændingelovens § 22, nr. 4-6.

Det foreslås, at den udvidede adgang til udvisning - udover ved de anførte lovovertrædelser i de foreslåede bestemmelser i udlændingelovens § 22, nr. 4-6 - også skal gælde ved ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne karakter, for berigelseskriminalitet af særlig grov beskaffenhed, jf. herved straffelovens §§ 276-284, jf. § 286.

Udvisning vil således kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 276 om tyveri, og tyveriet bedømmes til at være af særlig grov beskaffenhed, såsom på grund af den måde, hvorpå det er udført, eller fordi det er udført af flere i forening eller under medtagelse af våben eller andet farligt redskab eller middel, eller på grund af de stjalne genstandes betydelige værdi eller de forhold, under hvilke de befandt sig, såvel som når tyverier er begået i større antal, jf. straffelovens § 286, stk. 1. Den forhøjede strafferamme anvendes i tyverisager typisk ved professionelt prægede pengeskabs-tyverier, og når tyveriet retter sig mod særligt værdifulde objekter, f.eks. indbrud i guldsmedeforretninger, og har en systematisk eller professionel karakter. Overtrædelse af straffelovens § 276, jf. § 286, stk. 1, straffes med fængsel i indtil fire år.

Udvisning vil ligeledes kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 278 om underslæb, § 279 om bedrageri, § 279 a om databedrageri, § 280 om mandatsvig eller § 283 om skyldnersvig, og lovovertrædelsen bedømmes til at

være af særlig grov beskaffenhed, eller der er begået et større antal lovovertrædelser, jf. straffelovens § 286, stk. 2. Overtrædelse af straffelovens §§ 278-280 og 283, jf. § 286, stk. 2, straffes med fængsel i indtil otte år.

Udvisning vil ligeledes kunne ske, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf efter straffelovens § 281 om afpresning, § 282 om åger eller § 284 om hæleri, og lovovertrædelsen bedømmes til at være af særlig grov beskaffenhed, eller der er begået et større antal lovovertrædelser, jf. straffelovens § 286, stk. 3. Overtrædelse af straffelovens §§ 281, 282 og 284, jf. § 286, stk. 3, straffes med fængsel i indtil seks år."

5.4. Udlændingelovens § 26, stk. 2

Ved lov nr. 473 af 1. juli 1998 blev bestemmelsen i § 26, stk. 2, som anført udvidet til også at omfatte de kriminalitetstyper, der fremgik af de nye bestemmelser, der blev indsat i § 22 nr. 5 og 6. Det blev i den forbindelse anført i lovforslagets pkt. 10.5:

"Efter den foreslåede affattelse af udlændingelovens § 26, stk. 1, skal der ved en afgørelse om udvisning tages hensyn til, om udvisningen må antages at virke særligt belastende på grund af blandt andet udlændingens personlige og familiemæssige forhold. Det er herved forudsat, at udvisning undlades, hvis dette strider imod Danmarks internationale forpligtelser.

Efter den foreslåede affattelse af udlændingelovens § 26, stk. 2, skal de i udlændingelovens § 26, stk. 1, opregnede hensyn kun undtagelsesvis føre til undladelse af udvisning, såfremt udlændingen har begået en af de kriminalitetsformer, der er nævnt i § 22, nr. 2-6. Det er herved forudsat, at domstolene i hver enkelt sag vurderer rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser, og at udvisning i alle tilfælde undlades, hvis dette strider mod sådanne forpligtelser.

...."

6. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og nyere praksis fra Menneskerettighedsdomstolen

6.1. Indledning

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) blev inkorporeret i dansk ret ved lov nr. 285 af 29.4.1992, der trådte i kraft den 1. juli 1992. Herved blev EMRK med tillægsprotokoller gjort til en bestanddel af dansk ret med lovrang. Retsudvalget tilkendegav i forbindelse med behandlingen af lovforslaget, *"at den hidtidige praksis, hvorefter afgørelser fra Menneskerettighedsdomstolen undergives en nøje vurdering med henblik på at fastslå, om dansk ret er i overensstemmelse med Menneskerettighedskonventionen, bør opretholdes. Det er af afgørende betydning, at nødvendige tilpasninger af dansk ret foretages ved gennemførelse af den nødvendige lovgivning, således at Folketingets pligt og ansvar i så henseende fastholdes*²⁹."

Som anført i forarbejderne til de seneste ændringer af udlændingeloven er udvisning af en udenlandsk statsborger - hvor den endelige vurdering skal foretages på grundlag af § 26, stk. 2 - undergivet den begrænsning, at udvisning ikke vil kunne finde sted, hvis det er i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK. Det er navnlig konventionens artikel 8, der er relevant i denne sammenhæng. Artikel 8 har følgende ordlyd³⁰:

"Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

²⁹ Betænkning 1220/1991 Den europæiske Menneskerettighedskonvention og dansk ret Lovforslag L 230, Folketingstidende 1991-92, Tillæg A, sp 5421. Retsudvalgets betænkning af 26.3.1992, FT 1991-1992, tillæg B, sp. 891.

³⁰ Se Peer Lorenzen, Lars Adam Rehof og Tyge Trier: Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer (1994).

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder."

Prøvelsen efter EMRK artikel 8 i relation til udvisningssager består af to led. For det første spørgsmålet om, hvorvidt udlændingen er beskyttet af artikel 8, stk.1, dvs. om en udvisning af udlændingen vil være et indgreb i hans privatliv eller familieliv. For det andet skal der foretages en prøvelse af, om indgrebet (udvisningen) sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt af de i stk. 2 nævnte grunde.

Vurderingen af, om en udvisning er berettiget, bliver derfor ofte en proportionalitetsvurdering mellem på den ene side statens interesse i udvisning og på den anden side udlændingens interesse i opretholdelse af familielivet her i landet³¹.

Retten til familieliv

Bestemmelsen i artikel 8 er i konventionsorganernes praksis blandt andet blevet anvendt i situationer, hvor staten har udvist en udlænding, og hvor udvisningen har medført adskillelse fra den udvistes familie i udvisningsstaten. I disse sager kan der opstilles to betingelser for, at der foreligger et indgreb i familielivet efter artikel 8, stk. 1.

Der skal for det første foreligge et "familieliv" i konventionens forstand mellem den udviste udlænding og de personer, som den udviste adskilles fra i det udvisende land.

Det anføres i den kommenterede EMRK, at *"Udgangspunktet for forståelsen af begrebet familie er den i den vesteuropæiske tradition almindelige kernefamilie: ægtefæller og deres mindreårige børn, børn af tidligere eller senere ægteskaber, børn født uden for ægteskab og adoptivbørn. ... Bedsteforældre og børnebørn på samme bopæl vil almindeligvis være omfattede, ligesom andre nære slægtninge kan være beskyttede. Ved vurderingen vil fælles husholdning antagelig have vægt sammen med elementer som alder, kulturel baggrund, følelsesmæssig og økonomisk afhængighed."* Det antages tilsvarende, at ugifte samlevende omfattes, når parret har et etableret samliv med fælles husførelse.

Er et ægtepar skilt eller ikke længere samlevende, vil der i almindelighed *ikke* foreligge et "familieliv" i konventionens forstand.

Familielivet omfatter - selv om ægtefællerne ikke længere samlever - båndet mellem en forældre og dennes barn, uanset om barnet og den pågældende bor sammen. Dette bånd kan efterfølgende anses for afbrudt, men kun under ganske særlige omstændigheder. Dette gælder også, selv om den pågældende ikke har forældremyndigheden, men alene samværsret³².

Der skal for det andet være tale om, at en udlænding, der har familie i et udvisende land, ved udvisningen mod sin vilje adskilles fra denne ved et statsligt indgreb, hvorved retten til familieliv i form af faktisk samvær krænkes eller umuliggøres. Adskillelse af familiemedlemmer, herunder ægtefæller og børn, som følge af udvisning anses som udgangspunkt ikke for at være i strid med artikel 8, stk. 1, hvis det forekommer sandsynligt, at det er muligt for børnene og/eller den anden ægtefælle at følge med, således at familiens enhed naturligt bevares dér. I EMD Beldjoudi mod Frankrig vedrørte indgrebet i familielivet navnlig forholdet til udlændingens

³¹ Kommenteret EMRK side 237-240. Udvisningsbetænkningen side 572-582.

³² Boughanemi præmis 35.

fransk fødte ægtefælle, der ikke uden store følelsesmæssige, praktiske og juridiske problemer ville kunne følge med til Algeriet³³.

Retten til privatliv

Det er i kommentaren til konventionen anført, at *"Retten til privatliv har et selvstændigt indhold, men er nøje knyttet til beskyttelsen af familieliv, hjemmeliv, bolig og korrespondance og den fysiske og psykiske integritet og må vurderes i sammenhæng hermed."* Det anføres endvidere, at *"Kernen i begrebet er retten til en sfære, hvor individet uforstyrret kan udfolde og udvikle sin personlighed."* Begrebet går imidlertid videre ved *"i et vist omfang at sikre individet ret til at etablere og udvikle forbindelser med andre mennesker³⁴."*

Selvom begrebet i praksis vil være et overbegreb til retten til familieliv, vil beskyttelse af privatlivet fx have selvstændig relevans i de sager, der vedrører en udlænding, som har haft et langvarigt ophold i den udvisende stat uden at være beskyttet af familiebegrebet.

Artikel 8, stk. 2, "nødvendigt i et demokratisk samfund"

Må det lægges til grund, at der er sket et indgreb (*"interference"*) i en af artikel 8, stk. 1, omfattet ret til familieliv og privatliv, har staten bevisbyrden for, at de betingelser for et sådant indgreb, der er anført i artikel 8, stk. 2, er opfyldt. Artikel 8, stk. 2, angiver arten af de hensyn, som kan begrunde et indgreb i de rettigheder, der er beskyttet af artikel 8, stk. 1. Det fremgår af ordlyden i artikel 8, stk. 2, at et indgreb i retten til udøvelse af familieliv skal

- varetage et eller flere af de hensyn, som opregnes i artikel 8, stk. 2, dvs. den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed, landets økonomiske velfærd, fo-

³³ Beldjoudi præmis 78.

³⁴ Kommenteret EMRK side 231.

rebyggelse af uro eller forbrydelse, beskyttelse af sundheden eller sædeligheden eller beskyttelse af andres rettigheder og friheder (opregningen i artikel 8, stk. 2, er udtømmende),

- være "nødvendigt i et demokratisk samfund", dvs. indgrebet skal være begrundet i et påtrængende samfundsmæssigt behov, (*"a pressing social need"*) og
- være proportionalt, dvs. der må ikke udvises, hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige for at varetage et eller flere af de i artikel 8, stk. 2, opregnede hensyn.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har udtrykkelig anerkendt de enkelte staters ret til at kontrollere udlændinges adgang og ophold samt til at udvise uønskede udlændinge i overensstemmelse med den almindelige folkeret. Denne udtalelse indgår som en fast passus i Domstolens afgørelser, f.eks. EMD Boujlifa præmis 42-43.

"42. The Court reiterates that it is for the Contracting States to maintain public order, in particular by exercising their right, as a matter of well-established international law and subject to their treaty obligations, to control the entry and residence of aliens. To that end they have the power to deport aliens convicted of criminal offences.

However, their decisions in this field must, in so far as they may interfere with a right protected under paragraph 1 of Article 8, be necessary in a democratic society, that is to say by a pressing social need and, in particular, proportionate to the legitimate aim pursued.

43. The Court's task accordingly consists in ascertaining whether the measure in issue struck a fair balance between the relevant interests, namely the applicant's right to respect for his private and family life, on the one hand, and the prevention of disorder or crime, on the other."

6.2. Afgørelser fra Menneskerettighedsdomstolen

6.2.1. Indledning

Som anført i kommenteret EMRK viser konventionsorganernes praksis, at fortolkningen af konventionen må tage sit udgangspunkt i "present day conditions", for på den måde at sikre, at konventionsbeskyttelsen er tidssvarende. Det gælder navnlig, hvis bestemmelsen indeholder udtryk, som udtrykkelig tillader et vist spillerum. Det er f.eks. tilfældet med artikel 8. Fortolkningen af artikel 8 er således dynamisk³⁵.

Menneskerettighedsdomstolen (EMD) har i en række nyere afgørelser taget stilling til spørgsmålet om proportionalitet. Som eksempler på sager, der kan belyse forhold, der indgår i proportionalitetsafvejningen, kan fremhæves nedenstående sager. Domstolen fandt i fire sager, at der var sket en krænkelse af artikel 8 og i syv sager, at udvisningen ikke var uproportional. Domstolen har endvidere i flere admitteringsafgørelser taget stilling til problemstillingen³⁶.

I dette afsnit bringes en summarisk oversigt over Menneskerettighedsdomstolens praksis i udvisningssager. Oversigten omfatter domme og admitteringsafgørelser vedrørende udvisning i perioden fra 1991 til marts 2000. Sager, hvor Domstolen har statueret krænkelse, er fremhævet.

Afgørelserne beskrives i afsnit 6.2.2. - 6.2.4.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold
------------	---------------------	---------------------------

<i>Afgørelse og dato:</i>	<i>Idømt</i>	<i>sanktion</i>	<i>og</i>	<i>Alder ved indrejse</i>	<i>og</i>	<i>Familiemæssig tilknyt-</i>	<i>Tilknytning til</i>
---------------------------	--------------	-----------------	-----------	---------------------------	-----------	-------------------------------	------------------------

³⁵ Kommenteret EMRK side 46 f.

³⁶ Domstolen statuerede krænkelse af artikel 8 i EMD Moustaquim, EMD Beljoudi, EMD Nasri og EMD Mehemi. Domstolen fandt, at udvisningen var proportional i EMD Boughanemi, EMD C mod Belgien, EMD Bouchelkia, EMD El Boujaïdi, EMD Boujlifa, EMD Dahlia og EMD Baghli. Domstolen kom til et lignende resultat i admitteringsafgørelserne i sagerne Benrachid mod Frankrig, Djaid mod Frankrig, Farah mod Sverige og Özturk mod Norge. Domstolens domme (judgments) er til dels trykt i Publications of the European Court of Human Rights. Nyere domme og admitteringsafgørelser er bl.a. omtalt i Informations Notes. Der er adgang til afgørelser mv. via internettet på adressen <http://www.echr.coe.int> (*dh.cour.coe.fr*). En del af afgørelserne er behandlet i dommerfuldmægtig Axel Lunds artikel "Immigration og menneskeret", EU-ret & Menneskeret 6/1997.

	<i>forstraffe:</i>	<i>oprindelsesland:</i>	<i>ning til staten:</i>	<i>oprindelseslandet:</i>
EMD Beldjoudi mod Frankrig 26.3.1992. Krænkelser.	I perioden 1969-1986 sammenlagt idømt fængsel i 10 år. Vold og røverier.	Født i Frankrig i 1950. Algiersk statsborger.	Gift med fransk kvinde i 20 år. Forældre og søskende boede i Frankrig.	Ingen tilknytning. Talte ikke sproget.
EMD Mehemi mod Frankrig 26.9.1997. Krænkelser.	Fængsel i 6 år. Narkotikakriminalitet.	Født i Frankrig i 1962. Algiersk statsborger.	Gift med italiensk kvinde. 3 børn var franske statsborgere. Forældre og søskende.	Ingen tilknytning.
Djaid mod Frankrig 9.3.1999. Legitim.	Fængsel i 4 år. Narkotikakriminalitet. Udvist for bestandig.	Indrejst fra Algeriet som spæd i 1971.	Forældre og søskende. Anerkendt faderskab til to børn efter udvisningen.	Bibeholdt statsborgerskab. Sandsynligvis tilknytning.
Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
<i>Afgørelse og dato:</i>	<i>Idømt sanktion og forstraffe:</i>	<i>Alder ved indrejse og oprindelsesland:</i>	<i>Famillemæssig tilknytning til staten:</i>	<i>Tilknytning til oprindelseslandet:</i>
EMD Moustaqim mod Belgien 18.2.1991. Krænkelser.	Fængsel i 2 år. Vold og berigelse mv. begået som mindreårig.	Indrejse fra Marokko som 1-årig i 1965.	Forældre og søskende i Belgien. Talte fransk.	To ferier.
EMD Bouchelkia mod Frankrig 29.1.1997. Ikke krænkelser.	Fængsel i 5 år. Voldtægt begået som mindreårig.	Indrejst fra Algeriet som 2-årig i 1972.	Mor og søskende. Gift og fået barn efter udvisningen.	Onkel, som han tidligere havde boet hos.
EMD Baghli mod Frankrig 30.11.1999. Ikke uproportional.	Fængsel i 3 år, heraf 2 år betinget for handel med en halv snes gram heroin.	Indrejst fra Algeriet som 2-årig i 1967.	Forældre og søskende. Forhold til kvinde efter udvisningen.	Aftjent værnepligt. Afholdt ferier. Ikke hævdet, at han ikke kendte sproget. Fastholdt sit statsborgerskab.
EMD Nasri mod Frankrig 13.7.1995. Krænkelser.	1981-1992 dømt for voldtægt og tre gange for vold og tyveri. Afsonet i alt 8½ års fængsel.	Indrejst fra Algeriet som 4-årig i 1960.	Døvstum analfabet. Forældre og søskende boede i Frankrig.	Ingen tilknytning. Talte ikke sproget.

EMD Boujlifa mod Frankrig 21.10.1997. Ikke krænkelse.	Fængsel i 6 år for væbnet røveri og fængsel i 18 mdr. for røveri.	Indrejst som 5-årig i 1962.	Forældre og søskende. Boede efter dom sammen med en fransk kvinde.	Fastholdt sit statsborgerskab.
EMD El Boujaïdi mod Frankrig 26.9.1997. Ikke krænkelse.	Fængsel i 6 år. Narkotikakriminalitet. Tidl. straffet med fængsel i 30 mdr. for narkotikakriminalitet.	Indrejst fra Marokko som 7-årig i 1974.	Forældre og søskende. Fået barn <i>efter</i> udvisningen. Tilknyttet arbejdsmarked	Ikke hævdet, at han ikke kendte sproget og ikke havde besøgt hjemlandet. Fastholdt statsborgerskab.
Benrachid mod Frankrig 8.12.1998. Ikke uproportional.	Fængsel i 7 år. Væbnet røveri og frihedsberøvelse.	Indrejst fra Algeriet som 7-årig i 1970.	Forældre og søskende.	Aftjent værnepligt. Beherskede sproget.

Dom**Kriminalitet****Personlige forhold**

<i>Afgørelse og dato:</i>	<i>Idømt sanktion og forstraffe:</i>	<i>Alder ved indrejse og oprindelsesland:</i>	<i>Famillemæssig tilknytning til staten:</i>	<i>Tilknytning til oprindelseslandet:</i>
EMD Boughanemi mod Frankrig 24.4.1996. Ikke uproportional.	1981-1987 sammenlagt fængsel i 4 år, heraf 3 år for groft rufferi.	Indrejst fra Tunesien som 8-årig i 1968. Ophold i ca. 20 år.	Forældre og søskende. Fået barn <i>efter</i> udvisningen.	Barndom. Ikke hævdet, at han ikke talte sproget eller ikke havde besøgt hjemlandet. Opretholdt statsborgerskabet.
EMD C mod Belgien 7.8.1996. Ikke krænkelse.	Fængsel i 5 år. Narkotikakriminalitet.	Indrejst fra Marokko som 11-årig i 1966.	Fraskilt. Forældremyndighed over barn. Mor og nogle søskende. Arbejdsmarkedet.	Barndom. Talte sproget. Indgået ægteskab dér.
Özturk mod Norge 21.3.2000. Proportional.	Fængsel i 10 år. Narkotikakriminalitet.	Indrejst fra Tyrkiet som 12-årig i 1976.	Hustru og 4 børn. Søster var norsk statsborger.	Forældre og bror.
EMD Dahlia mod Frankrig 19.2.1998. Ikke krænkelse.	Fængsel i 1 år. Narkotikakriminalitet. Udvist for bestandig.	Indrejst fra Algeriet som 17-18-årig i 1976/1977.	Moder og søskende. Fik efter udvisningsdom et barn i Frankrig.	Skolegang Sproglig og social tilknytning. Boede dér 2 år uden sine forældre.

Farah mod Sverige 24.8.1999. Proportional.	Fængsel i 6 år. Narkotikakriminalitet. Udvist for 10 år.	Indrejst fra Tunesien som 21-22-årig med hustru og barn i 1988.	Hustru og tre børn.	Uoplyst.
--	--	---	---------------------	----------

6.2.2. Afgørelser, hvor Domstolen har fastslået krænkelse af EMRK artikel 8

Moustaquim mod Belgien. Dom af 18. februar 1991. Series A no. 193³⁷.

Udlænding som var indrejst i en meget ung alder udvist og derved adskilt fra sine nære slægtninge. Krænkelser.

Denne sag vedrørte en 21-årig marokkansk statsborger, der som 1-årig var indrejst fra Marokko til Belgien med sin mor som led i en familiesammenføring med faderen. Tre af hans syv søskende var født i Belgien og en af disse var blevet belgisk statsborger. Klageren, der var ugift, havde tæt kontakt til forældre og sine søskende, der fortsat boede i Belgien. Klageren havde siden været to gange på ferie i Marokko og havde modtaget al undervisning på fransk.

Klageren blev ved en appelrets dom i 1982 idømt 2 års ubetinget fængsel for grov berigelseskriminalitet. Han blev endvidere idømt 1 måneds fængsel for hærværk, to gange 8 dages fængsel for vold, og 15 dage for trusler. Han var tidligere blevet anbragt i ungdomsfængsel 10 gange i 1980-81. Han blev prøveløsladt i april 1984 efter at have afsonet 18 måneder af straffen. Ved udvisningsordre af 28. februar 1984 blev han udvist med indrejseforbud i 10 år under henvisning til dommen, og at han af politiet blev betragtet som en af lederne af en farlig ungdomsbande og en reel fare for samfundet. Statsrådet afviste i juni 1984 at udsætte udvisningen, hvorpå han udrejste.

Domstolen fandt, at en udvisning af klageren var i strid med EMRK artikel 8. Domstolen lagde herved vægt på, at samtlige de pådømte forhold var begået, mens han var mindreårig, og at der var forløbet mere end 4 år, fra de var begået, til han blev udvist, herunder at han havde været på fri fod i næsten 2 år. Domstolen henviste endvidere til, at han havde samtlige sine nære familiemedlemmer i Belgien, at han var mindre end 2 år gammel, da han indrejste og havde boet i landet sammen med familien eller tæt på den siden. Domstolen henviste endelig til, at klageren kun havde været i Marokko på to ferieophold og havde modtaget al undervisning på fransk. Dissens (7-2).

Beldjoudi mod Frankrig. Dom af 26. marts 1992. Series A no. 234-A³⁸.

³⁷ Udvisningsbetænkningen, side 577 f.

Udvisning af en udlænding, som var født i Frankrig og gift med en fransk kvinde. Krænkelser.

Denne sag vedrørte en algersk statsborger, der var født i Frankrig i 1950 af forældre, som var franske statsborgere frem til 1963. Begge forældre var født i Algeriet, og faderen var indrejst i Frankrig i 1926. Klagerens forældre og fire søskende boede alle i Frankrig, hvor faderen var afgået ved døden i 1986. Forældrene havde undladt at afgive erklæring om anerkendelse af fransk statsborgerskab inden 1967, hvor dette var muligt. Klageren havde i 1970 fået afslag på en ansøgning om statsborgerskab i forbindelse indgåelse af ægteskab med en fransk statsborger. Parret havde ingen børn.

Indenrigsministeren traf i 1979 beslutning om udvisning af klageren med henvisning til, at han udgjorde en trussel mod den offentlige orden. Han var i 1969 idømt fængsel i 8 måneder for voldeligt overfald, i 1974 fængsel i 6 måneder for kørsel uden kørekort og ulovlig våbenbesiddelse, i 1976 fængsel i 18 måneder, hvoraf 14 måneder betinget, for tyveri, i 1977 fængsel i 8 år for groft tyveri, i 1978 fængsel i 3 måneder for ulovlig våbenbesiddelse. Han blev endvidere i 1986 idømt fængsel i 18 måneder, hvoraf 10 måneder betinget, for overfald og hærværk. Han var således over en årrække blevet idømt i alt 10 års fængsel, hvoraf han havde afsonet knap 8 år.

Domstolen fandt, at gennemførelsen af udvisningsordren ville være i strid med artikel 8. Domstolen anførte, at klageren havde været gift i over 20 år og at samlivet i hele denne periode havde fundet sted i Frankrig, og at de perioder, hvor det midlertidigt havde været afbrudt som følge af klagerens afsoning af fængselsstraffene ikke havde ført til ægteskabets opløsning. Domstolen lagde endvidere vægt på, at klageren indtil 1963 havde været fransk statsborger og havde mistet dette, da hans forældre havde undladt at afgive erklæring om anerkendelse af dette. Domstolen erindrede også om, at klageren dengang var mindreårig, hvorfor han ikke selv havde kunnet afgive denne erklæring, men i 1970 havde indgivet ansøgning om fransk statsborgerskab. Han havde endelig tilbragt hele sit liv i Frankrig og syntes ikke at kunne arabisk. Han syntes således ikke at have nogen tilknytning til Algeriet bortset fra statsborgerskabet. Han var endelig gift med en fransk statsborger, som måtte formodes at få store vanskeligheder med at tilpasse sig i Algeriet, ligesom der kunne formodes at være reelle og juridiske problemer forbundet hermed. Dissens (7-2).

Nasri mod Frankrig. Dom af 13. juli 1995. Series A no. 320-B³⁹.

³⁸ Udvisningsbetænkningen, side 578 ff.

³⁹ EU-ret & Menneskeret 5/1996.

Udvisning af en døvstum algersk statsborger, der var kommet til Frankrig med sin familie som 4-årig. Krænkelser.

Klageren var født i 1960 i Algeriet og indrejste i Frankrig i 1965 med sine forældre. Han havde ikke siden været i Algeriet. Han havde gået i fransk skole, men var døvstum analfabet og kunne ikke tegnsprog, bortset fra visse tegn for elementære ting. Kun hans nærmeste familie og venner kunne kommunikere med ham. Klagerens forældre og ni søskende, hvoraf seks var franske statsborgere, boede fortsat i Frankrig.

Klageren var i perioden fra 1981 til 1992 dømt ni gange og havde tilbragt 8 ½ år i fængsel. Han var således 1981, 1982 og 1983 straffet med straffe fra fængsel fra 6 måneder til fængsel i 1 år for tyveri, i 1986 med fængsel i 5 år, heraf 2 år betinget, for bandevoldtægt, i 1987 med fængsel i 1 år 3 måneder for tyveri og vold, i 1988 med fængsel i 10 måneder for tyveri og i 1990 med fængsel i 6 måneder for tyveri og i 1992 med fængsel i 8 måneder for tyveri. Indenrigsministeriet besluttede i 1987 at udvise klager under henvisning til, at han var en trussel mod den offentlige orden. Afgørelsen blev stadfæstet af forfatningsdomstolen i 1991. Inden udvisningen kunne effektueres, gav byretten ham en midlertidig opholdstilladelse i 1992.

Domstolen fandt, at en udvisning ikke ville være proportional. Domstolen bemærkede, at udvisningen blev besluttet som følge af domfældelsen for bandevoldtægt. Selvom en person, der gør sig skyldig i så alvorlig en forbrydelse, repræsenterer en alvorlig trussel mod den offentlige orden, så havde den nationale ret ved sin afgørelse fundet, at der var formildende omstændigheder, herunder at klageren ikke var hovedmanden. Hertil kom, at han ikke siden 1983 havde gentaget denne form for forbrydelse. Men frem for alt lagde Domstolen særlig vægt på klagerens handicap, der medførte, at familien var særlig vigtig for ham. Domstolen lagde endvidere vægt på, at klageren stort set altid havde boet hos sin forældre, og at forbindelsen stort set ikke havde været brudt. Det betød i den henseende ikke noget, at han havde tilbragt så megen af sin tid i ungdomsbaner. Domstolen fandt det endvidere troværdigt, at klageren ikke forstod arabisk. Enstemmig.

Mehemi mod Frankrig. Dom af 26. september 1997. Reports of Judgments and Decisions 1997-VI, Vol. 51, side 1959⁴⁰.

Udvisning for bestandig af en udlænding, der var født i udvisningslandet, hvor han havde tre mindreårige børn og hustru. Krænkelser.

Denne sag vedrørte en algersk statsborger, der var født i Frankrig i 1962 og havde gået i skole i Frankrig til han var 17 år. Han havde arbejdet 3 år som bygningsarbejder og derefter som taxachauffør. Han var far til tre børn, der var født i 1982, 1983 og 1984, og som var franske statsborgere, og blev gift med deres mor - en italiensk statsborger - i 1986. Hans forældre og fire søskende, hvoraf to var franske statsborgere, boede i Frankrig.

Klageren var ved en appelretsdom i 1991 straffet med fængsel i 6 år for i forening med ni andre at have indsmuglet 142 kg hash fra Marokko. Han blev udvist for bestandig. Udvisningsordren blev stadfæstet i 1993, og klageren blev udvist i 1995.

Domstolen fandt, at en udvisning var en krænkelse af artikel 8. Domstolen bemærkede, at klageren var født i Frankrig, havde modtaget al sin skoleundervisning dér og boet der til sit 33. år. Hans forældre og søskende boede i Frankrig, ligesom hans hustru og tre mindreårige børn, der var født i Frankrig og franske statsborgere. Det var endvidere ikke fastslået, at han havde anden tilknytning til Algeriet end sit statsborgerskab. Han havde derimod før udvisningen foretaget flere rejser til Marokko. På den anden side anerkendte Domstolen, at myndighederne viser stor fasthed over for de, der aktivt medvirker til spredning af narkotika, og det forhold, at klageren i forening med andre importerede store kvanta hash vejede tungt. Ikke desto mindre ville klagerens manglende tilknytning til Algeriet, styrken af hans tilknytning til Frankrig og fremfor alt, at udvisningen for bestandig ville skille ham fra sine mindreårige børn og hustru gøre denne uproportional. Enstemmig.

6.2.3. Afgørelser, hvor Domstolen har fundet en udvisning proportional

Boughanemi mod Frankrig. Dom af 24. april 1996. Reports of Judgments and Decisions 1996-II, Vol. 8, side 593⁴¹.

Udvisning af en udlænding, der var indrejst som 8-årig og havde sin nærmeste familie i Frankrig. Ikke krænkelse.

⁴⁰ EU-ret & Menneskeret 5/1996.

⁴¹ EU-ret & Menneskeret 4/1997.

Denne sag vedrørte en tunesisk statsborger, der som 8-årig i 1968 med sine forældre og to søskende var indrejst i Frankrig, hvor han boede indtil han blev udvist i 1988 efter 20 års lovligt ophold. Efter at være indrejst illegalt i Frankrig boede T angiveligt fra slutningen af 1992 til julen 1993 sammen med en kvinde og havde i april 1994 anerkendt faderskabet til hendes barn. Hans forældre og 10 søskende, hvoraf otte var født i Frankrig, boede fortsat i Frankrig. To søskende var franske statsborgere.

Klageren var over en årrække idømt sammenlagt næsten 4 års ubetinget fængsel. Han blev i 1981 idømt fængsel i 10 måneder, hvoraf 4 måneder betinget for tyveri, i 1983 idømt fængsel i 2 måneder for overfald og i 1987 idømt 3 års fængsel for rufferi under skærpende omstændigheder. Han blev ved indenrigsministerens beslutning af 8. marts 1988 udvist med henvisning til, at han udgjorde en trussel mod den offentlige orden. Udvisningen blev effektueret samme år, men klageren vendte illegalt tilbage til Frankrig, hvor han tog ophold på ny. Statsrådet stadfæstede udvisningsordren 8. december 1992. Klageren blev i juli 1994 idømt 3 måneders fængsel for at have overtrådt udvisningsordren og deporteret til Tunesien.

Domstolen fandt, at udvisningen udgjorde et indgreb i klagerens familie- og privatliv og henviste til båndet mellem klageren og det barn, som han havde anerkendt faderskabet til. Domstolen henviste endvidere til, at der ikke forelå bevis for manglende bånd mellem klageren og hans forældre og søskende. Domstolen lagde vægt på, at klageren havde beholdt sit tunesiske statsborgerskab og tilsyneladende aldrig udtrykt ønske om at blive fransk. Det var endvidere sandsynligt, at han havde opretholdt en vis kontakt med Tunesien, og han havde ikke påstået overfor Menneskerettighedskommissionen, at han ikke talte arabisk, eller at han havde afbrudt al kontakt med Tunesien eller ikke var vendt tilbage dertil efter at være udvist. Domstolen fandt under hensyn til, at klageren over en årrække var idømt sammenlagt næsten 4 års ubetinget fængsel, hvoraf de 3 års fængsel skyldtes rufferiforholdet under skærpende omstændigheder, at udvisningen ikke kunne anses for uproportional. Dette forholds grovhed og klagerens tidligere domme talte alvorligt imod ham. Dissens (7-2).

Dommer Martens anfører i sin dissens nogle mere principielle betragtninger om udvisning af *"integrated aliens"* Dvs. *"... aliens who have lived all, or practically all, their lives within a State ..."*. Dommeren anfører således i præmis 8 blandt andet følgende: *"Although I share the idea that integrated aliens should no more be expelled than nationals, I find it difficult to accept that there cannot be exceptions. I therefore hold that although as a rule expelling integrated aliens should constitute a violation of their right to respect of their private life, under very exceptional circumstances such expulsion should be held justified..."*.

C mod Belgien. Dom af 7. august 1996. Reports of Judgments and Decisions 1996-III, Vol. 12, side 915⁴².

Udvisning af en udlænding, som var indrejst som 11-årig sammen med sin familie. Ikke krænkelse.

Sagen vedrørte en marokkansk statsborger, som var indrejst i Belgien som 11-årig i 1966 sammen med sine forældre og fire søskende. Tre søstre blev belgiske statsborgere, og to af dem flyttede til Luxembourg. Klageren kom efter endt skolegang i lære og arbejdede fra 1984 som taxachauffør, tilsyneladende i familiens taxavirksomhed. Han blev gift i Marokko i 1985 med en marokkansk kvinde, der rejste med til Belgien, hvor parret i 1986 fik en søn. Klageren blev siden skilt, og hustruen flyttede tilbage til Marokko. Hun gav i 1991 afkald på forældremyndigheden over sønnen. Efter klagerens løsladelse flyttede barnet til Belgien, hvor det boede hos farmoderen indtil det i maj 1992 flyttede til en faster i Luxembourg.

Klageren var ved en appelretsafgørelse af 30. juni 1989 idømt fængsel i 5 år for medvirken til salg af 17,2 kg hash. Det blev lagt til grund, at der forelå skærpende omstændigheder som følge af deltagelse i en kriminel organisation. Ved en kongelig ordre af 25. februar 1991 blev der truffet beslutning om udvisning af klageren. Han blev prøveløsladt 23. maj 1991 og forlod landet.

Domstolen fandt, at udvisningen udgjorde et indgreb i klagerens familie- og privatliv og henviste til båndene mellem klageren og dennes søn. Klageren havde også skabt sig en reel tilknytning til Belgien, hvor han havde gået i skole, fået en erhvervsuddannelse, arbejdet en årrække og skabt sig et privatliv.

Domstolen fandt, at udvisningen ikke indebar en krænkelse af artikel 8, og henviste til, at klageren havde bevaret en væsentlig tilknytning til Marokko, som han først forlod, da han var 11 år og derfor måtte have lært sproget og skabt sig en vennekreds dér. Det var også dér han havde giftet sig med en marokkansk kvinde, og det var dér han var blevet skilt efter marokkansk tradition. Endelig var det også dér, hans far var afgået ved døden. Indgrebet havde på denne baggrund ikke været så drastisk, som hvor der sker udvisning af udlændinge, der er født i værtslandet eller flyttet dertil som meget små børn. Hans sociale kontaktflade i Belgien bestod mest af personer af marokkansk afstamning. Han talte arabisk og spansk. Han havde i modsætning til sine søstre ikke søgt om belgisk statsborgerskab, selvom dette havde været muligt, fra han fyldte 18 år. Domstolen lagde vægt på den alvorlige karakter af de begåede lovovertrædelser. Domstolen fandt det ikke overraskende, at der - i lyset af de skadelige virkninger, som

⁴² EU-ret & Menneskeret 1/1998.

narkotika har på befolkningen og specielt unge mennesker - blev grebet hårdt ind over for personer, der medvirker aktivt til spredning af denne plage. Enstemmig.

Bouchelkia mod Frankrig. Dom af 29. januar 1997. Reports of Judgments and Decisions 1997-I, Vol. 28, side 47.

Udlænding, som var indrejst som 2-årig, og hvis mor og ni søskende havde lovligt ophold i Frankrig; udvist som følge af en dom for voldtægt; illegal indrejse og anerkendelse af faderskabet til en barn med en fransk kvinde, som han giftede sig med. Ikke krænkelse.

Denne klager var i 1972 indrejst fra Algeriet som 2-årig sammen med sin mor og ældre bror i forbindelse med en familiesammenføring. Han havde kun en onkel i Algier. Han mødte i 1986 en fransk kvinde, med hvem han blev gift i 1996. Parret fik i 1993 et barn, som han anerkendte faderskabet til. Hans mor og ni søskende boede ligeledes i Frankrig. Alle søskende, bortset fra en ældre bror, var franske statsborgere.

Klageren var i maj 1988 straffet med fængsel i 5 år for voldtægt under trussel med et våben, vold og tyveri, begået da han var 17 år. Han blev i 1990 løsladt, og indenrigsministeren traf den 11. juni 1990 afgørelse om udvisning, der blev effektiviseret den 9. juli 1990. Klageren indrejste i 1992 illegalt i Frankrig og blev i 1993 idømt fængsel i 5 måneder for blandt andet dette forhold.

Domstolen bemærkede, at klageren var 20 år, enlig og uden børn, da beslutningen om udvisning blev truffet og fandt, at klageren havde bevaret forbindelsen til oprindelseslandet, hvor han havde nære slægtninge. Domstolen fandt, at udvisningen ikke indebar en krænkelse af artikel 8 og lagde herved stor vægt på karakteren af den kriminalitet, der gav anledning til udvisningen. Det forhold, at klageren *efter* udvisningen - som illegal immigrant - havde opbygget en familie medførte ikke, at beslutningen om udvisning, der blev truffet og fuldbyrdet i 1990, var unødvendig. Dissens (8-1).

Den dissenterende dommer, den svenske dommer *E. Palm*, gav i sin dissens udtryk for nogle mere principielle betragtninger om spørgsmålet om udvisning af "andengenerations indvandrere". Det blev således anført i dissensen: "... *I cannot agree with the majority's finding that the deportation was necessary. I find it in principle difficult to accept that a country can be justified under the Convention in expelling a second-generation migrant to his country of origin because of his behaviour when almost all his ties are with his new homeland. In my opinion there must be much stronger reasons than those advanced in the present case to justify such an action. As a rule second-generation migrants ought to be treated in the same way as nationals. Only in exceptional circumstances should a deportation of these non-nationals be accepted*⁴³."

⁴³ Synspunktet, der også var fremme i den ovenfor refererede EMD Boughanemi (dommer

El Boujaïdi mod Frankrig. Dom af 26. september 1997. Reports of Judgments and Decisions 1997-VI, Vol. 51, side 1980.

Udvisning for bestandig af en udlænding, der var indrejst som 7-årig, hvis forældre og fire søskende havde lovligt ophold i Frankrig, og som havde anerkendt faderskabet til et barn med en fransk kvinde, som han havde levet sammen med. Ikke krænkelse.

Denne sag vedrørte en marokkansk statsborger, der i 1974 var indrejst i Frankrig som 7-årig sammen med sin mor og fire søskende som led i en familiesammenføring. Klageren havde gået i skole i Frankrig, hvor han også havde arbejdet adskillige år.

Klageren var i 1987 idømt fængsel i 30 måneder for handel med heroin og i 1989 ved en ankedom idømt fængsel i 6 år for indsmugling af heroin og udvist af Frankrig for bestandig. Han blev prøveløsladt 19. juni 1991 og blev på ny anholdt den 6. december 1992. Han blev i 1993 idømt fængsel i 1 år for røveri og ulovligt ophold i Frankrig. Klageren søgte flere gange at få ophævet udvisningsbestemmelsen under henvisning til at han samlevede med en fransk kvinde og var far til det barn, hun havde født i juli 1993.

Domstolen fandt, at man ved vurderingen af spørgsmålet, om klageren havde et privatliv eller familieliv i Frankrig alene kunne inddrage de forhold, der forelå før bestemmelsen om udvisning var endelig. Domstolen bemærkede, at klageren i en alder af 7 år var ankommet til Frankrig, hvor han havde haft lovligt ophold i 17 år, havde modtaget det meste af sin uddannelse, havde arbejdet og havde sine nære slægtninge. Selvom han ikke havde nære slægtninge i Marokko, havde han ikke gjort gældende, at han ikke kunne arabisk eller ikke havde været i Marokko, før han blev udvist. Det syntes også, som om han aldrig havde vist noget ønske om at erhverve fransk statsborgerskab. På denne baggrund havde han - på trods af, at de fleste af hans familiemæssige og sociale bånd var i Frankrig - ikke mistet enhver tilknytning til Marokko udover statsborgerskabet. Domstolen bemærkede endvidere, at han tidligere var straffet for narkotikakriminalitet, ligesom han under sit ulovlige ophold fortsat havde begået kriminalitet. Domstolen lagde endvidere vægt på alvoren af den kriminalitet, der havde medført udvisningen. Domstolen fandt på denne baggrund, at udvisningen ikke var uproportional. Der var derfor ikke sket en krænkelse af artikel 8. Dissens (8-1).

Boujlifa mod Frankrig. Dom af 21. oktober 1997. Reports of Judgments and Decisions 1997-VI, Vol. 54, side 2250.

Martens), blev bl.a. gentaget af de dissenterende dommere i sagerne EMD El Boujaïdi (dommer Foighel) og EMD Boujlifa (dommerne Baka og van Dijk).

Udvisning som følge af to kriminelle domme af en udlænding, som var indrejst som 5-årig, og hvis forældre og otte søskende lovligt opholdt sig i Frankrig. Ikke krænkelse.

Klageren var indrejst fra Marokko som 5-årig i 1967 i forbindelse med familie-sammenføring med sin far. Han havde fra januar 1991 boet sammen med en fransk kvinde. Hans otte søskende, hvoraf tre var franske statsborgere, boede i Frankrig.

Klageren var ved to domme i 1985 straffet med fængsel i 6 år for væbnet røveri og fængsel i 18 måneder for røveri. Efter afsoning af disse domme, blev han i 1987 udleveret til Schweiz for at afsones en dom for tyveri i Schweiz. Han vendte i 1988 tilbage til Frankrig. Indenrigsministeren udstedte i 1991 en udvisningsordre.

Domstolen bemærkede, at klageren i en alder af 5 år var ankommet til Frankrig, hvor han - bortset fra den periode, hvor han afsonede dommen i Schweiz - havde boet, havde modtaget sin uddannelse, havde arbejdet en kort periode og havde sine nære slægtninge. På den anden side havde han ikke vist noget ønske om at erhverve fransk statsborgerskab, da han var berettiget hertil. Domstolen henviste endvidere til de alvorlige røveriforbrydelser og alvoren af de idømte straffe vejede tungere end hensynet til klagerens personlige forhold. På denne baggrund kunne udvisningen ikke betragtes som uproportional, og den indebar herefter ikke en krænkelse af artikel 8. Dissens (6-3).

To af de dissenterende dommere - dommerne Baka og van Dijn - gentog de mere principielle synspunkter, der tidligere var fremført om spørgsmålet om udvisning af "second-generation immigrants":

"... We share the view of those members and former members of the Court who have expressed the opinion that if an immigrant has spent almost his whole life in the host country with all his close relatives and received all his schooling there, retaining no links with his country of origin apart from the formal link of nationality, very serious reasons have to be put forward by the authorities to make the deportation proportionate to the legitimate aim pursued; in principle, such an immigrant should be no more liable to expulsion than the State's own nationals ..."

Dommerne efterlyste tillige - af hensyn til både de nationale myndigheder og de mulige ofre - en mere principiel stillingtagen fra Domstolen til spørgsmålet om udvisning af 2. generationsudvandrere og fortsatte *"... It would therefore seem to be highly desirable that the Court should abandon its casuistic approach to the matter and take a clear position on the question whether and to what extent so-called "second generation" immigrants constitute a special category for whose deportation very serious reasons have to be advanced to make it justifiable under the second paragraph of Article 8..."*

Dahlia mod Frankrig. Dom af 19. februar 1998. Reports of Judgments and Decisions 1998-I, Vol. 62, side 76. (N° 154/1997/773/974).

Udvisning af en udlænding, som var indrejst som 17 eller 18-årig. Ikke krænkelse.

Denne sag vedrørte en algersk kvinde, der som 17 eller 18-årig i 1976 eller 1977 var indrejst i Frankrig, hvor hun indrejste som led i en familiesammenføring. Hendes fader var indrejst i 1970, og moderen og hendes fire søskende var fulgt efter i 1974. Forældrene fik i 1977 et barn i Frankrig, og to andre blev født i 1979 og 1984. Efter forældrenes skilsmisse havde klageren boet hos sin moder. Fire søskende havde fransk statsborgerskab, og fire søskende og moderen boede ligeledes fortsat i Frankrig.

Klageren blev i 1985 straffet med fængsel i 12 måneder for heroinhandel og udvist med indrejseforbud for bestandig. Hun blev prøveløsladt i oktober 1985 og tog ophold hos sin familie. Hun giftede sig i april 1986 med en fransk statsborger. Hun blev i juli 1987 straffet med fængsel i tre måneder for ulovligt ophold og udvist for et år. Hun udrejste herefter til Algeriet i august 1987. Hun indrejste atter i juli 1989 med et 30-dages visum og tog ophold hos moderen, hvor hun siden opholdt sig. Hun blev skilt i november 1989 og fødte i juni 1990 et barn, der ved fødslen blev fransk statsborger. Hun søgte i 1992 og 1994 forgæves om ophævelse af udvisningsafgørelsen.

Domstolen fandt, at udvisningsordren fra 1985 utvivlsomt udgjorde et indgreb i artikel 8's forstand. Domstolen fastslog, at klageren havde stærk familiemæssig tilknytning til Frankrig. På den anden side havde hun indtil sit 17. eller 18. år boet i Algeriet, heraf to år uden sine forældre, havde bevaret visse familiemæssige relationer, talte det lokale sprog og havde etableret sociale og skolemæssige forbindelser. Under disse omstændigheder var hendes algerske statsborgerskab ikke blot et formalitet, men indebar også en vis social og emotionel tilknytning. Indgrebet var på denne baggrund ikke så drastisk, som udvisning af klageren, der var født i værtslandet eller indrejst som meget små børn. Domstolen lagde endelig vægt på kriminalitetens karakter og udtrykte forståelse for, at myndighederne viste en høj grad af fasthed over for de, der udspreder denne svøbe ("scourge").

Domstolen tilføjede, at uanset den konkrete idømte straf, vejede det forhold, at hun havde taget del i narkotikahandel, tungt i afvejningen.

Baghli mod Frankrig. Dom af 30. november 1999. Information notes No. 12. Requête no. 34374/97⁴⁴

Udvisning for 10 år af en udlænding, som var indrejst som 2-årig. Ikke uproportional.

⁴⁴ Dommen foreligger kun på fransk.

Denne sag vedrørte en algiersk statsborger, der som 2-årig i 1967 var indrejst i Frankrig, hvor han - bortset fra i perioden mellem januar 1984 og december 1985, hvor han aftjente værnepligt i Algeriet - siden havde boet. Hans forældre og søskende boede også i Frankrig, og han gik i skole og fik sin uddannelse og havde arbejde dér. Han boede fra 1987 sammen med en fransk kvinde og indledte efter kvindens død i 1992 forhold til en anden kvinde.

Klageren, der selv var misbruger af heroin, blev i 1991 idømt en delvis betinget dom af fængsel i 15 måneder for handel med en *halv snes gram* heroin, til dels til eget forbrug, og udvist med indrejseforbud i 10 år. Ved ankeinstansens afgørelse blev straffen skærpet til fængsel i 3 år, hvoraf 2 år blev gjort betinget. Han blev prøveløsladt i maj 1994 og udvist.

Domstolen fandt, at klageren, som var enlig og ikke havde børn, ikke havde påstået, at han havde nær kontakt med sin familie, og hans forbindelse til kvinden var først etableret efter at udvisningsordenen var truffet og således på et tidspunkt, hvor han vidste, at hans situation var vanskelig. Han havde i modsætning til andre familiemedlemmer beholdt sit algierske statsborgerskab og havde ikke vist noget ønske om at blive fransk statsborger, da han var berettiget hertil. Der forelå ikke oplysninger om, at han ikke kunne tale arabisk, og han havde aftjent sin værnepligt i Algeriet, hvor han flere gange havde været på ferie. Han havde således - selvom stort set hele hans familie og sociale forpligtelser var i Frankrig - opretholdt forbindelse med sit oprindelsesland, der lå udover det blotte statsborgerskab. Det var ubestrideligt, at hans kriminalitet indebar et alvorligt brud på den offentlige orden og skabte fare for andres helbred. Under hensyn til skader, som narkotika påfører befolkningen, var myndighederne berettigede til at tage en meget bestemt kurs overfor narkotikahandlere. I den foreliggende sag var indrejseforbudet i 10 år derfor ikke ude af proportioner med det lovlige mål, som udvisningen tilsigtede. Dissens (5-2).

6.2.4. Afgørelser, hvor Domstolen har afvist klager

Efter EMRK artikel 35, stk. 3, skal konventionsorganerne blandt andet afvise en klage, når den anser den for åbenbart ugrundet ("manifestly ill-founded"). Nedenfor

gengives fire klager, som Domstolen har afvist i perioden fra december 1998 til august 1999.

Benrachid mod Frankrig. Afgørelse af 8.12.1998. Information note No. 1 on the case-law of the Court (November-December 1998). Requête no. 39518/98.

Udvisning af en udlænding, som var indrejst som 7-årig. Ikke uproportional.

Sagen vedrørte en ansøger, der var kommet til Frankrig fra Algeriet som 7-årig i 1970 med sin familie og havde boet der, indtil han i 1993 var blevet udvist.

Klageren var ved en dom af 1989 idømt fængsel i 7 år for flere væbnede røverier, heraf et med frihedsberøvelse.

Domstolen fastslog, at medlemslandene i overensstemmelse med konventionsorganernes case-law har ret til at kontrollere adgangen, opholdet og udvisningen af ikke-statsborgere forudsat at der ikke er tale om et indgreb i rettigheder, der er sikret efter artikel 8. Henset til ansøgerens alder, da han ankom til Frankrig, og at hans forældre og alle hans søskende boede der, medførte udvisningsordren et indgreb. Klageren havde imidlertid aftjent militærtjeneste i Algeriet. Man kunne på denne baggrund formode, at han havde et godt kendskab til dette land og beherskede dets sprog. Domstolen fandt under hensyn til karakteren og alvoren af kriminaliteten, at udvisningen af klageren ikke var ude af proportioner ("*not disproportionate*"). Klagen blev herefter afvist.

Djaid mod Frankrig. Afgørelse af 9.3.1999. Information note No. 4 on the case-law of the Court (March 1999). Requête no. 38687/98.

Udvisning for bestandig af en udlænding, som var indrejst som spæd. Legitim.

Sagen vedrørte en ansøger, der kun var nogle få måneder gammel, da han sammen med sine forældre og søskende kom til Frankrig fra Algeriet. Ansøgeren havde siden boet i Frankrig, og fire af hans ni søskende boede i Frankrig og var franske statsborgere.

Ansøgeren blev i 1994 straffet med fængsel i 3 år for narkotikakriminalitet. Denne afgørelse blev i ankeinstansen skærpet til fængsel i 4 år og klageren blev *udvist for bestandig*. Klageren anerkendte i 1996 og 1998 faderskabet til to børn.

Domstolen fastslog, at udvisningen indebar et indgreb i ansøgerens familie- og privatliv. Ansøgeren var imidlertid ikke gift, og det fremgik ikke, at han boede med nogen "som mand og kone". Det fremgik heller ikke, om han havde opretholdt nogen følelsesmæssige bånd med de to børn, som han havde anerkendt faderskabet til. Domstolen bemærkede endvidere, at han - da det første barn blev født - allerede var underkastet en udvisningsordre og derfor ikke kunne være i tvivl om, at hans stilling var usikker. Ansøgeren havde endvidere bibeholdt sit

algierske statsborgerskab og syntes ikke at have tilkendegivet noget ønske om at søge om fransk statsborgerskab, hvilket han var berettiget til. Endelig - henset til den ødelæggelse, som narkotika - "en samfundssvøbe" forårsager, anerkendte Domstolen myndighedernes behov for at være meget bestemt ("*very firm*") mod personer der - ligesom klageren - medvirker til spredningen heraf. Det fulgte herefter, at indgrebet legitimt kunne betragtes som nødvendigt ("*could legitimately be regarded as having been necessary*"). Klagen blev herefter afvist.

Farah mod Sverige. Afgørelse af 24.8.1999. Information note No. 9 on the case-law of the Court (August 1999). Application no. 43218/98.

Udvisning med indrejseforbud i 10 år af en udlænding, som var gift og havde børn. Proportional.

Sagen vedrørte en tunesisk statsborger, som var gift med en finsk statsborger med hvem han havde et barn, da familien flyttede til Sverige i 1988. Hustruen fik opholdstilladelse, mens ansøgeren fik afslag på en ansøgning herom. Han vendte derfor tilbage til Tunis, hvor hans hustru og barn sluttede sig til ham i en måned. De vendte tilbage til Sverige senere samme år efter at han havde fået en midlertidig opholdstilladelse. Opholdstilladelsen blev gjort permanent i 1990. Parret fik yderligere to børn i Sverige. Ansøgeren og hans hustru blev i 1993 varetægtsfængslet i en narkotikasag, og ansøgeren blev senere idømt fængsel i 6 år og udvist med *indrejseforbud*. Indrejseforbudet blev henset til, at hans hustru og børn boede i Sverige, *begrænset til 10 år*. Han blev i juni 1997 prøveløsladt og udvist til Tunis, hvor hans hustru og børn sluttede sig til ham i perioden fra juni til august 1997.

Domstolen bemærkede, at indrejseforbudet var begrænset til januar 2004. Endvidere havde ansøgerens hustru og børn, som allerede ved en tidligere lejlighed havde besøgt ham i Tunis, sluttet sig til ham efter udvisningen af Sverige i mere end to måneder. Domstolen bemærkede endelig - henset til kriminalitetens alvor og fængselsstraffen for grove narkotikaforbrydelser, at udvisningen ikke var uproportional ("*... not ... having failed to strike a fair balance ...*"). Domstolen fandt derefter godtgjort, at det var nødvendigt at udvise klageren for at forebygge uorden og kriminalitet. Klagen blev herefter afvist.

Özturk mod Norge. Afgørelse af 21. marts 2000. Application no. 32979/96.

Udvisning af en udlænding, som var indrejst som 12-årig. Proportional.

Sagen vedrørte en tyrkisk statsborger, der som 12-årig var indrejst i Norge sammen med sin far i 1976. Moderen og tre søskende var fulgt efter tre år senere.

Forældrene rejste senere tilbage til Tyrkiet. Klageren blev i 1981 gift med en tyrkisk statsborger, der indrejste i 1982. Hun blev norsk statsborger i 1991, men beholdt sit tyrkiske statsborgerskab. Parret fik i perioden fra 1982-1995 fire børn, der alle er norske statsborgere.

Klageren blev i 1990 straffet med fængsel i 10 år for at have indført narkotika fra Tyrkiet sammen med blandt andet en bror. Klageren blev løsladt i marts 1996. Der blev endvidere i 1990 administrativt truffet afgørelse om udvisning, hvilken klageren indbragte for retten. Højesteret stadfæstede i april 1996 afgørelsen. Klageren blev udvist i juni 1996.

Domstolen bemærkede, at udvisningen var begrundet i forbrydelsens særlig alvorlige og ødelæggende karakter, nemlig indførsel af 1 kg heroin og køb af 850 gram af dette stof. Domstolen bemærkede endvidere, at selvom klageren var 12 år, da han ankom til Norge og havde boet der i 20 år var hans tilknytning til dette land i forhold til oprindelseslandet "... *not comparable to the situation of a second-generation immigrant*" (cf. Beldjoudi og Mehemi afgørelserne). Han havde før han forlod Tyrkiet haft 5 års skoleuddannelse, og efter han havde bosat sig i Norge, havde han og hans familie tilbragt ferier i Tyrkiet. Hans hustru havde tilbragt sine første 23 år i Tyrkiet, og deres børn havde alle en alder, hvor de kunne tilpasse sig ("*adaptable*"). Under disse omstændigheder forekom det ikke urimeligt at forvente, at hustruen og børnene ville slutte sig til klageren i Tyrkiet. Domstolen bemærkede endelig, at klageren ikke alene havde opretholdt en stærk tilknytning til sit oprindelsesland, men han havde også misbrugt denne som led i internationale kriminelle aktiviteter og samarbejde med et netværk af narkotikasmuglere i Tyrkiet. Domstolen fandt på denne baggrund udvisningen proportional og afviste klagen.

6.3. Sammenfatning af Menneskerettighedsdomstolens praksis

Det helt centrale i Menneskerettighedsdomstolens praksis er *proportionalitetsprincippet*. Det vil sige, at indgrebet (udvisningen) skal være proportionalt med det lovlige og anerkendelsesværdige formål, som indgrebet skal varetage.

Domstolen har som anført i afsnit 6.1. udtrykkelig anerkendt medlemsstaternes ret til at kontrollere udlændinges adgang og ophold samt til at udvise uønskede udlændinge, der er dømt for strafbart forhold.

Domstolen har i sin praksis indrømmet staterne en betydelig margin ("*margin of appreciation*") i deres skøn over, hvilke samfundsmæssige indgreb der er nødvendige i forbindelse med kriminalitetsbekæmpelse ("forebyggelse af uro eller forbrydelse") i et demokratisk land, når blot udvisningen er proportional med dette sigte.

Ved Domstolens analyse af proportionalitetsspørgsmålet indgår en række elementer. Det er således udlændingens tilknytning til henholdsvis udvisningsstaten og oprindelseslandet ("*country of origin*"), der skal afvejes over for kriminalitetens karakter og den idømte sanktion, således at udvisningen står i et rimeligt forhold ("*a fair balance*") til den begærede kriminalitet.

Tilknytningen til udvisningsstaten

Ved vurderingen af tilknytningen til udvisningsstaten indgår oplysninger, om udlændingen er født i udvisningslandet, eller hvilken alder han havde ved indreisen, varigheden af opholdet i udvisningsstaten, om udlændingen har familiemedlemmer, herunder forældre og søskende, i udvisningslandet og intensiteten af hans forbindelser til disse, om han har gået i skole og fået uddannelse i udvisningsstaten, tilknytningen til arbejdsmarkedet, om udlændingen har børn, herunder om disse er mindreårige og om disse eventuelt er statsborgere i udvisningsstaten, om udlændingen har bevaret kontakten til sine børn, om udlændingen er gift eller samlever med en person i udvisningsstaten og om ægtefællen eller samleveren eventuelt er statsborger i udvisningsstaten.

Domstolen har også stillet visse krav til udlændingen om at dokumentere, at han har tilknytning til personer i opholdsstaten, jf. f.eks. EMD Baghli præmis 48, hvori

det hedder: *“Toutefois, célibataire et sans enfant, le requérant n’a pas démontré entretenir des relations étroites ni avec ses parents ni avec ses frères et sœurs habitant en France⁴⁵.”*

Adskillelse af familiemedlemmer, herunder ægtefæller og børn, som følge af udvisning anses som anført oven for ikke at være i strid med artikel 8, stk. 1, hvis det uden vanskeligheder er muligt for familien at følge med til et andet land, således at familiens enhed naturligt bevares dér, jf. Özturk-afgørelsen.

Er den familiemæssige tilknytning til børn og ægtefælle (samlever) opstået på et tidspunkt, hvor der er truffet bestemmelse om udvisning af udlændingen, og hvor denne således ikke har en berettiget forventning om at måtte forblive i landet, tillægges der som udgangspunkt ikke betydning, jf. herved f.eks. EMD Dalia, EMD Bouchelkia og Djaid-afgørelsen.

Tilknytningen til oprindelseslandet

Ved vurderingen af tilknytningen til oprindelseslandet undersøges, om statsborgerskabet alene er en juridisk formalitet (*“... merely a legal fact”*). Det vil sige, om udlændingen har mistet enhver form for tilknytning til oprindelseslandet (*“retained ties that went beyond mere nationality”*).

I denne vurdering indgår oplysninger om, hvornår udlændingen forlod oprindelseslandet, og den alder han havde på dette tidspunkt, om han har gået i skole eller taget uddannelse i oprindelseslandet, om han taler og forstår sproget, om han har familie i dette land, om tilstedeværelsen af sociale eller kulturelle bånd til oprindelseslandet, om han har indgået sit ægteskab i oprindelseslandet, om han i tilfælde af skilsmisse har fulgt sædvanen i oprindelseslandet, om udlændingen efter udrejsen

⁴⁵ Dvs., at ansøgeren, der var enlig og ikke havde børn, ikke havde bevist, at han havde opretholdt tætte relationer til hverken sine forældre, brødre og søstre, der boede i Frankrig.

har besøgt oprindelseslandet, herunder om udlændingen f.eks. har aftjent værnepligt dér.

Efter Domstolens praksis udgør blandt andet ferierejser til oprindelseslandet og social og kulturel tilknytning til dette momenter, der taler for, at udlændingen ikke har mistet enhver tilknytning til dette land. Tilsvarende gælder aftjening af værnepligt.

Domstolen har i flere afgørelser lagt vægt på, om udlændingen har ønsket at antage opholdslandets statsborgerskab, hvor dette har været muligt. Det fremgår blandt andet af EMD Boujaïdi præmis 41: *“It also seems that he has never shown any desire to acquire French nationality”*, EMD Boujlifa præmis 44 *“On the other hand, it seems that he did not show any desire to acquire French nationality at the time he was entitled to do so”* og EMD Baghli præmis 48 *“Il semble aussi qu’il n’a jamais manifesté la volonté de devenir français quand il était en droit de le faire”*.

Domstolen synes ikke at stille krav om de tætte familierelationer i oprindelseslandet, når den vurderer, om udlændingen har mistet enhver tilknytning til oprindelseslandet. Dette fremgår blandt andet af EMD El Boujaïdi præmis 41 *“However, while he asserted that he had no close family in Morocco, he did not claim that he knew no Arabic or that he had never returned to Morocco before the exclusion order was enforced”*. Denne præmis synes også at vise, at Domstolen stiller visse krav til udlændingen om at dokumentere, at han ikke har tilknytning til oprindelseslandet.

Domstolen lægger som anført vægt på, at udlændingen sprogligt kan klare sig i oprindelseslandet. Det var ikke tilfældet i EMD Nasri, hvor klageren var født med det handicap at være døvstum og tillige var analfabet og ude af stand til at kommunikere ved hjælp af tegnsprog. Udlændingens sproglige færdigheder har været fremme i flere sager. Domstolen udtalte f.eks. i EMD Boughanemi (præmis 39), at *“Mr. B could speak Arabic or at least had an adequate command of everyday language”*.

Domstolens udtalelse må forstås således, at der ikke foreligger en sproglig tilknytning til oprindelseslandet, medmindre udlændingen er i stand til at klare sig sprogligt i dagligdagen. Domstolen ses derimod ikke at vurdere, om udlændingens færdigheder i de respektive landes sprog har ligget på samme niveau.

Karakteren og grovheden af den kriminelle handling

Det andet hovedelement i proportionalitetsafvejningen er karakteren og grovheden af den kriminelle handling og karakteren og længden af den idømte straf.

Udvisningsperiodens længde er fremhævet i enkelte af afgørelserne, og det kan ikke udledes klart af afgørelserne, hvilken rolle den spiller. Den kan dog formentlig i visse situationer tillægges en vis betydning ved vurderingen af, om en udvisning er proportional.

Domstolen tillægger *kriminalitetens karakter* stor betydning, og Domstolen synes særlig opmærksom på nødvendigheden af bekæmpelsen af narkotikakriminalitet og har i en række afgørelser udtrykt forståelse for, at der er behov for hårde reaktioner overfor personer, der medvirker ved spredningen af denne samfundssvøbe ("*...the Court understood the need for authorities to be very firm when dealing with people who ... contribute to their spread...*"). Domstolen har også set med stor alvor på f.eks. voldtægt og røveri⁴⁶.

Det må også antages at kunne udledes af praksis, at Domstolen tillægger længden af den konkrete *udmålte straf* betydning ved vurderingen, formentlig ud fra den betragtning, at denne viser, hvor alvorligt udvisningsstaten ser på den begåede kriminalitet.

Domstolen synes på denne baggrund at indtage en mere tilbageholdende rolle i forhold til national udmålingspraksis. Der er utvivlsomt forskelligheder i udmå-

lingspraksis og vurderingen af alvoren af de enkelte forbrydelser i medlemsstaterne. Hvis f.eks. straffesagen mod klageren *Baghli* var blevet afgjort efter dansk ret, ville sagen efter alt at dømme være blevet henført under lov om euforiserende stoffer, og sanktionen ville utvivlsomt have ligget på et noget mere behersket niveau - formentlig fængsel i under seks måneder. Det er vanskeligt at fortolke, om de dissenterede dommere i EMD *Baghli* opponerer imod, at der henses til sanktionen og ikke i tilstrækkelig grad også lægges vægt på karakteren og alvoren af den kriminelle handling. Dette var derimod tilfældet i EMD *Dalia*, hvor Domstolen tillagde kriminalitetens karakter - medvirken til heroinhandel - stor vægt ved afvejningen på trods af den idømte straf af ubetinget fængsel i 1 år.

Praksis viser, at Domstolen accepterer en udvisning af udlændinge med stærk tilknytning til udvisningslandet, når udvisningen er begrundet med ønsket om forebyggelse af kriminalitet og kriminaliteten er tilstrækkelig grov.

Der kan i den forbindelse ikke udledes nogle helt klare kriterier for, hvor grov kriminaliteten skal være for at Domstolen vil acceptere udvisning af en udlænding, der har en tæt tilknytning til udvisningsstaten og en svagere tilknytning til oprindelseslandet.

Det fremgår af de refererede afgørelser fra Domstolen, at de sager, der har været indbragt til prøvelse ved Domstolen, alle har vedrørt grovere kriminalitet. Domstolen har ikke haft lejlighed til at tage stilling proportionalitetsafvejningen efter artikel 8 i sager, hvor der er idømt mere kortvarige straffe.

Dette gør det vanskeligt direkte at sammenligne Domstolens afgørelser med afgørelser, der er truffet i henhold til national ret, men på trods af disse vanskeligheder, synes den beskrevne praksis at vise, at Domstolen tillægger det betydning, at straffen (*sanktionen*) er af en vis *betydelig* længde, når der er tale om en udlænding

⁴⁶ Bl.a. EMD *Bouchelkia*, *Djaid*-afgørelsen.

med en stærk tilknytning til udvisningsstaten. Ved vurderingen af sanktionen tager Domstolen både hensyn til den aktuelle kriminalitet og til tidligere domme. Det vil sige, at kriminalitet, der ligger *forud* for udvisningsdommen – den samlede "kriminelle løbebane" – indgår i afvejningen efter artikel 8, og grovhedsvurderingen omfatter antallet, karakteren og længden af forstraffene, jf. f.eks. EMD Boughanemi.

Afslutning

Hvis en udlænding, der er *opvokset* i udvisningsstaten og således ikke har nogen eller dog så *ringe en tilknytning* til oprindelseslandet, at den pågældende må antages ikke kunne klare sig her, f.eks. fordi den pågældende ikke taler sproget, må det formentlig i almindelighed antages at indebære en krænkelse af artikel 8 at udvise den pågældende, også selvom der er tale om meget grov kriminalitet, jf. herved EMD Nasri. Der er imidlertid tale om en konkret afgørelse, og Domstolen har ikke udtalt sig mere principielt om problemstillingen.

På den anden side synes Domstolens seneste praksis at acceptere en udvisning, selvom en udlænding er opvokset i udvisningsstaten og har opholdt sig der det meste af sit liv, hvis han ikke har mistet enhver forbindelse eller tilknytning til oprindelseslandet fx ved at opretholde blot et vist kendskab til kulturen og sproget eller have en vis social eller familiemæssig tilknytning til dette land, når udlændingen har begået grovere kriminalitet og ikke stiftet egen familie (fået børn) i udvisningslandet *inden* afgørelsen om udvisning blev truffet⁴⁷.

Det fremgår af de refererede domme, at selv flere af de dommere, der har voteret for krænkelse i nogle af sagerne, har åbnet mulighed for udvisning af "andengenerationsindvandrere", der har begået *særlig grov kriminalitet*⁴⁸.

⁴⁷ Smh. Axel Lund, side 327.

⁴⁸ Det fremgår bl.a. af dommer Martens' dissens i EMD Boughanemi, præmis 8, dommer

Domstolens praksis viser således klart, at det forhold, at en udlænding f.eks. er indrejst som barn i udvisningslandet og siden har opholdt sig dér, ikke i sig selv medfører, at en udvisning indebærer en krænkelse af artikel 8, forudsat at kriminaliteten er tilstrækkelig grov.

Domstolen har i praksis f.eks. accepteret, at der var sket udvisning af en udlænding, som var indrejst som *spæd* (Djaid mod Frankrig) og som *2-årig* (EMD Bouchelkia). Det er i begge eksempler åbenbart, at den pågældende udlænding ikke kan have haft nogen personlig erindring om sit oprindelsesland, og det kan her synes vanskeligt at skelne denne situation fra de tilfælde, hvor udlændingen er *født* i udvisningsstaten. Domstolen har da heller ikke i de sager, hvor udlændingen var født i udvisningslandet (EMD Beljoudi og EMD Mehemi), specifikt henvist til denne omstændighed, men til de øvrige - tungtvejende - tilknytningsmomenter.

Udlændingens alder ved indrejsen og opvæksten i udvisningsstaten må dog i alle tilfælde sammenholdes med de øvrige momenter, der spiller en væsentlig rolle ved vurderingen af forholdsmæssigheden.

Tages der udgangspunkt i udlændingens alder ved indrejsen og varigheden af opholdet i udvisningsstaten, synes den seneste praksis at vise en skærpet kurs over for udlændinge, der begår alvorlig kriminalitet. Det viser navnlig dommene EMD Boughanemi, EMD C mod Belgien og EMD Bouchelkia samt afgørelsen Djaid mod Frankrig, hvor en udvisning blev accepteret trods indrejse som spædbarn⁴⁹.

Domstolen synes i øvrigt at være gået videre siden, idet den i EMD Baghli ikke har statueret krænkelse, selvom den pågældende "andengenerationsindvandrer", der var indrejst som 2-årig, alene var idømt en kombinationsdom med en ubetinget straf af 1 års fængsel (og 2 års betinget fængsel) i en 1. gangssag.

Palms dissens i EMD Bouchelkia og dommerne Baka og van Dijns dissens i EMD Boujlifa.

⁴⁹Se endvidere Axel Lund, jf. note 15.

Den foreliggende praksis giver ikke klar vejledning til proportionalitetsafvejningen i tilfælde, hvor en udlænding er gift, men ikke har børn.

Domstolen ses heller ikke at have taget stilling til sager, hvor en udlænding ikke er beskyttet af familiebegrebet, men af privatlivsbegrebet, dvs. hvor afvejningen skal foretages på baggrund af udlændingens tilknytning til udvisningslandet på grundlag af opholdets længde, uddannelsesforløb, tilknytning til arbejdsmarkedet m.v.

7. Retspraksis

Dette afsnit behandler dels den trykte landsretspraksis, der foreligger efter ikrafttrædelsen af lov nr. 1052/1996 og lov nr. 473/1998, dels Højesterets praksis vedrørende udlændingelovens § 26, herunder navnlig efter ikrafttrædelsen af den førnævnte lovgivning.

Det bemærkes, at by- og landsretterne har haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om udvisning i medfør af såvel udlændingelovens § 22, nr. 4, som nr. 5 og 6. Højesteret har endnu ikke fået forelagt sager, hvor der er nedlagt påstand om udvisning i medfør af § 22, nr. 5 (menneskesmugling).

7.1. Landsretspraksis

De første trykte afgørelser vedrørende anvendelsen af de nye bestemmelser i udlændingelovens § 22, nr. 4, og § 26, stk. 2, var Østre Landsrets 18. afdelings domme af 5. marts 1997. Afgørelserne, der blev trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 side 809 og side 811, faldt forskelligt ud, idet landsretten stadfæstede byrettens udvisningsafgørelse i den ene sag og frifandt for udvisning i den anden sag⁵⁰.

⁵⁰ Der forelå pr. 19. august 2000 18 trykte landsretsafgørelser. Landsretterne udviste i 13 sager, hvoraf to afgørelser blev omstødt af Højesteret, mens en blev stadfæstet. Landsretten frifandt for udvisningspåstanden i fem sager. Ugeskrift for Retsvæsen: U 1997.809 Ø (fængsel i 5 mdr., *udvisning*), U 1997.811 Ø (fængsel i 5 mdr., *ikke udvisning*), U 1997.1114 Ø (fængsel i 4 mdr., *udvisning*), U 1997.1327/2 Ø (tillægs- og fællesstraf af fængsel i 8 mdr., *udvisning*), U 1997.1440 Ø (fængsel i 5 år, *udvisning*), U 1998.129 V (fællesstraf af fængsel i 8 mdr., *udvisning*), U 1998.376 Ø (fællesstraf af fængsel i 10 mdr., *ikke udvisning*), U 1998.662 Ø (fængsel i 6 mdr., *udvisning*), U 1998.767 Ø (fængsel i 5 mdr., *udvisning*; domfældte fik tredjeinstansbevilgning den 27.2.1998, men frafaldt senere anken til Højesteret; se Procesbevillingsnævnets Årsberetning 1998.53 f.), U 1998.1581 V (fængsel i 8 mdr., *udvisning*), U 1999.176 V (fængsel i 8 mdr., *udvisning*), U 1999.553 Ø (hæfte i 40 dage, *ikke udvisning*), U 1999.1472 Ø (fængsel i 5 mdr., *udvisning*; stadfæstet af Højesteret - U 2000.546 H), U 1999.1474 Ø (fængsel i 2 år 6 mdr., *udvisning*; frifundet af Højesteret - U 2000.820 H), U 1999.1637 V (fængsel i 60 dage, *udvisning*; frifundet i Højesteret - U 2000.822 H), U 1999.1883 V (fængsel i 1 år 9 mdr., *ikke udvisning*), U

U 1997.809/2 Ø drejede sig om en 35-årig gambiansk statsborger, der senest var indrejst i Danmark i november 1982 og indgik ægteskab med en dansk statsborger med hvem han fik et barn i 1984. Parret blev skilt i 1987 og moderen blev tillagt forældremyndigheden. T indgik efterfølgende ægteskab med en gambiansk statsborger, der i 1990 var udrejst til Gambia. Han var tidligere straffet for kokain- og heroinhandel i november 1992 med hæfte i 20 dage, i oktober 1994 med hæfte i 20 dage og i juni 1995 med hæfte i 20 dage. Nu blev han dømt for to handler med henholdsvis 0,06 og 0,08 gram kokain samt for besiddelse af 0,95 gram kokain. Han blev idømt 5 måneders fængsel og landsretten stadfæstede udvisningen med indrejseforbud i 10 år.

I afgørelsen i **U 1997.811 Ø** lagde landsretten vægt på navnlig hensynet til børnene og ophævede byretsdommens bestemmelse om udvisning af tiltalte. Sagen vedrørte en 31-årig tyrkisk statsborger med herboende ægtefælle og tre børn i alderen 8-11 år. Han var tre gange tidligere straffet for overdragelse af heroin. Senest var han i november 1996 straffet med en fællesstraf af fængsel i 4 måneder. Han blev nu for salg af 0,2 gram heroin og besiddelse af 2,44 gram heroin med henblik på videre salg idømt 5 måneders fængsel. Landsretten undlod udvisning og udtalte i præmisserne:

"Uanset den nu pådømte kriminalitet og tiltaltes tidligere overtrædelser af narkotikalovgivningen findes der på baggrund af oplysningerne om hans personlige og familiemæssige forhold, især at tiltalte siden 1986 har samlevet med sin hustru, og at de sammen har 3 mindreårige børn, der alle er født og opvokset i Danmark, at foreligge forhold, som afgørende taler imod en udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Landsretten ophæver derfor byretsdommens bestemmelse om udvisning af tiltalte⁵¹."

1999.2085 V (fængsel i 3 år, *udvisning*; sagen er genoptaget ved Den Særlige Klagerets kendelse af 25. juli 2000) og U 2000.1439 V (fængsel i 6 år, *ikke udvisning*).

⁵¹ Tilsvarende resultat i utrykt Vestre Landsrets dom af 20.8.1998.

Herefter fulgte en omfattende praksis vedrørende anvendelsen af de nye udvisningsbestemmelser⁵².

Blandt disse landsretsafgørelser kan fremhæves Østre Landsrets dom af 19. november 1997 (**U 1998.376 Ø**), der drejede sig om en marokkaner, der var kommet til Danmark som 2-årig og ingen tilknytning havde til oprindelseslandet. Han var aktuelt blevet idømt fængsel i 10 måneder. Fire voterende udtalte i denne sag:

"Tiltalte, der har opholdt sig hele sit liv - siden han var 2 år - i Danmark, ville formentlig have søgt og fået dansk statsborgerskab som sine søskende, hvis han ikke var blevet straffet gentagne gange. Tiltalte har ikke tilknytning til noget andet land end Danmark og har utvivlsomt dansk domicil og har heller ikke haft andet, siden han som led i en familiesammenføring kom her til landet i 1972. Det danske samfund må på et vist tidspunkt overtage ansvaret ikke blot for de indvandrere, hvis integration må anses som vellykket, men også for dem, der er mindre heldige. Selvom udvisningen i et tilfælde som dette i princippet kan ske, uanset hvor længe en udlænding har opholdt sig i Danmark, jf. lov nr. 1052 af 11/12 1996 om ændring af udlændingeloven, må også den skærpelse, der herved er sket af udvisningsreglerne, forstås med respekt af den afvejning, der skal ske i henhold til de i § 26 stk. 1 nr. 3 og 4 nævnte hensyn, sammenholdt med art. 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Under disse omstændigheder findes afgørende hensyn at tale imod udvisning, jf. udlændingelovens § 26 stk. 2, jf. stk. 1, nr. 3 og 4."

⁵² Politiadvokat Egeberg Christensen har i Juristen 1998.335 foretaget en systematisk gennemgang af sager fra første halvdel af 1997 vedrørende salg af hård narkotika omfattet af lov om euforiserende stoffer ("pusherloven"). Forfatteren har med hensyn til udvisningsspørgsmålet opdelt sagerne i 5 kategorier og vurderet relationerne til EMRK art. 8: **1)** Sager, hvor udlændingen er kommet til Danmark som barn eller helt ung, hvor resten af familien bor her og hvor der ingen tilknytning er til hjemlandet. Det anføres, at udvisning ikke er set i sådanne tilfælde og formentlig ville stride mod EMRK art. 8. **2)** Sager, hvor den pågældende er gift/har fast samlivsforhold her i landet og har børn, som den pågældende bor sammen med. Det anføres, at udvisning hyppigt vil være udelukket i denne kategori. **3)** Sager, hvor den domfældtes forhold her i landet beror på asylretlige forhold, som fortsat er aktuelle. Der henvises til en dom, hvor retten i en sådan situation nægtede udvisning, og det anføres, at fremtidige domme forventeligt vil falde ud til et lignende resultat. **4)** Særligt helbredsbelastede udlændinge. Her omtales afgørelser vedrørende sindslidende. **5)** Andre typer af sager. Det anføres, at der her konsekvent er sket udvisning uanset opholdets længde.

To dommere ville under hensyn til tiltaltes gentagne overtrædelse af straffelovens § 191, og da det ikke kunne udelukkes, at tiltalte kunne klare sig - i hvert fald blandt berbere i Marokko - tage anklagemyndighedens påstand om udvisning til følge.

Det lange ophold i Danmark blev *ikke* tillagt afgørende vægt i Østre Landsrets dom af 14. juli 1997 (**U 1997.1327 Ø**), hvor den tiltalte pakistaner var indrejst som 6-årig, men fortsat havde tilknytning til hjemlandet Pakistan, hvor han havde været på flere besøg og blandt andet var blevet gift. Han var aktuelt blevet straffet med fængsel i 8 måneder. Landsretten fandt i denne sag ikke, at oplysningerne om tiltaltes personlige forhold, herunder om hans tilknytning til Danmark, om kontakten med de tre børn og om den manglende forbindelse til Pakistan kunne føre til, at udvisning burde undlades⁵³.

Hensynet til mindreårige børn og ægtefælle blev ikke tillagt afgørende vægt i Østre Landsrets dom af 13. august 1997 (**U 1997.1440 Ø**), der vedrørte grov narkotikakriminalitet ved indsmugling af 1 kg heroin. Den tiltalte blev idømt fængsel i 5 år og udvist for bestandig. Retten begrundede udvisningen med, *"at den omstændighed, at T har boet her i landet i ca. 8 år, og at hans tyrkiske ægtefælle og 3 børn også bor her, ikke i tilstrækkelig grad kan begrunde, at udvisning undlades efter de i udlændingelovens § 26, stk. 1, nævnte hensyn. Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og FN's børnekonvention findes heller ikke at være til hinder for udvisning"*.

Der kan være anledning til at omtale de seneste trykte landsretsafgørelser.

Vestre Landsrets dom af 12. august 1999 (**U 1999.1883 V**) drejede sig om en 28-årig tyrkisk statsborger, som tidligere var straffet for spirituskørsel. Han blev nu for

⁵³ Smh. Højesterets dom i sagen **U 1990.518 H**, der er nævnt neden for.

salg af 200-250 gram heroin straffet med en tillægsstraf af fængsel i 1 år 9 måneder. Tiltalte var som 4-årig indrejst i 1976. Han var gift og havde en datter på 6 år, ligesom han havde forældre og søskende i Danmark. Byretten frifandt tiltalte for udvisningspåstanden med henvisning til, at han havde boet her i landet næsten hele sit liv og havde sin ægtefælle, barn og nærmeste familie i Danmark. En udvisning ville have alvorlige konsekvenser for tiltaltes nærmeste familie og for tiltalte, der var helt integreret i det danske samfund (dissens). Landsretten tiltrådte byrettens afgørelse om, at udvisning bør undlades.

Vestre Landsrets dom af 30. september 1999 (**U 1999.2085 V**) vedrørte en 40-årig srilankansk statsborger, der blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 125 a ved flere tilfælde af menneskesmugling over en længere periode og straffet med fængsel i 3 år. Tiltalte havde hustru og fem børn her i landet, hvor han havde opholdt sig i mere end 13 år og havde modtaget en vis uddannelse og havde haft arbejde. Uanset denne tilknytning fandt både byret og landsret, at tiltaltes kriminalitet var så alvorlig, at udvisning ikke ville være i strid med det krav om proportionalitet, som følger af EMRK artikel 8. Tiltalte blev herefter udvist i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 2 og nr. 5. Sagen er genoptaget ved Den Særlige Klagerets kendelse af 25. juli 2000 (dissens 3-2).

Vestre Landsrets dom af 30. marts 2000 (**U 2000.1439 V**) vedrørte en 42-årig statsløs palæstinenser, der havde boet i Danmark siden 1989 og havde ni børn med en nu afdød ægtefælle og et barn med den nuværende ægtefælle. Han blev ved nævningeting idømt fængsel i 6 år for at have begået seksualforbrydelser over for to af sine døtre. Landsretten fandt uanset den idømte straf og uanset, at den begærede kriminalitet havde strakt sig over lang tid og havde omfattet gentagne forhold af grov karakter, at hensynene i udlændingelovens § 26 talte imod udvisning med en sådan vægt, at påstanden herom ikke blev taget til følge. Landsretten lagde herved

særlig vægt på konsekvenserne af en udvisning for de syv mindreårige børn, som tiltalte alene havde forældremyndigheden over efter den tidligere ægtefælles død.

7.2. Højesteretspraksis

7.2.1. Indledning

I dette afsnit gennemgås den seneste praksis fra Højesteret. De sager, som forelægges for Højesteret, omfatter dels landsretternes domme i nævningesager, der uden begrænsning kan ankes til Højesteret (andeninstanssager), dels sager, der tidligere er afgjort af både byret og landsret. Disse sager kan alene ankes med Procesbevilingsnævnets tilladelse (tredjeinstanssager). Højesteret har typisk stadfæstet landsretternes bestemmelse om udvisning i andeninstanssagerne, mens der typisk er sket frifindelse for udvisningspåstanden i tredjeinstanssagerne. Det er derfor anset for hensigtsmæssigt at opretholde denne sondring ved gennemgangen af praksis.

7.2.2. Andeninstanssager i Højesteret vedrørende udvisning (påanke af domme afsagt af nævningeting)

Efter retsplejelovens § 687 behandler landsretterne i 1. instans de sager, hvor nævninger medvirker. Nævninger medvirker blandt andet i sager, hvor der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover, for så vidt dette ikke er en følge af, at der bliver spørgsmål om fastsættelse af en fællesstraf. Nævninger medvirker endvidere i sager, hvor anklagemyndigheden nedlægger påstand om anbringelse i institution i medfør af straffelovens § 68 eller dom til forvaring efter straffelovens § 70. Disse sager vedrører således særdeles grov kriminalitet⁵⁴.

Den overvejende del af de nævningesager, der ankes til Højesteret, drejer sig om sanktionsfastsættelsen i sager vedrørende grov narkotikakriminalitet efter straffelovens § 191, manddrab eller forsøg herpå efter straffelovens § 237, sager om vold

under særdeles skærpende omstændigheder med døden til følge og meget grove røverisager mv. Udvisningsspørgsmålet har i perioden fra 1997 til maj 2000 været til prøvelse i Højesteret vedrørende 20 udlændinge. Heraf blev 17 udvist.

Andeninstanssager med udvisningsspørgsmål 1997-2000⁵⁵.

Lovbestemmelse	udvisning	frifundet	tiltalte i alt
Grov narkotikakriminalitet efter straffelovens § 191	9	2	11
Manddrab efter straffelovens § 237	6	0	6
Drabsforsøg	1	0	1
Grov vold (§ 245, stk. 1)	1	0	1
Røveri	0	1	1
Tiltalte i alt	17	3	20

Opgjort pr. 1. juni 2000

I det følgende gennemgås enkelte - også ældre - ankesager, der kan belyse Højesterets praksis vedrørende udvisning på grund af strafbart forhold.

Eksempler på sager vedrørende udlændinge, der er opvokset her i landet

Det er - som anført i Betænkning 968/1982 - i særlig grad opvækst her i landet, der skal tillægges betydning ved vurderingen af, om en udvisning vil virke særlig belastende. Dette centrale spørgsmål var blandt andet fremme i følgende domme:

I sagen i **U 1989.527/1 H** skete der *ikke udvisning* efter en dom på fængsel i 6 år for handel med 1,3 kg heroin. Den tiltalte havde opholdt sig i Danmark siden han var *6 år* og havde sine slægtninge her. De nærmere omstændigheder fremgår ikke af beskrivelsen i Ugeskriftet.

⁵⁴ Tilståelsessager behandles i byretten i første instans, jf. retsplejelovens § 687, stk. 3, nr. 2.

⁵⁵ Oversigten omfatter alene sager, hvor spørgsmålet om udvisning er prøvet i Højesteret. Nogle af sagerne er bedømt efter den retstilstand, der var gældende før lov nr. 1052/1996 trådte i kraft.

Det lange ophold og opvæksten her i landet blev ikke tillagt afgørende vægt i sagen **U 1990.518/1 H**. Sagen vedrørte en 24-årig pakistaner, der sammen med sin fader i 1988 havde indsmuglet ca. 3 kg heroin. Tiltalte var indrejst som *4-årig*, men havde fortsat tilknytning til hjemlandet Pakistan, hvor han i de senere år havde haft mere kortvarige ophold. Faderen havde haft lovligt ophold her i landet 1970-85, medens han senere hovedsagelig havde opholdt sig i Pakistan, hvor hans hustru boede. Begge blev udvist.

I sagen **U 1992.269/2 H** undlod Højesteret udvisning af en 34-årig tyrkisk statsborger efter straf af fængsel i 7 år. Tiltalte var kommet hertil i 1972 som *15-årig* og havde siden opholdt sig her. To dommere ville stadfæste landsrettens bestemmelse om udvisning for bestandig. Da den tiltalte nogle år efter prøveløsladelsen i 1995 begik ny narkotikakriminalitet, godkendte Højesteret, at han blev udvist. Højesterets dom af 9. juni 1999 er behandlet i det følgende afsnit.

I en sag mod en 19-årig israelsk statsborger, der var idømt en fællesstraf på fængsel i 4 år for to bankrøverier, valgte anklagemyndigheden at påstå frifindelse for udvisningspåstanden under hensyn til, at den pågældende var født og opvokset i Danmark. Sagen blev afgjort ved Højesterets dom af 4. maj 2000. Tiltalte var født i Danmark og havde bortset fra feriebesøg og en kortere periode, hvor han var på egentligt ophold og familie i Israel haft sin opvækst og skolegang i Danmark. Han var tidligere straffet ved to domme for berigelseskriminalitet, herunder for et røveriforsøg mod en forretning, senest med en betinget fængselsstraf på 9 måneder, som blev udløst ved Højesterets dom. Hans forældre og søskende boede i Danmark, men han havde ingen kæreste eller børn. Han talte ifølge sine egne oplysninger arabisk, men kunne ikke læse eller skrive arabisk.

Eksempler på sager, hvor hensynet til børnene har været fremtrædende

Har udlændingen familie her i landet, er det navnlig hensynet til de *mindreårige børn*, der taler stærkt imod udvisning, hvis udlændingen samlever med børnene eller på anden måde har et tæt forhold til disse, og disse er integrerede i det danske samfund, f.eks. fordi de er født og opvokset i Danmark, har en dansk mor eller lignende. Dette centrale spørgsmål var blandt andet fremme i følgende domme:

I sagen **U 1993.718/1 H** skete der udvisning efter dom af fængsel i 8 år for heroin-handel. Den tiltalte, der var født i Tyrkiet i 1964, havde haft lovligt ophold i Danmark med fast bopæl i 5 år, mens hans tyrkiske hustru havde boet her siden sit 6. år. Parret havde to børn på 3 og 4 år. Byretten ophævede senere udvisningsbestemmelsen i medfør af udlændingelovens § 50 og lagde herved blandt andet vægt på, at domfældtes 27-årige hustru, med hvem han nu havde tre børn, havde boet i Danmark siden sit 6. år og derfor måtte antages kun med stort besvær at kunne bosætte sig i Tyrkiet. Højesteret stadfæstede landsrettens kendelse om opretholdelse af udvisningen (**U 1997.1141 HK**).

Hensynet til navnlig *børnene*, der var fuldt *integrerede* i det danske samfund, blev tillagt afgørende vægt af Højesterets *flertal* i afgørelsen i **U 1997.1678 H**, der vedrørte en jugoslavisk statsborger, som blev idømt fængsel i 8 år for besiddelse af 4,2 kg heroin. Sagen var anket af tiltalte med påstand om frifindelse for påstanden om udvisning. Det fremgik af sagen, at tiltalte var indrejst i Danmark i september 1984 og i juli 1985 fik opholdstilladelse med henblik på varigt ophold i henhold til udlændingelovens § 7, stk. 1, nr. 2 (nu § 7, stk. 2). Det var i øvrigt oplyst, at han i 1986 blev gift med en etnisk albaner fra Kosovo, og at han og ægtefællen havde tre børn født i 1987, 1988 og 1997. Hans ene søster boede i Danmark, og hans forældre boede i Jugoslavien. Ægtefællen havde gennemgået 9. og 10. klasse i Danmark og havde arbejdet som pædagogmedhjælper og lejlighedsvis som tolk for Dansk Flygtningehjælp.

De to ældste børn gik i folkeskolen og var ifølge udtalelser fra skolen fagligt og socialt velfungerende. De talte kun dansk⁵⁶.

Højesterets flertal (tre dommere) bemærkede:

"Vi finder ud fra tiltaltes familiemæssige tilknytning til herboende ægtefælle og børn, der er helt integreret i det danske samfund, ikke tilstrækkeligt grundlag for - uanset kriminalitetens karakter - at tage påstanden om udvisning til følge, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 2. Efter vores opfattelse er dette resultat ikke i strid med hidtidig praksis. Vi stemmer derfor for at frifinde tiltalte for påstanden om udvisning."

Mindretallet udtalte:

"Uanset at navnlig hensynet til tiltaltes børn kunne tale herfor, finder vi, at tiltaltes personlige og familiemæssige tilknytning her til landet i overensstemmelse med hidtidig højesteretspraksis ikke kan begrunde, at udvisning undlades i medfør af udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 2. Under hensyn til den med virkning fra den 14. december 1996 gennemførte ændring af udlændingelovens § 22 og § 26 - lov nr. 1052 af 11. december 1996 - finder vi, at denne praksis for udvisning i narkotikasager ikke nu bør lempes. Vi stemmer derfor for at stadfæste bestemmelsen om udvisning."

Højesterets afgørelse gav anledning til et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg i forbindelse med behandlingen af ændringsloven i 1998. Indenrigsministeren udtalte i sin besvarelse af 27. maj 1998 af Retsudvalgets spørgsmål nr. 42, at *"det ikke er muligt at udtale sig om, hvorvidt den konkrete sag ville have fået samme udfald mht. udvisning, hvis domstolene skulle have pådømt denne efter de nugældende regler i udlændingelovens § 22 nr. 4, jf. § 26, stk. 2 ..."*

Dette spørgsmål fik Højesteret efterfølgende lejlighed til at prøve i april 1999 i en sag mod en jugoslavisk statsborger, der blev afgjort ved Højesterets dom af 26. april 1999 (**U 1999.1216 H**). Højesteret kom her til det *modsatte* resultat. Faktum og personlige oplysninger svarede i alt væsentligt til sagen i U 1997.1678 H. Den tiltalte makedoner blev ligeledes idømt fængsel i 8 år for heroinhandel. Parret havde fire børn i alderen fra 9 til 15 år, og familien var velintegreret i det danske samfund.

⁵⁶ Der henvises i noten til dommen til Højesterets domme i U 1990.518 H, U 1992.459 H og U 1993.718 H.

Hensynet til hustru og barn blev ikke tillagt afgørende betydning i Højesterets dom af 27. august 1999 (**U 1999.1842 H**), hvor en 29-årig jugoslavisk statsborger blev idømt 4½ års fængsel for narkotikakriminalitet og udvist. Han var tidligere straffet i Norge med fængsel i 3 år og 7 måneder for narkotikakriminalitet og var som 22-årig kommet fra Makedonien til Danmark. Han havde boet her siden, var blevet gift og havde barn. Uanset tiltaltes tilknytning til Danmark kunne han udvises under hensyn til narkotikakriminalitetens alvor.

Højesteret kom til samme resultat i en dom af 15. september 1999 (**U 1999.2032 H**), hvor en 42-årig nigeriansk statsborger, der var kommet hertil som 34-årig og havde et barn med en dansk kvinde. Han var for narkotikakriminalitet blevet idømt 5 års fængsel.

I Højesterets dom af 24. marts 2000 (**U 2000.1376 H**) var det ligeledes den alvorlige sanktion, der var udslagsgivende. Sagen drejede sig om 33-årig tyrkisk statsborger, der blev idømt forvaring for grov vold i gentagelse tilfælde. Han blev blandt andet fundet skyldig i at have skudt en mand i foden med et oversavet jagtgevær. Han var i perioden 1985-1999 idømt en samlet straf på fængsel i ca. 8 år og i 12 tilfælde dømt for vold mv. Han var i 1979 som 13-årig kommet til Danmark fra Tyrkiet. Han havde i Danmark sin fraskilte tyrkiske ægtefælle og deres 5-årige datter, sin mor, en bror og en halvbror, ligesom han havde et barn med en dansk kvinde. Højesteret fandt, at den nu begåede kriminalitet sammenholdt med den tidligere kriminalitet var så alvorlig, at en udvisning ikke ville være i strid med EMRK art. 8.

Højesteret tiltrådte i dommen af 4. april 2000 (**U 2000.1499 H**) landsrettens afgørelse, hvorved den ene af to udenlandske statsborgere blev frifundet for udvisningspåstanden. De pågældende, der begge var tyrkiske statsborgere, blev idømt fængsel i henholdsvis 3 år og 6 måneder (T1) og 3 år og 9 måneder (T2) for narkotikakriminalitet. T1 blev frifundet for påstanden om udvisning under hensyn til, at han var

kommet til Danmark i 1971 som 13-årig og fortsat havde jævnlig kontakt med sin fraseparerede hustru og tre børn, heraf et mindreårigt barn, der boede fast i Danmark. Han havde ingen familie i Tyrkiet. Udvisningen af T2 blev stadfæstet. Denne tiltalte var kommet til Danmark i 1988 som knap 17-årig og havde siden 1995 samlevet med en dansk kvinde, med hvem han har to mindreårige børn. Han havde desuden et barn med en anden dansk kvinde. Han havde ingen familie i Tyrkiet.

Den forskellige bedømmelse af de to tiltaltes personlige forhold synes at være begrundet i varigheden af udlændingenes ophold i Danmark.

Varigheden af udlændingens ophold i Danmark

Højesteret fandt i en dom af 23. august 1999 (U 1999.1818 H), at en iransk statsborger, der var kommet til Danmark i 1984 som 22-årig og i 1985 fik opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens bestemmelse om de facto-status var omfattet af beskyttelsen i EMRK artikel 8, selvom han hverken havde ægtefælle eller kæreste i Danmark og ingen børn. Flere af hans familiemedlemmer boede i Iran, hvor han havde været i 1995 og to gange i 1996, hver gang i ca. 2 måneder. Han blev straffet med fængsel i 5 år for narkotikaforbrydelser. Højesteret tiltrådte imidlertid nævningetingets afgørelse om udvisning, idet hans samlede kriminalitet var så alvorlig, at en udvisning ikke ville være i strid med det krav om proportionalitet, som følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Sammenfattende kan det konkluderes, at der i de fleste af andensinstanssagerne er sket udvisning, hvilket skal ses i sammenhæng med, at sagerne - som anført i indledningen til dette afsnit - vedrører meget grov kriminalitet.

7.2.3. Tredjeinstanssager forud for lov 1052/1996

Efter retsplejelovens § 966 kan landsrettens dom i en ankesag ikke ankes. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til anke, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Anken til Højesteret som tredje instans kan efter § 966, stk. 4, blandt andet støttes på, at straffen står i åbenbart misforhold til brøden, eller at udvisning ikke bør ske.

Forud for lovændringen i 1996 har Højesteret fået forelagt enkelte tredjeinstanssager vedrørende udvisning af udenlandske statsborgere på grund af strafbart forhold. Nedenfor omtales nogle af disse sager.

Højesterets dom af 6. januar 1989 (**U 1989.186 H**) drejede sig om en ustraffet hollandsk statsborger, der i juni 1987 var kommet til Danmark med en dansk kvinde, som han i februar 1987 havde truffet i Israel, og med hvem han efter sagens opkomst indgik ægteskab. Han havde siden september 1987 haft arbejde i sin svigerfaders firma. Han blev idømt fængsel i 4 måneder for indsmugling af ca. 20 gram amfetamin pr. brev i august 1987. Højesteret fandt efter det oplyste om kriminalitetens omfang og om tiltaltes familiemæssige tilknytning til personer her i landet ikke, at tiltalte burde udvises, jf. udlændingelovens § 24, nr. 2, 1. pkt., sammenholdt med § 26, stk. 2. Højesteret stadfæstede herved byrettens afgørelse.

Højesterets dom af 21. december 1989 (**U 1990.181 H**) drejede sig om en 30-årig tidligere straffet jugoslavisk statsborger, der for tyveri, hæleri til en samlet værdi af ca. 1 million kr. og handel med ca. 1.185 gram amfetamin blev straffet med fængsel i 3 år 6 måneder. Tiltalte, der havde opholdt sig i Danmark siden han var 15 år og havde sin jugoslaviske hustru og tre børn her, blev ikke udvist, jf. udlændingelovens § 26, nr., 2 og 3.

Højesterets dom af 20. december 1990 (**U 1991.112 H**) drejede sig om en 27-årig gambiansk statsborger, der for handel med 11,5 gram heroin blev straffet med fængsel i 3 måneder og udvist i 5 år. Tiltalte havde oprindeligt fået 3 måneders opholdstilladelse for at gå på højskole fra 1. januar til 1. april 1989. En ansøgning om forlængelse af opholdstilladelsen blev afslået, og han indgik herefter den 19. maj 1989 ægteskab med en 49-årig dansk kvinde. Landsretten henviste til, at tiltalte alene var kommet til Danmark med henblik på kortere et ophold, og at det indgåede ægteskab var af kortere varighed. Udvisningen fandtes derfor ikke at virke så belastende, at udvisningspåstanden ikke burde tages til følge. Højesteret stadfæstede landsrettens bestemmelse om udvisning.

Sagen, der blev afgjort ved Højesterets dom af 9. august 1994 (**U 1994.804 H**), blev indbragt for Højesteret af anklagemyndigheden med påstand om udvisning af en tidligere straffet jugoslavisk statsborger, der nu var idømt fængsel i 1 år og 6 måneder for tyveri m.v. Han var kommet her til landet i 1989 og var samme år blevet gift med en dansk statsborger, med hvem han fik en datter i 1990. I forbindelse med separation i marts 1992 og skilsmisse senere samme år fik hustruen forældremyndigheden over datteren, men tiltalte havde fortsat jævnligt samvær med denne. Tiltalte var i januar 1993 blevet gift med en jugoslavisk statsborger, som havde opholdstilladelse i medfør af § 15 i lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., og han havde efter prøveløsladelsen i april 1994 genoptaget samlivet med ægtefællen.

Et flertal i Højesteret fandt under hensyn til tiltaltes ægteskab, baggrunden for ægtefællens opholdstilladelse og oplysningerne om tiltaltes forbindelse med datteren fra det tidligere ægteskab, at han ikke skulle udvises, idet den begærede kriminalitet ikke var af så grov beskaffenhed, at udvisning under disse omstændigheder var påkrævet. Et mindretal fandt ikke, at tiltaltes ægteskab og tilknytningen til datteren,

som han ikke havde boet sammen med siden separationen fra moderen i foråret 1992, kunne begrunde, at udvisning uanset den begåede kriminalitet burde undlades i medfør af udlændingelovens § 26.

Højesterets dom af 20. december 1994 (**U 1995.207/3 H**) var lidt usædvanlig derved, at den 36-årige tiltalte oprindeligt var *dansk statsborger* og var født i Danmark. Han havde i marts og september 1993 gjort sig skyldig i to bankrøverier med udbytte på henholdsvis 26.100 kroner og 40.000 kroner og blev derfor straffet med fængsel i 3 år og i medfør af udlændingelovens § 24, stk. 1, nr. 2, 2. pkt., udvist for bestandig (dissens).

Det fremgik af sagen, at tiltalte som 2-årig med sine forældre var flyttet til Australien. Tiltalte, der talte dansk, erhvervede sammen med forældrene australsk statsborgerskab, da han var 14 år. Han var i marts 1987 indrejst i Danmark og havde kort efter fået opholdstilladelse med henblik på varigt ophold. Efter at han i maj 1989 var blevet gift med en dansk statsborger, var han og ægtefællen flyttet til Australien. Parret vendte senere tilbage til Danmark igen, og den 28. marts 1991 blev tiltalte atter tilmeldt Folkeregisteret og havde siden da været her i landet med henblik på varigt ophold. Han blev separeret fra sin ægtefælle ved bevilling af 23. oktober 1993. Tiltalte havde ingen børn. Hans forældre og tre søskende boede i Australien, men han havde andre slægtninge i Danmark. Tiltalte var ifølge sin forklaring i arbejde frem til anholdelsen.

Højesterets flertal tiltrådte, at betingelserne for udvisning var opfyldt, og at en udvisning ikke kunne antages at virke særligt belastende, og at "*... den omstændighed, at tiltalte tidligere har haft dansk indfødsret, ikke alene kan begrunde, at udvisning undlades...*". Højesterets mindretal fandt, at de lovovertrædelser, som tiltalte var dømt for, ikke var af en sådan karakter eller grovhed, at tiltalte, der indtil sit 14. år havde

dansk indfødsret, og som voksen havde opholdt sig her i landet i knap 5 år, burde udvises.

7.2.4. Tredjeinstanssager vedrørende udlændingelovens § 22, nr. 4-6

Procesbevillingsnævnet meddelte i 1998 tilladelse til anke af tre domme vedrørende udvisning⁵⁷ og i 1999 af 12 domme. Indtil videre er der meddelt anketilladelse i fem sager i 2000⁵⁸. Højesteret har i perioden fra 1998 til 10. august 2000 fået forelagt 16 sager vedrørende udvisning, der tidligere har været behandlet af byret og landsret.

Tredjeinstanssager i Højesteret 1998 – 2000

Lovbestemmelse	Afgørelse: Udvisning	Afgørelse: frifundet	Tiltalte i alt
§ 22 nr. 4. <i>Narkotikasager</i>	2 ⁵⁹	10 ⁶⁰	12
§ 22 nr. 5. <i>Menneskesmugling</i>	0	0	0
§ 22 nr. 6. <i>Vold, sædelighedskriminalitet, røveri mm.⁶¹</i>	0	4	4
Tiltalte i alt	2	14	16

Opgjort pr. 14. august 2000

Rigsadvokaten har løbende orienteret politi og anklagemyndighed om Højesterets afgørelser i Rigsadvokaten Informerer⁶².

⁵⁷ En af de tiltalte har hævet anken.

⁵⁸ Seneste tilladelse er meddelt den 22.8.2000.

⁵⁹ En sag vedrørende lov om euforiserende stoffer og en sag vedr. straffelovens § 191.

⁶⁰ Syv sager vedrørende lov om euforiserende stoffer og to sager vedrørende straffelovens § 191.

⁶¹ Opgørelsen vedrørende alene tredjeinstanssager. Højesterets dom af 24.3.2000 vedrørende udvisning i en andeninstanssag.

⁶² Rigsadvokaten Informerer nr. 17/1998 (30.11.1998) orientering om domme af 24.11.1998; nr. 6/1999 (26.3.1999) orientering om fem sager om udvisning, nr. 12/1999 (20.5.1999) orien-

Udlændingelovens § 22, nr. 4

Den 16. november 1998 blev de to første prøvesager vedrørende lov nr. 1052/1996 forelagt for Højesteret. Sagerne blev under hensyn til deres principielle karakter afgjort af syv dommere. Højesteret ændrede landsrettens udvisningsbeslutning i begge sager⁶³.

Den første sag (**U 1999.271 H**) vedrørte et forhold af overtrædelse af pusherloven begået af en 23-årig tyrkisk "andengenerationsindvandrer", der var fundet skyldig i handel med 0,11 gram heroin og straffet med hæfte i 14 dage. Han var straffet flere gange, herunder i 1993 med fængsel i 8 måneder for overtrædelse af straffelovens § 191 og for volds- og berigelseskriminalitet, senest med 3 måneders fængsel i 1997. Højesteret udtalte i denne sag blandt andet:

"Tiltalte kom til Danmark som 4-5-årig og må dermed anses som andengenerations indvandrer. Selv om han er opvokset i et hjem præget af forældrenes oprindelige livsform, deres medbragte sprog og kultur samt deres fortsatte tilknytning til fødestedet, har tiltalte boet næsten hele sit liv i Danmark og haft hele sin skolegang og hele sin - omend beskedne - arbejdsmarkedstilknytning her, hvor hans forældre og søskende fortsat bor. Med denne baggrund har tiltalte - som også erkendt af Rigsadvokaten - en sådan tilknytning til Danmark, at udvisning indebærer et indgreb i hans privatliv og familieliv og derfor kun kan ske, hvis indgrebet er nødvendiggjort af samfundsmæssige hensyn, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8."

Højesteret fandt på baggrund af tiltaltes tilknytning til Danmark, at den kriminalitet, herunder narkotikakriminalitet, som den pågældende havde gjort sig skyldig i - senest salget af *0,11 gram heroin*, som medførte en straf af 14 dages hæfte -

tering om domme af 19.5.1999; nr. 15/1999 (11.6.1999) orientering om domme af 9.6.1999; nr. 21/1999 (22.10.1999) orientering om seks sager om udvisning; nr. 26/1999 (17.12.1999) orientering om domme af 2.11.1999 og 13.12.1999; nr. 3/2000 (21.1.2000) orientering om domme af 17.1.2000; nr. 7/2000 (30.3.2000) orientering om dom af 24.3.2000 og nye sager; nr. 10/2000 (11.4.2000) orientering om dom af 4.4.2000; nr. 12/2000 (28.4.2000) orientering om dom af 27.4.2000; nr. 13/2000 (11.5.2000) orientering om domme af 4.5.2000.

⁶³ Sagerne er omtalt i Procesbevillingsnævnets Årsberetning 1998, side 54 ff. Højesterets pressemeddelelse af 24.11.1998.

ikke var af en sådan grovhed, at udvisning kunne anses for nødvendiggjort af samfundsmæssige hensyn. Udvisningen ville derfor være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Den anden sag (**U 1999.275 H**) vedrørte spørgsmålet om udvisning af 45-årig irakisk statsborger med flygtningestatus, som var dømt for overtrædelse af straffelovens § 191. Højesteret foretog i denne sag en prøvelse af udvisningsspørgsmålet efter udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 5, og stk. 2, sammenholdt med udlændingelovens § 31 og § 50 samt Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3. Højesteret ophævede byrettens og landsrettens bestemmelse om udvisning, da der var risiko for overgreb i hjemlandet⁶⁴.

I maj 1999 blev der forelagt to sager, der under hensyn til deres principielle karakter blev afgjort af otte dommere. Også her frifandt Højesteret de tiltalte for udvisning. Det var i begge sager afgørende for Højesterets fortolkning af udlændingeloven, hvilken beskyttelse, der følger af EMRK⁶⁵.

Den første sag (**U 1999.1390 H**) vedrørte en 40-årig kroatisk kvinde, som for besiddelse af 6,64 g heroin med henblik på videreoverdragelse blev straffet med fængsel i 60 dage. Tiltalte var i 1989 kommet til Danmark, hvor to af hendes tre voksne børn boede fast. Hun havde efter det oplyste nær kontakt med børnene, som støttede og hjalp hende, medens hun ingen familie havde i Kroatien. Hun var ikke tidligere straffet for narkotikakriminalitet. Højesteret udtalte, at udlændingelovens § 26, stk. 2, må forstås i overensstemmelse med det krav om proportionalitet, som efter Menneskerettighedsdomstolens praksis følger af artikel 8 i EMRK, og at udta-

⁶⁴ Efter de ændringer af udlændingeloven, der fandt sted ved lov nr. 473/1998, skal domstolene ikke tage hensyn til den asylretlige forfølgelsesrisiko ved afgørelsen af udvisningsspørgsmålet under straffesagen, jf. lovens § 49 a.

⁶⁵ Højesterets pressemeddelelse af 19.5.1999. Dommene er bl.a. omtalt i Højesterets årsberetning 1999, side 29 f.

lelsen i lovens forarbejder om, at "undladelse af udvisning i de i § 22, nr. 4, omhandlede tilfælde kun undtagelsesvist kan finde sted", herefter ikke kunne tillægges selvstændig betydning. Højesteret fandt, at udvisning af tiltalte som konsekvens af den idømte relativt beskedne straf ville være i strid med EMRK's krav om proportionalitet, og hun blev derfor frifundet for påstanden om udvisning.

Den anden sag (**U 1999.1394 H**) vedrørte en 34-årig pakistansk statsborger, der for besiddelse af 5,02 gram heroin og 4,98 gram kokain var straffet med fængsel i 4 måneder. Han var tidligere straffet flere gange og mange gange for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, fortrinsvis med bøde, men i december 1996 med fængsel i 60 dage og den 4. maj 1998 med fængsel i 40 dage. Han blev ved dommen af 4. maj 1998 frifundet for påstanden om udvisning i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4. De aktuelle forhold var begået to dage efter denne dom. Tiltalte var kommet til Danmark fra Pakistan i 1974 som 10-årig, og han havde ved sagens opkomst haft ophold i Danmark i ca. 23 ½ år. Han havde hustru, forældre og søskende i Danmark. Han havde ingen væsentlig tilknytning til Pakistan. Byretten frifandt ham for udvisningspåstanden, mens landsretten fandt, at det ikke ville stride imod EMRK artikel 8 at udvise tiltalte.

Højesteret udtalte:

"I et sådant tilfælde indebærer kravet om proportionalitet, at udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 4, kun kan komme på tale, såfremt den begåede narkotikakriminalitet er af en sådan grovhed, at den pågældende idømmes en langvarig fængselsstraf eller nu flere gange er idømt fængselsstraffe af betydelig længde. Denne forudsætning er ikke opfyldt i den foreliggende sag."

Højesteret gav ikke nærmere anvisning på, hvad der forstås ved henholdsvis en "langvarig fængselsstraf" og "fængselsstraffe af betydelig længde", og dette kan heller ikke udledes af hidtidig praksis⁶⁶.

I juni 1999 blev Højesteret forelagt tre sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 191. Højesteret frifandt i to af sagerne for udvisningspåstanden og stadfæstede i den tredje sag landsrettens bestemmelse om udvisning.

U 1999.1500 H drejede sig om en nu 42-årig tyrkisk statsborger, der var kommet til Danmark fra Tyrkiet som 15-årig i 1972. I 1980 blev han gift med sin nuværende hustru, med hvem han havde en søn på nu 17 år. Hustruens familie boede i Tyrkiet, som hun og T havde bevaret tilknytningen til. T blev i 1995 prøveløsladt med en prøvetid på 2 år efter afsoning af blandt andet en dom på 7 års fængsel for alvorlig narkotikakriminalitet. Ca. 7 ½ måned efter prøvetidens udløb overtrådte han på ny straffelovens § 191, og han blev derfor straffet med fængsel i 8 måneder. Højesteret fandt, at uanset tiltaltes stærke tilknytning til Danmark var hans narkotikakriminalitet så alvorlig, at det ikke ville være i strid med proportionalitetshensynet i EMRK artikel 8 at udvise ham. Højesteret stadfæstede derfor landsrettens og byrettens dom om udvisning i 10 år⁶⁷.

U 1999.1503 H drejede sig om en nu 51-årig statsløs palæstinenser, der var blevet idømt fængsel i 3 måneder for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Han var kommet til Danmark og havde fået asyl i 1985. Han havde efter det oplyste en nær kontakt med sin herboende fraseparerede hustru og deres fælles børn på 6 og 7 år,

⁶⁶ Højesteret udtalte i U 1983.391 HK, at anvendelse af varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, efter lovens forarbejder måtte forudsætte, at sigtelsen angår forhold af en sådan grovhed, at der må forventes idømt "*langvarig fængselsstraf*". Afgørelsen drøftes af landsdommer Peter Rørdam i U 1996B.30, der anfører, at varetægtsfængsling ud fra retshåndhævelsessyn normalt kun kan komme på tale, hvis der konkret er forskyldt en straf på mindst 1½ til 2 års fængsel.

⁶⁷ Den tidligere dom er omtalt ovenfor.

som han så næsten dagligt. På denne baggrund fandt Højesteret, at T havde en så stærk tilknytning til Danmark, at udvisning på grund af hans kriminalitet ville være i strid med proportionalitetskravet i EMRK artikel 8. Højesteret ophævede derfor landsrettens og byrettens bestemmelse om udvisning.

U 1999.1507 H drejede sig om nu 52-årig tyrkisk statsborger, der som 23-årig i 1970 kom til Danmark, hvor han havde boet, indtil han i oktober 1998 blev udsendt til Tyrkiet ved politiets foranstaltning. Han havde fra 1972 boet sammen med sin hustru, der ligesom deres yngste barn på 13 år har fået dansk statsborgerskab. Deres to sønner på 21 og 24 år bor også i Danmark. Han blev i 1992 separeret fra sin hustru, men bevarede efter det oplyste en nær kontakt med hende og børnene. Han blev idømt en fællesstraf af fængsel i 8 måneder for narkotikakriminalitet efter straffelovens § 191. Han var i 1997 blevet straffet med fængsel i 6 måneder for overtrædelse af samme lov. Højesteret fandt på denne baggrund, at tiltalte havde en så stærk tilknytning til Danmark, at udvisning på grund af hans kriminalitet - dommen fra 1997 på 6 måneders fængsel og de nu idømte 8 måneders fængsel (inkl. reststraffen på 61 dage) - ville være i strid med det nævnte krav om proportionalitet. Højesteret frifandt derfor tiltalte for påstanden om udvisning.

Under forberedelsen af den følgende sag, der blev domsforhandlet i Højesteret den 29. oktober 1999 (**U 2000.293 H**), besluttede Rigsadvokaten efter at have indhentet supplerende personlige oplysninger, at påstå den domfældte frifundet for udvisning, fordi sagen alene vedrørte førstegangshandel med et meget lille kvantum heroin. Der var tale om en 37-årig libanesisk mand, der var gift og havde levet sammen i 13 år med en dansk statsborger. Parret havde ingen fælles børn, men ægtefællen havde tre særbørn. Tiltalte havde efter det oplyste ikke anden familie i Danmark og havde ikke bevaret kontakten til sin familie i Libanon. Han havde gjort sig skyl-

dig i førstegangsbesiddelse med henblik på videresalg af i alt *0,18 gram heroin*. Han var herfor blevet idømt hæfte i 14 dage.

Rigsadvokaten kom til samme konklusion i forbindelse med forberedelsen af to af de tre narkotikasager, der blev forelagt for Højesteret i december 1999.

U 2000.545/1 H vedrørte en 32-årig iransk statsborger, der var indrejst her i landet i 1985. Han var fundet skyldig i to forhold af handel med i alt 0,18 gram heroin og i byret og landsret blevet udvist med indrejseforbud i 5 år. Rigsadvokaten tog i Højesteret bekræftende til genmæle overfor forsvarerens påstand om frifindelse for udvisningen. Baggrunden for anklagemyndighedens påstand var, at domfældte ikke tidligere var dømt for handel med narkotika og havde opholdt sig i Danmark i ca. 15 år. Han blev i Højesteret idømt hæfte i 20 dage.

U 2000.545/2 H vedrørte en 31-årig tunesisk statsborger, der var indrejst i Danmark i 1987. Han var tidligere straffet for handel med mindre kvanta heroin i 1994 og 1995 og var nu blevet idømt fængsel i 6 måneder for tyveri m.v. samt forsøg på salg af fire salgskugler med i alt 0,26 gram kokain. Ved byrettens dom blev tiltalte frifundet for anklagemyndighedens påstand om udvisning. Ved landsrettens dom blev tiltalte udvist i 5 år. Anklagemyndigheden tog i Højesteret bekræftende til genmæle overfor forsvarerens påstand om frifindelse for udvisningen. Baggrunden for anklagemyndighedens påstand var en vurdering af kriminalitetens karakter og omfang afvejet over for den pågældendes personlige forhold og tilknytning til Danmark, herunder at han havde en mindreårig datter i Danmark, som han så næsten dagligt.

U 2000.546 H drejede sig om en nu 35-årig chilensk statsborger, der som 14-årig var kommet til Danmark sammen med sine forældre og to halvbrødre. Hans far havde siden forladt Danmark og havde de sidste år boet i Spanien. Tiltalte var fraskilt og boede hos sin mor. Han talte og skrev spansk og havde de sidste 10 år flere

gange været i Chile sammen med sin far for at besøge sin familie. Han blev nu fundet skyldig i seks forhold af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og straffet med fængsel i 5 måneder. T blev i 1986 for narkotikakriminalitet idømt en fællesstraf af fængsel i 3 ½ år og var siden straffet flere gange, herunder i 1995 med fængsel i 1½ år for røveri m.v., således at han siden 1986 var idømt fængselsstraffe på samlet omkring 6 år. Højesteret stadfæstede landsrettens og byrettens bestemmelse om udvisning i 5 år (dissens).

Højesterets flertal bemærkede:

"Tiltalte kom til Danmark som 14-årig og har opholdt sig i Danmark i ca. 20 år. Herudover består hans væsentligste tilknytning til Danmark i, at hans mor og to halvbrødre ligeledes opholder sig her. Han behersker spansk og har opretholdt tilknytning til sin familie i Chile. På denne baggrund finder vi, at tiltaltes tilknytning til Danmark ikke er så stærk, at udvisning i anledning af hans omfattende og alvorlige kriminalitet vil være i strid med de krav om proportionalitet, som følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8."

Mindretallet henviste til, at tiltalte var kommet til Danmark som 14-årig efter at have forladt Chile som 10-årig. Han havde gået i dansk skole og havde opholdt sig her i ca. 20 år, ligesom han havde størstedelen af sin nærmeste familie her, men havde også en vis tilknytning til Chile. Han var som anført i årenes løb straffet adskillige gange, men siden hans alvorligste kriminalitet blev pådømt i 1986 var han frem til 1995 ikke dømt for alvorligere forhold. Han var i 1995 idømt fængsel i 1½ år, men var i øvrigt i 1990'erne alene idømt et begrænset antal kortere frihedsstraffe. Mindretallet fandt efter en samlet bedømmelse, at tiltaltes tilknytning til Danmark var så stærk, at udvisning på grund af hans hidtidige kriminalitet ville være i strid med EMRK art.8.

I forbindelse med den i afsnit 9.2. omtalte gennemgang af afgjorte udvisningssager, som Rigsadvokaten iværksatte efter Højesterets domme fra maj og juni 1999 anbefalede Rigsadvokaten, at der blev meddelt tredjeinstansbevilling til en tidligere straffet liberiansk statsborger, der var udvist i 5 år efter en dom for forsøg på handel med 0,09 gram heroin. Sagen blev domsforhandlet den 10. august 2000, hvor Rigsadvokaten tilsluttede sig domfældtes påstand om frifindelse for udvisning i sagen. Højesteret frifandt herefter ved dom af 14. august 2000 den pågældende for udvisningspåstanden.

Udlændingelovens § 22, nr. 6

De to første sager vedrørende fortolkningen af bestemmelsen i udlændingelovens § 22, nr. 6, blev domsforhandlet i Højesteret den 10. januar 2000. Højesteret ophævede i begge sager landsrettens beslutning om udvisning.

Den ene sag (**U 2000.820 H**) drejede sig om en på gerningstidspunktet 26-årig pakistansk statsborger, der var kommet til Danmark i 1976 som 4-årig sammen med sin mor. Familien havde siden boet i Danmark, hvor to yngre søskende var blevet født. Han talte punjabi med sine forældre, men kunne ikke læse eller skrive sproget. Han talte dansk med sine søskende og venner. T blev for røveri af tre pengetasker indeholdende 883.121,62 kr. fra en pengetransport idømt fængsel i 2 år og 6 måneder. Det fremgik i øvrigt af sagen, at tiltalte kun havde været på to kortere ferieophold i Pakistan. Han havde ingen familie i Pakistan udover en farmor og en moster, med hvilke han ikke havde haft nærmere kontakt, siden han flyttede til Danmark. Højesteret bemærkede:

"Tiltalte kom til Danmark som knap 4-årig. Han har gået i dansk skole. Han har opholdt sig her i landet i 23 år. Han har sine forældre og sine søskende, som er hans nærme-

ste familie, boede her. Han har reelt ingen tilknytning til Pakistan, hvis sprog han hverken kan læse eller skrive.

Højesteret finder, at T's tilknytning til Danmark er så stærk - og så meget stærkere end hans tilknytning til Pakistan - at en udvisning som følge af den idømte straf på 2 ½ års fængsel vil være i strid med det krav om proportionalitet, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det er herved også tillagt vægt, at tiltalte ikke tidligere er straffet, og at dommen vedrører et enkeltstående om end alvorligt røveriforhold."

Tiltalte blev derfor frifundet for anklagemyndighedens påstand om udvisning.

Den anden sag (U 2000.822 H) drejede sig om en på gerningstidspunktet 31-årig ustraffet somalisk statsborger, der var kommet til Danmark i marts 1992 som 24-årig og på gerningstidspunktet havde opholdt sig her i knap 7 år. Han var nu skilt fra sin somaliske hustru og havde ingen børn. Hans eneste familie i Danmark var en bror, der havde været undergivet psykiatrisk behandling, og denne brors to sønner, der siden januar 1999 havde boet hos tiltalte. Han ophørte med sit arbejde i juni 1999 i anledning af sin broders sygdom. Han blev fundet skyldig i vold af særlig rå og brutal karakter efter straffelovens § 245, stk. 1, ved at have knust et ølglas i ansigtet på en restaurationsgæst og blev straffet med fængsel i 60 dage. Byretten og landsretten udviste T, men Højesteret frifandt ham for udvisningspåstanden (dissens).

Højesterets flertal begrundede frifindelsen således:

"Tiltalte er ikke tidligere straffet, og den idømte, relativt beskedne straf på 60 dages fængsel vedrører et enkeltstående tilfælde af vold udøvet på en restaurant. En udvisning af tiltalte som følge af denne straffedom vil efter vores opfattelse - når henses til længden af tiltaltes ophold i Danmark samt hans familie- og arbejdsmæssige tilknytning hertil - være i strid med det krav om proportionalitet, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8."

Den dissenterede dommer ville stadfæste landsrettens dom og henviste til, at tiltalte kom til Danmark som 24-årig. Han havde ikke ægtefælle og ingen børn. Det

måtte antages, at broderens børn havde en væsentlig tilknytning til deres herboende far.

Spørgsmålet om udvisning af en udlænding, der var *født og opvokset* i Danmark blev prøvet af Højesteret den 17. april 2000 (**UfR NyhedsService 2000/19**). Det var første gang, at Højesteret efter de nugældende udvisningsregler tog stilling til udvisning af en udenlandsk statsborger, som er født og opvokset i Danmark.

Der var tale om en nu 24-årig tidligere straffet tyrkisk statsborger, der blev fundet skyldig i blandt andet 7 røverier under særligt skærpende omstændigheder og straffet med fængsel i 3 år. Røverierne var i de fleste tilfælde begået over for ældre og svagelige personer i ofrenes egne hjem i Vollsmose i Odense. Hans forældre kom begge til Danmark i begyndelsen af 1970'erne og boede - ligesom tiltaltes søskende - fortsat i Danmark. Tiltalte var i 1995 blevet gift med en tyrkisk statsborger, med hvem han havde en datter på et år. Højesteret udtalte:

"T er født og opvokset i Danmark, hvor også hans nærmeste familie fortsat bor. Han har fra sit 12. år i næsten seks år været anbragt i familiepleje hos en dansk familie. Han har gennemført et dansk skoleforløb og påbegyndt en erhvervsgrunduddannelse her i landet. ... taler, læser og skriver dansk, mens han har vanskeligt ved tale og skrive tyrkisk og kun taler dagligdags tyrkisk. Han har flere gange - senest i 1996 - været på kortere ferieophold i Tyrkiet. Han har ikke længere nogen forbindelse med familie i Tyrkiet.

Højesteret finder på denne baggrund, at T har en så stærk tilknytning til Danmark og en så beskedne tilknytning til Tyrkiet, at en udvisning af ham - uanset grovheden af den kriminalitet, han har begået, og uanset usikkerheden om ægtefællen og fællesbarnets fremtidige opholdssted efter en eventuel skilsmisse - ville være i strid med det krav om proportionalitet, som følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8."

Højesteret udtalte i en pressemeddelelse samme dag, at *"Sagen er - som andre udvisningssager - afgjort efter en konkret afvejning af på den ene side kriminalitetens grov-*

hed og på den anden side navnlig den pågældendes tilknytning til Danmark i forhold til tilknytningen til statsborgerlandet⁶⁸."

Afgørelsen indebærer således ikke, at Højesteret har fundet det udelukket, at der kan ske udvisning af en udenlandsk statsborger, som er født og opvokset i Danmark. Rigsadvokaten tilkendegav denne opfattelse i Rigsadvokaten Informerer og bad om, at sager af denne karakter forelægges for Rigsadvokaten til afgørelse af, om der bør nedlægges påstand om udvisning. Se herved endvidere afsnit 9⁶⁹.

Rigsadvokaten besluttede kort efter at påstå frifindelse i en tilsvarende sag, hvor en 19-årig tidligere straffet israelsk statsborger var fundet skyldig i to bankrøverier og derfor var straffet med en fællesstraf af fængsel i 4 år. Sagen er beskrevet i afsnit 7.2.1.

I begge sagerne var også kriminalitetskravene i udlændingelovens § 22, nr. 2 og 3, opfyldt. I den senest afgjorte sag var kriminalitetskravet i § 22, nr. 1, også opfyldt.

Højesteret har senest afgjort en sag den 4. maj 2000 (**UfR NyhedsService 2000/20**). Sagen vedrørte en 22-årig somalisk statsborger, der for overfald på en togrevisor blev straffet med fængsel i 40 dag. Han blev af byret og landsret i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 6, udvist af Danmark med indrejseforbud i 5 år. Han var kommet til Danmark som 18-årig i 1996 og havde indtil da opholdt sig i Kenya, hvortil han sammen med sin familie var flygtet i begyndelsen af 1990'erne på grund af borgerkrigen i Somalia. Hans mor og to af hans fem helsøskende opholdt sig i

⁶⁸ Forsvareren påberåbte sig i sit processkrift bl.a. EMRK tillægsprotokol 4, artikel 3, hvorefter staten ikke kan udvise sine egne borgere. Det fremgik af sagen, at tiltalte ikke havde benyttet sig af den adgang til at erhverve dansk statsborgerskab, der fulgte af lov nr. 757/1994 (med senere ændringer) ved at afgive erklæring herom. Denne lov gav i § 3 unge udlændinge mellem 18 og 23 år, der ønskede dette, mulighed for at opnå dansk statsborgerskab, når de opfyldt nogle nærmere angivne krav til varigheden af opholdet i Danmark. Bestemmelsen blev ændret ved lov 1102 af 29.12.1999, således at adgangen til at erhverve dansk statsborgerskab på denne måde blev indskrænket til *ustraffede* personer.

Kenya. To andre helsøskende havde han ikke haft kontakt med siden 1989. Han boede sammen med sin søster her i landet. Han havde ingen kontakt med sine fire halvsøskende, hvoraf den ene boede i Danmark. Højesteret frifandt tiltalte under henvisning til, at en udvisning af ham som følge af den foreliggende overtrædelse af straffelovens § 119, stk.1, ville være i strid med det krav om proportionalitet, som følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Højesteret lagde herved vægt på, at overtrædelsen må anses for at være af mindre alvorlig karakter, at tiltalte ikke havde kontakt til familiemedlemmer i Somalia, som han forlod som ca. 13-årig og nu kun havde ganske beskedne tilknytning til, at der ikke er grundlag for at antage, at T kunne ventes at tage ophold i Kenya, og at T, da overtrædelsen blev begået, havde haft lovligt ophold i godt 2½ år i Danmark, hvor han boede sammen med sin søster.

7.2.5. Verserende tredjeinstanssager i Højesteret

Der verserede pr. 22. august 2000 tre sager i Højesteret, hvor udvisningsspørgsmålet er det centrale.

Den ene sag vedrører en 30-årig nigeriansk statsborger, der i landsretten blev frifundet for påstanden om udvisning efter en dom af fængsel i 6 måneder for seksuelt misbrug af sine to stedbørn på 3 og 4 år. Tiltalte var indrejst i Danmark som 27-årig og var gift med børnenes mor. Det er i denne sag anklagemyndigheden, der har taget initiativ til at få sagen prøvet ved Højesteret.

⁶⁹ Rigsadvokaten Informerer nr. 12/2000 (28.4.2000).

Den anden sag vedrører en 30-årig peruviansk statsborger, der er udvist efter en dom af fængsel i 3 måneder for narkotikakriminalitet. Den pågældende - der sammenlagt har opholdt sig i Danmark i ca. 5 ½ år - er gift med en dansk kvinde, med hvem han har et barn, der er født i januar 1999. Tiltalte har bevaret tilknytningen til hjemlandet, hvor parret har opholdt sig i flere perioder.

Den tredje sag vedrører en 27-årig tidligere straffet tyrkisk statsborger, der er udvist efter en dom af fængsel i 5 år (fællesstraf med en reststraf af fængsel i 566 dage) for to postrøverier i marts og maj 1998 med et samlet udbytte på 1,9 million kr. Tiltalte udførte størstedelen af udbyttet fra røverierne til Tyrkiet, hvor han opholdt sig ca. 10 måneder, indtil han blev anholdt. Landsretten fandt, at tiltalte selvom han havde opholdt sig i Danmark siden sit 3. år og havde det meste af sin nærmeste familie her, herunder sine to mindreårige børn med sin herboende fraseparerede tyrkiske hustru, havde opretholdt en tæt forbindelse til sit hjemland og stadfæstede byrettens bestemmelse om udvisning af tiltalte for bestandig. Sagen er bedømt efter den retstilstand, der var gældende før lov nr. 473/1998 trådte i kraft.

8. Sammenfatning

8.1. Indledning

Som det fremgår af afsnit 3 og 5, bryder såvel bestemmelsen i § 22, nr. 4, som bestemmelserne i § 22, nr. 5 og 6, afgørende med princippet i trappetigemodellen, hvorefter grundbetingelserne for udvisning af udlændinge trinvis skærpes i takt med varigheden af udlændingens lovlige ophold i Danmark. Det fremgår endvidere af forarbejderne til de omhandlede lovændringer, at Folketinget i forarbejderne udtrykkelig har forudsat, at udvisning undlades, hvis dette strider imod Danmarks internationale forpligtelser, og at domstolene i hver enkelt sag vurderer rækkevidden af disse forpligtelser. Der er derimod ikke i motiverne givet anvisninger på, hvornår en udvisning vil stride imod disse forpligtelser.

Det er på baggrund af afgørelsernes konkrete karakter vanskeligt på grundlag af den foreliggende højesteretspraksis at sammenfatte retstilstanden på området til nogle enkle overordnede principper.

Hertil kommer, at Menneskerettighedsdomstolens praksis er case-law baseret, og det kan derfor være vanskeligt at udlede nogle helt klare retningslinjer af denne praksis. Domstolen har - som påpeget i dissensen i EMD Boujlifa - hidtil afstået fra at tage mere principiel stilling til spørgsmålet om udvisning af udenlandske statsborgere med langvarigt ophold i udvisningslandet, herunder navnlig gruppen af de såkaldte "andengenerationsindvandrere". Da sagerne er meget konkret begrundede kan det i øvrigt også, som påpeget ovenfor, være vanskeligt direkte at sammenligne de sager, som Domstolen har taget stilling til, med de sager, der har været forelagt for Højesteret.

Menneskerettighedsdomstolen har - som påvist i afsnit 6 - indtaget en meget kritisk holdning over for kriminelle udlændinge, herunder navnlig udlændinge, der medvirker ved spredning af narkotika. Denne holdning kommer blandt andet til udtryk ved

vurderingen af tilknytningsmomenterne til udvisningsstat og oprindelsesland. Praksis viser således en tendens til, at Domstolen giver landene et relativt stort spillerum blandt andet i relation til spørgsmålet om, hvorvidt udlændingen "*ikke har mistet enhver tilknytning til hjemlandet*".

8.2. Betydning af en "kriminell løbebane"

Som anført i afsnit 6 kan det udledes af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at Domstolen ved vurderingen af proportionaliteten ikke alene inddrager den aktuelle kriminalitet, men lader den samlede kriminalitet, som udlændingen har gjort sig skyldig i, indgå i proportionalitetsafvejningen. Dette synspunkt har Højesteret fulgt.

Højesteret fastslog således dommen af 19. maj 1999 (U 1999.1390 H), at kravet om proportionalitet - når der er tale om udlændinge med meget stærk tilknytning til Danmark - indebærer, at udvisning kun kan komme på tale, såfremt den begæede kriminalitet er af en sådan grovhed, at den pågældende idømmes en langvarig fængselsstraf eller nu *flere gange* er idømt fængselsstraffe af betydelig længde. Dette krav var opfyldt i dommen af 9. juni 1999 (U 1999.1500 H), hvor udlændingen, der tidligere var straffet med 7 års fængsel for narkotikakriminalitet, var blevet idømt fængsel i 8 måneder for ligeartet kriminalitet.

Højesterets praksis må antages at indebære, at der ved proportionalitetsafvejningen også kan henses til tidligere domfældelser, som ikke i sig selv opfylder kriminalitetskravene i udlændingelovens § 22, herunder i bestemmelserne i § 22, nr. 4-6. Det må antagelig forudsættes, at der er en vis tidsmæssig sammenhæng mellem forstraffene, således at det kan godtgøres, at der er tale om en fortsat og vedvarende kriminell adfærd fra den pågældende udlændings side. Dette var tilfældet i dommen af 13. december 1999 (U 2000.546 H) vedrørende en udlænding, der var indrejst som

13-årig. Højesteret henviste i denne afgørelse til, at den pågældende siden 1986 var "*idømt fængselsstraffe på samlet omkring 6 år*".

Det kan i denne forbindelse nævnes, at et hurtigt recidiv - der i almindelighed betragtes som en strafskærpende omstændighed - også må antages at være et moment, som kan få betydning ved vurderingen af proportionaliteten.

Er der tale om grovere gentagen kriminalitet, vil kriminalitetskravene i udlændingelovens § 22, nr. 2 og nr. 3 - hvor kriminalitetskravet er en aktuel sanktion af fængsel i 2 år - ofte være opfyldt.

8.3. Typetilfælde - udlændingelovens § 22

Højesterets praksis kan - som anført i forordet - ikke anses for endeligt afklaret i alle situationer. Med udgangspunkt i Højesterets hidtidige praksis forsøges det nedenfor at opstille nogle hyppigt forekommende situationer (typetilfælde), hvor der skal foretages en proportionalitetsafvejning i medfør af EMRK artikel 8.

Den foreliggende praksis giver som udgangspunkt ikke er grundlag for at sondre mellem sager, der er omfattet af udlændingelovens § 22, nr. 4 (narkotikasager), og sager, der er omfattet af § 22, nr. 5-6 (menneskesmugling og anden grov kriminalitet), når denne afvejning skal foretages, men det kan på den anden side heller ikke udelukkes, at kriminalitetens art kan spille en rolle i grænsetilfælde, jf. herved Menneskerettighedsdomstolens praksis.

8.3.1. Bagatelgrænse - førstegangstilfælde

Efter Rigsadvokatens opfattelse gælder der en bagatelgrænse for, hvornår der bør nedlægges påstand om udvisning. Er der alene tale om en *førstegangssag* vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ("pusherloven") ved handel med he-

roin eller kokain - der alt efter antallet af "handler" typisk medfører en straf på mellem 14 dages hæfte og 60 dages fængsel - gælder der meget snævre grænser for udvisning af en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 22, dvs. en udlænding, der har haft lovligt ophold i Danmark i mere end 7 år eller er omfattet af udlændingelovens §§ 7-8. Udgangspunktet vil her være, at der *ikke* skal nedlægges påstand om udvisning.

Det samme må tilsvarende antages at gælde ved tilsvarende mindre alvorlige tilfælde af de øvrige kriminalitetsformer, der er omfattet af udlændingelovens § 22, nr. 5 og 6, herunder f.eks. vold eller trusler mod embedsmand i funktion efter straffelovens § 119.

8.3.2. Udlændingen er opvokset her i landet ("andengenerationsindvandrer")

8.3.2.1. Indledning

Er der tale om en person, der er helt eller delvis er *opvokset* her i landet, har boet her siden og haft sin skolegang her, taler dette med stor styrke imod udvisning, og der stilles derfor meget strenge krav til den udvisningsbegrundende kriminalitet.

Denne kategori af udlændinge kan opdeles i personer, der har haft *hele deres opvækst* her i landet og derfor ofte kun har en meget begrænset tilknytning til oprindelseslandet, og udlændinge, der alene har haft *en del af deres opvækst* i oprindelseslandet og derfor ofte behersker dette lands sprog og har kulturel tilknytning til oprindelseslandet m.v. Disse kategorier af udlændinge behandles nedenfor i afsnit 8.3.2.2. og 8.3.2.3.

8.3.2.2. Udlændingen er indrejst i barnealder eller født i Danmark

Denne kategori omhandler udlændinge, der har haft *hele deres opvækst* her i landet og derfor kun til en vis grad eller slet ikke behersker oprindelseslandets sprog, og hvis kendskab til oprindelseslandets kultur stammer fra traditionerne i hjemmet, feriebesøg hos bedsteforældre og andre i oprindelseslandet. Her er tilstedeværelsen af stærke tilknytningsmomenter i oprindelseslandet relevante for spørgsmålet, om der bør nedlægges påstand om udvisning.

I disse sager må det antages, at der vil blive stillet krav om meget langvarige straffe for meget alvorlig kriminalitet. I de to sager, hvor udlændingen var født og opvokset i Danmark og havde en meget stærk tilknytning til Danmark og en begrænset tilknytning til oprindelseslandet - *Vollsmosesagen* (Højesterets dom af 17. april 2000) og i røverisagen med den unge israeler (Højesterets dom af 4. maj 2000) - gav straffe af fængsel i 3-4 år ikke tilstrækkeligt grundlag for udvisning, selvom de pågældende tidligere var straffet.

Sagerne indebærer ikke, at Højesteret har fundet det udelukket, at der kan ske udvisning af en udenlandsk statsborger, som er født og opvokset i Danmark. Højesteret har heller ikke fundet, at det forhold, at en udenlandsk statsborger er født i Danmark og tidligere har været dansk statsborger, er til hinder for udvisning. Det følger af afgørelsen i U 1995.207/3 H.

Er der tale om, at udlændingen på trods af sin opvækst her i landet har en stærkere tilknytning til oprindelseslandet, f.eks. fordi han har nære familiemedlemmer dér eller har opholdt sig dér i længere perioder, slækkes kriminalitetskravet tilsvarende. Vedvarende grov kriminalitet vejer endvidere - som anført i afsnit 8.2. - tungt, når der skal foretages en proportionalitetsafvejning. Det er dog vanskeligt nærmere at præcisere, hvor grænsen går.

Behersker udlændingen derimod ikke eller kun meget dårligt oprindelseslandets sprog, forstærkes de hensyn, der taler imod udvisning. Har udlændingen *ingen* til-

knytning har til hjemlandet, f.eks. fordi han ikke taler og forstår sproget og ingen relationer har til oprindelseslandets kulturelle eller sociale forhold, således at han ikke vil kunne klare sig i dette land, følger det utvivlsomt af Menneskerettigheds-domstolens praksis, at det vil være i strid med artikel 8 at udvise den pågældende, selvom den pågældende udlænding har begået meget alvorlig kriminalitet, jf. herved EMD Beldjoudi, EMD Mehemi og EMD Nasri. Der bør i denne situation som udgangspunkt ikke nedlægges påstand om udvisning. Det kan dog ikke udelukkes, at kriminaliteten er af en så grov og samfundsskadelig karakter, at der bør ske udvisning af udlændingen.

8.3.2.3. Udlændingen er indrejst som ung

Denne kategori omhandler udlændinge, der har haft *en del af deres opvækst* i oprindelseslandet og derfor behersker dette lands sprog og har en kulturel og social tilknytning til oprindelseslandet. Her er varigheden af opholdet her i landet og graden af tilknytningen til oprindelseslandet relevant for vurderingen af spørgsmålet, om der bør nedlægges påstand om udvisning.

Højesterets dom i U 1999.1394 H vedrørte en sådan person, der var indrejst som *10-årig* og havde boet her i mere end 20 år. Den pågældende havde ingen væsentlig tilknytning til oprindelseslandet. Det følger af denne afgørelse, at kravet om proportionalitet i sådanne sager indebærer, at udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 4, kun kan komme på tale, hvis den begåede narkotikakriminalitet er af en sådan grovhed, at den pågældende idømmes en *langvarig* fængselsstraf eller *nu flere gange* er idømt fængselsstraffe af *betydelig længde*. Højesteret har som anført ikke givet nærmere anvisning på, hvad der skal forstås herved.

Vedvarende grov kriminalitet vejer som anført i afsnit 8.2. tungt, når der skal foretages en proportionalitetsafvejning. I U 1999.1500 H var udlændingen, der blev

udvist, indrejst som *15-årig* og havde boet her i mere end 25 år. Han var tidligere straffet med fængsel i 7 år og var aktuelt straffet med fængsel i 8 måneder. Den første dom opfylder utvivlsomt kriteriet "langvarig fængselsstraf", mens den anden dom må antages at opfylde kriteriet "betydelig længde". I U 2000.546 H var udlændingen indrejst som *13-årig* og var over en periode straffet med samlede straffe af i alt fængsel i 6 år. Her var en aktuell straf af fængsel i 5 måneder for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer tilstrækkelig til at begrunde udvisning.

I dommen af 4. april 2000 (U 2000.1499 H) var udlændingen, der blev udvist, indrejst som *13-årig* og havde boet her i mere end 25 år. Han var blev straffet med fængsel i 3½ år. Denne straf opfyldte tilsyneladende ikke kriteriet "langvarig fængselsstraf".

Er situationen den, at udlændingen *ingen* tilknytning har til f.eks. nære familiemedlemmer eller bekendte i oprindelseslandet, må det efter Menneskerettighedsdomstolens praksis bero på styrken af udlændingens kulturelle eller sociale tilknytning til oprindelseslandet, om en udvisning vil være i strid med artikel 8. Det må i alle tilfælde være en forudsætning, at pågældende udlænding har begået meget alvorlig kriminalitet. Spørgsmålet har ikke været prøvet i danske sager, og det er vanskeligt nærmere at præcisere, hvor grænsen går.

8.3.3. Udlændingen er gift med herboende ægtefælle eller har herboende mindreårige børn

Er udlændingen gift eller lever i et fast samlivsforhold må det antages, at der stilles betydelige krav til karakteren af den udvisningsbegrundende kriminalitet. Det vil i denne situation navnlig indgå i vurderingen, om udlændingens ægtefælle vil have reelle og faktiske vanskeligheder ved at følge med udlændingen til oprindelseslan-

det sammenholdt med den begåede kriminalitet. Spørgsmålet har endnu ikke været prøvet i Højesteret.

Kriminalitetskravet øges betydeligt, hvis udlændingen og dennes ægtefælle har *børn* sammen, da hensynet til disse vejer meget tungt. Det må antages at gælde i særdeleshed, hvis børnene har en vis alder og er velintegrerede i det danske samfund. Det gælder f.eks. hvor der er tale om børn i den skolesøgende alder.

Er familieforholdet opløst som følge af parternes ophævelse af samlivet, beror det på graden af udlændingens tilknytning til børnene, hvor strenge krav, der bør stilles til karakteren af den udvisningsbegrundende kriminalitet.

Er kriminaliteten omvendt meget alvorlig, tages der imidlertid ikke hensyn til selv velintegrerede mindreårige børn, jf. U 2000.1499 H (fængsel i 3 år 9 måneder) og U 1999.1216 H (fængsel i 8 år).

8.3.4. Udlændingen har ingen tilknytning til Danmark - bortset fra opholdets længde

Der vil i denne situation i almindelighed være grundlag for udvisning af den kriminelle udlænding, og det vil i en række sager antagelig være et spørgsmål, om der overhovedet skal foretages en proportionalitetsafvejning efter EMRK artikel 8. Det må antages at bero på varigheden af udlændingens ophold i Danmark.

Er udlændingens ophold af en vis varighed - således at det er åbenbart, at han har taget ophold her med henblik på varigt ophold - er der dog næppe tvivl om, at denne afvejning i henhold til artikel 8 skal foretages. Det var f.eks. tilfældet i U 1999.1818 H. Den pågældende udlænding havde opholdt sig i Danmark i ca. 15 år, men var trods sit langvarige ophold ikke integreret i det danske samfund. Højesteret foretog i denne sag afvejningen.

Udfaldet af proportionalitetsafvejningen i disse sager må herefter bero på en konkret vurdering af kriminalitetens karakter og alvor sammenholdt med udlændingens tilknytning til Danmark, jf. herved udlændingelovens § 26.

8.4. Andre udlændinge med fast ophold (udlændingelovens §§ 23-24)

Er der tale om udlændinge med kortere lovligt ophold i Danmark end 7 år og som ikke er omfattet af §§ 7-8, er betingelserne for udvisning efter udlændingelovens §§ 23-24 mere lempelige. Der gælder efter disse bestemmelser nogle lempeligere krav til den udvisningsbegrundende kriminalitet. Kriminalitetskravet for udlændingen med et lovligt ophold på mellem 3 og 7 år er således kun det halve af det, der gælder for udlændinge med mere end 7 års lovligt ophold. For udlændinge med lovligt ophold i under 3 år gælder der alene et krav om frihedsstraf eller anden retsfølge.

Det beror i øvrigt på en konkret vurdering af udlændingens tilknytningsmomenter, om udvisning bør ske. Udgangspunktet vil i disse sager i almindelighed være det, at der bør nedlægges påstand om udvisning, medmindre der består en meget stærk tilknytning til Danmark, f.eks. fordi udlændingen har mindreårige børn her i landet.

Har udlændingen f.eks. på grund af krigsforhold i oprindelseslandet fuldstændig mistet sin tilknytning til dette land, og har udlændingen på trods af sit mere kortvarige ophold knyttet forbindelse til f.eks. herboende personer, øges kravene til den udvisningsbegrundende kriminalitet. Det følger blandt andet af Højesterets dom af 19. maj 1999 (U 1999.1390 H), hvor det faktiske opholds længde formentlig også har spillet en rolle.

8.5. Afslutning

Det er som anført på baggrund af afgørelsernes konkrete karakter vanskeligt på grundlag af den foreliggende højesteretspraksis at sammenfatte retstilstanden på området til nogle enkelte overordnede principper.

Det må formentlig på baggrund af gennemgangen af Højesterets seneste praksis konkluderes, at det kun i meget begrænset omfang har været muligt at udvise udlændinge med langvarigt ophold i medfør af bestemmelserne i udlændingelovens § 22, nr. 4-6.

Bestemmelserne i udlændingelovens § 22, nr. 4-6, har haft betydning ved en aktuel kortere fængselsstraf (under 2 års fængsel) bedømt på grundlag af udlændingens samlede kriminelle løbebane. Det fremgik af de to tredjeinstanssager, hvor Højesteret tiltrådte udvisningen.

Det er på grundlag af den foreliggende højesteretspraksis et åbent spørgsmål, i hvilket omfang lovændringen under hensyn til de øvrige kriminalitetskrav i udlændingelovens §§ 22-23 vil have selvstændig betydning⁷⁰.

⁷⁰ Kriminalitetskravet for udlændinge med kortere lovligt ophold end 3 år er efter udlændingelovens § 24, nr. 2, en betinget eller ubetinget frihedsstraf.

9. Retningslinjer fra Rigsadvokaten

9.1. Rigsadvokatens Meddelelse nr. 10/1998 om Behandlingen af sager mod udlændinge, hvor der er spørgsmål om udvisning

Rigsadvokaten udsendte efter vedtagelsen af lov nr. 226 af 8. juni 1983 om udlændingeloven en meddelelse nr. 4/1983 om "Udvisning på grund af strafbart forhold". Meddelelsen gennemgik de ændrede regler for udvisning. Det blev endvidere i pkt. 6.1. fastsat, at i sager mod udlændinge med *fast bopæl* anvendes påstand om udvisning indtil videre kun med Rigsadvokatens samtykke. I andre tilfælde skulle spørgsmålet om, hvorvidt der skulle nedlægges påstand om udvisning, afgøres af den, der havde tiltalekompetencen. Var statsadvokaten enig med Direktoratet for Udlændinge i, at påstand om udvisning ikke burde nedlægges, var en forelæggelse for Rigsadvokaten uforuden, jf. herved meddelelsens pkt. 6.2.1.

Rigsadvokaten udsendte i oktober 1998 - efter vedtagelsen af lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af udlændingeloven - en meddelelse nr. 10/1998 om "Behandlingen af sager mod udlændinge, hvor der er spørgsmål om udvisning".

Ved meddelelsen blev den hidtil gældende bestemmelse i RM 4/1983 om forelæggelse for Rigsadvokaten af sager mod udlændinge med fast bopæl ophævet. Rigsadvokaten har dog i Rigsadvokaten Informerer nr. 12/2000 fastsat en ny forelæggelsesregel, hvorefter sager mod udenlandske statsborgere, som er født og opvokset i Danmark, skal forelægges for Rigsadvokaten til afgørelse af, om der bør nedlægges påstand om udvisning.

Rigsadvokatens meddelelse nr. 10/1998 indeholder detaljerede forskrifter for, hvorledes sager vedrørende udenlandske statsborgere skal behandles, herunder hvilke oplysninger politiet skal indhente om udlændingens personlige forhold. Op-

lysningerne nedfældes i en særskilt politirapport - den såkaldte "§ 26-rapport" - og oplysningerne skal så vidt muligt søges kontrolleret. Rapporten danner grundlag for Udlændingestyrelsens og anklagemyndighedens vurdering af spørgsmålet, om der skal nedlægges påstand om udvisning⁷¹.

Med henblik på at følge udviklingen i sager om udvisning ved dom er det i meddelelsens punkt 2.10. blandt andet bestemt, at statsadvokaterne én gang årligt afgiver en redegørelse om de af politimestrene indsendte domme og kendelser om anvendelsen af udvisningsreglerne i praksis. Rigsadvokaten har på baggrund af indberetningerne overfor Udlændingestyrelsen redegjort for udviklingen for henholdsvis 4. kvartal 1998 og 1999. Rigsadvokaten udtalte i en redegørelse af 1. marts 2000 til Udlændingestyrelsen blandt andet ⁷²:

"Som det fremgår af redegørelserne, synes anvendelsen af de nye udvisningsregler ikke at have givet anledning til problemer i praksis, ligesom der i øvrigt ikke ses at være opstået problemer af mere generel karakter.

Flere statsadvokater har dog peget på, at der i forbindelse med ankesager bruges megen tid på gennemgang af praksis, idet det er både vanskeligt og tidskrævende at vurdere rigtigheden af en doms bestemmelse om udvisning eller undladelse heraf, når sagen vurderes i forhold til den foreliggende praksis.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig statsadvokaternes vurdering, idet indførelsen af de nye udvisningsregler - og herunder særligt den øgede fokusering på de i udlændingelovens § 26 nævnte forhold sammenholdt med inddragelsen af de hensyn, der følger af blandt [andet] Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 og 8 - har medført, at sager, hvorunder der bliver spørgsmål om udvisning, er langt mere komplekse og dermed væsentligt mere ressourcekrævende end tidligere.

...

Det er endvidere min opfattelse, at reglernes kompleksitet kan medføre en vis risiko for ulighed i retsanvendelsen, navnlig når der i de fleste sager skal foretages en vurdering af rækkevidden af praksis fra konventionsorganerne i Strasbourg vedrørende Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 8, og eftersom rækkevidden af praksis i forhold til den konkret foreliggende sag kan give anledning til betydelig tvivl."

⁷¹ Se nærmere meddelelsens punkt 2.2.6. Se gennemgangen af § 26 i afsnit 2.2.

9.2. Gennemgang af afgjorte sager mod udlændinge, der er udvist

Ved skrivelser af 20. maj 1999 og 11. juni 1999 til samtlige statsadvokater, politimestre og Politidirektøren i København anmodede Rigsadvokaten anklagemyndigheden om - i lyset af den nu foreliggende højesteretspraksis - at vurdere, om udvisningspåstanden burde opretholdes i de straffesager, der verserede. Rigsadvokaten anmodede endvidere om at blive underrettet om sager, der var afsluttet ved endelig dom om udvisning, og hvor sagen efter den nu foreliggende højesteretspraksis - herunder Højesterets domme af maj og juni 1999 - måtte antages at ville have fået et andet udfald. Indberetningsordningen omfattede såvel udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 4, som efter § 22, nr. 5 og 6⁷³.

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby forelagde i alt 19 domme fra henholdsvis Københavns Byret og Østre Landsret til vurdering, mens de øvrige statsadvokater meddelte, at der inden for deres område ikke sås at være afsagt domme af den omhandlede karakter. Den Særlige Klageret havde forinden besluttet, at én sag skulle genoptages.

Rigsadvokaten orienterede ved skrivelse af 21. januar 2000 til samtlige statsadvokater, politimestre og Politidirektøren i København om resultatet af gennemgangen af de afsluttede straffesager, hvor der er sket udvisning i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4, 5 og 6. Rigsadvokaten fandt efter en gennemgang af de forelagte domme, at der skulle gives underretning til de beskikkede forsvarere i 15 sagerne, om at disse *muligt* kunne have fået et andet udfald, hvis den senere højesteretspraksis havde foreligget på domstidspunktet.

⁷² Rigsadvokatens skrivelse af 18. marts 1999 og 1. marts 2000 til Udlændingestyrelsen.

⁷³ Rigsadvokaten Informerer nr. 12 og nr. 15/1999.

Underretningen skete med henblik på, at forsvarerne kunne overveje, om man ønskede at indgive en ansøgning til Den Særlige Klageret om genoptagelse af sagerne eller foranledige en fornyet behandling af sagerne ved anke til landsretten eller ved ansøgning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe sagerne for Højesteret. Dommene var for de flestes vedkommende afsagt af landsretten for mere end ét år siden og kunne derfor ikke gennem Procesbevillingsnævnet søges indbragt for Højesteret.

Det blev i forbindelse med underretningen af forsvarerne tilkendegivet, at anklagemyndigheden *ikke* havde taget stilling til, hvorledes man ville udtale sig i forbindelse med en eventuel anmodning om genoptagelse eller under en eventuel anke af sagerne, fordi dette blandt andet beror på en vurdering af det videre forløb og eventuelle yderligere undersøgelser i sagerne, som vil blive tilrettelagt efter drøftelse med forsvarerne.

Procesbevillingsnævnet har i en sag, hvor ansøgning kunne indgives inden udløbet af den i retsplejelovens § 966, stk. 1, omhandlede frist for undtagelsesvis at meddele anketilladelse, meddelt tredjeinstanstilladelse. Denne sag blev afgjort ved Højesterets dom af 14. august 2000, hvor den pågældende efter anklagemyndighedens indstilling blev frifundet for udvisningspåstanden. Sagen er omtalt ovenfor i afsnit 7.2.4.

Den Særlige Klageret har foreløbig truffet bestemmelse om genoptagelse af to landsretssager, og der verserer for tiden fem sager ved Klageretten. Landsretten har endvidere ekstraordinært admitteret to sager i medfør af retsplejelovens § 963, stk. 3, jf. § 949, stk. 2. Der er i fem sager ikke ansøgt om genoptagelse⁷⁴.

Status pr. 21. august 2000 for sager omfattet af Rigsadvokatens skrivelse af 21. januar 2000

⁷⁴ Opgørelse fra Statsadvokaten for København m.v. af 21. august 2000.

Anket til Højesteret	Anket til landsret (ekstraordinær anke)	Genoptagelse af landsretsdomme ⁷⁵	Verserer ved Den Særlige Klageret	Andet
1	2	2	5	5

9.3. Rigsadvokatens arbejdsgruppe om behandlingen af sager mod udlændinge, hvor der er spørgsmål om udvisning

Rigsadvokaten nedsatte i juli 1999 en arbejdsgruppe, der fik til opgave at vurdere den fremtidige sagsbehandling i udvisningssager, herunder om det ville være muligt at fastsætte nærmere retningslinjer for behandlingen af spørgsmålet om, i hvilket omfang der bør nedlægges påstand om udvisning af udlændinge med tilknytning til Danmark.

Arbejdsgruppen har ikke afsluttet sin virksomhed.

Bilag 1

Oversigt over Højesteretspraksis i udvisningssager

Oversigten omfatter samtlige 36 domme, hvor Højesteret har taget stilling til spørgsmålet om udvisning i perioden 1.1.1997-14.8.2000. Sager, hvor der ikke er sket udvisning, er markeret ved skravering.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
<i>Højesterets dom og dato for afgørelse. Udvisningshjemmel.</i>	<i>Sanktion. Aktuel kriminalitet og relevante forstraffe.</i>	<i>Statsborgerland. Alder ved indrejse. Opholdets varighed.</i>	<i>Familiemæssig tilknytning til Danmark, herunder hustru og børn.</i>	<i>Tilknytning til statsborgerlandet.</i>
U 1999.271 H 24.11.1998 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Hæfte i 14 dage. Narkotika-kriminalitet. Tidl. straffet. For ovtr. af strfl. § 191.	Tyrkiet. Indrejst som 4-5-årig i 1979. Ophold i ca. 18 år.	Boede hos forældre og søskende. Havde det meste af sin familie i Danmark	Slægtninge og forlovet i Tyrkiet. Talte tyrkisk. Ferieophold.

⁷⁵ Herunder en sag, hvor Den Særlige Klageret traf bestemmelse om genoptagelse ved kendelse af 3.12.1999.

U 2000.293/2 H 2.11.1999 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Hæfte i 14 dage (fælles- straf). Narkotikakriminalitet. 1. gangssag.	Libanon. Indrejst som 23-årig i 1985. Ophold i ca. 14 år.	Gift med dansk kvinde med 3 sørbørn.	Kontakt til familie i Libanon.
U 2000.545/1 H 13.12.1999 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Hæfte i 20 dage. Narkotikakriminalitet. 1. gangssag.	Iran. Indrejst som 17- årig i 1984. Ophold i ca. 14 år.	Ugift, ingen familie eller børn.	Kontakt til forældre og søskende i Iran.
UFR NyhedsService 2000/20 4.5.2000 Ikke udvisning § 22, nr. 6.	Fgl. i 40 dage. Straffelovens § 119, stk. 1, og § 260, nr. 1.	Somalia. Indrejst i 1996 som 18-årig. Ophold i ca. 4 år.	Flygtning. Søster.	Manglete kontakt med søskende i Somalia og mor i Kenya
U 1999.1390 H 19.5.1999 Ikke udvisning § 23, nr. 1, jf. § 22, nr. 4.	Fgl. i 60 dage. Narkotikakriminalitet. Ustraffet.	Jugoslavien (Kroati- en). Indrejst i 1989 som 33-årig. Ophold i ca. 10 år.	Nær kontakt med to voksne børn i Dan- mark.	Ingen slægtninge.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
		Statsborgerland. Alder ved indrejse. Opholdets varighed.	Familiemæssig tilknyt- ning til Danmark, herunder hustru og børn.	Tilknytning til statsborgerlandet.
Højesterets dom og dato for afgørelse. <i>Udvisningshjemmel.</i>	<i>Sanktion. Aktuel kriminalitet og relevante forstraffe.</i>			
U 2000.822 H 17.1.2000 Ikke udvisning (dissens) § 22, nr. 6.	Fgl. i 60 dage. Vold efter strfl. § 245, stk. 1.	Somalia. Indrejst i 1992 som 24-årig. Ophold i ca. 7 år.	Skilt. Bror. Plejetilla- delse til dennes to børn. I arbejde.	Søster i Somalia.
UFR NyhedsService 2000/* H 14.8.2000 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 60 dage. Lov om euf. stoffer. 2. gangssag.	Liberia. Indrejst som 23-årig. Ophold i ca. 7 år	Gift, et barn. To børn af tidl. ægte- skab.	Ingen forbindelse til familie i Liberia.

U 1999.1503 H 9.6.1999 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 3 mdr. Narkotikakriminalitet. 1. gangssag.	Statsløs palæstiner, Libanon. Indrejst i 1985 som 38-årig. Ophold i ca. 14 år.	Nær kontakt med frasepareret hustru og to børn på 6 og 7 år.	Søskende i Libanon.
U 1999.1394 H 19.5.1999 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 4 mdr. Narkotikakriminalitet. 3. gangssag.	Pakistan. Indrejst i 1974 som 10-årig. Ophold i ca. 23 år.	Hustru, forældre og søskende i Danmark.	Ingen væsentlig tilknytning til Pakistan.
U 2000.546 H 13.12.1999 Udvisning (dissens) § 22, nr. 4.	Fgl. i 5 mdr. Narkotikakriminalitet. Siden 1986 samlet idømt fængsel i 6 år.	Chile. Indrejst i 1978 som 14-årig. Ophold i ca. 21 år.	Fraskilt. Boede hos sin mor. To halvsøskende i Danmark	Kontakt til slægtninge i Chile. Talte og skrev spansk.
U 2000.545/2 H 13.12.1999. Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 6 mdr. Tyveri og handel med 0,25 gr. heroin. 2. gangssag.	Tunis. Indrejst i 1987 som 19-årig. Ophold i ca. 11 år.	Fraserer dansk kvinde. Samvær med datter på 10 år.	Kontakt med forældre og søskende. Besøg.
U 1999.1500 H 9.6.1999 Udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 8 mdr. Narkotikakriminalitet. Prøveløsladt 1995 efter afsoning af dom på fgl. i 7 år.	Tyrkiet. Indrejst i 1972 som 15-årig. Ophold i ca. 27 år.	Hustru og søn på 17 år. Søskende.	Tilknytning til hustruens familie i Tyrkiet. Søster.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
Højesterets dom og dato for afgørelse. <i>Udvisningshjemmel.</i>	<i>Sanktion. Aktuel kriminalitet og relevante forstraffe.</i>	<i>Statsborgerland. Alder ved indrejse. Opholdets varighed.</i>	<i>Familiemæssig tilknytning til Danmark, herunder hustru og børn.</i>	<i>Tilknytning til statsborgerlandet.</i>
U 1999.1507 H 9.6.1999 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 8 mdr. Narkotikakriminalitet. 2. gangssag, tidl. dom af fgl. i 6 mdr.	Tyrkiet. Indrejst i 1970 som 23-årig. Ophold i ca. 28 år.	Nær kontakt til frasereret hustru og tre børn fra 13-24 år.	Tilknytning til forældre og søskende i Tyrkiet.

U 1999.275 H 24.11.1998 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 1 år. Narkotikakriminalitet. Tidl. straffet for ovtr. af strfl. § 191.	Irak. Indrejst i 1984 som ca. 30-årig. Ophold i ca. 15 år.	Boede med 17-årig søn i Danmark.	Risiko for overgreb i hjemlandet Irak. Hustru opholdt sig i Tyrkiet.
U 2000.820 H 17.1.2000 Ikke udvisning § 22, nr. 6.	Fgl. i 2 ½ år. Røveri fra pengetransport. Ustraffet.	Pakistan. Indrejst i 1976 som 4-årig. Ophold i ca. 22 år.	Nærmeste familie. Talte dansk med søskende, der var født i Danmark.	Farmor og moster i Pakistan. Kunne hverken læse eller skrive punjabi. 2 kortere besøg.
UFR NyhedsService 2000/19 27.4. 2000 Ikke udvisning § 22, nr. 6.	Fgl. i 3 år. 7 røverier efter strfl. § 288, stk. 2. Tidligere straffet gentagne gange.	Tyrkiet. Født i Danmark. Ophold i 24 år.	Opvokset i Danmark. Gift, 1 barn. Forældre og søskende. Læste og skrev dansk.	Fjernere slægtninge i Tyrkiet. Kortere ferieophold. Vanskeligt læse og skrive tyrkisk.
U 2000.1499 H 4.4.2000 Ikke udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 3½ år. Narkotikakriminalitet. Ustraffet.	Tyrkiet. Indrejst i 1971 som 13-årig. Ophold i ca. 27 år.	Frasepareret hustru og 3 børn i alderen 17-22 år.	Ingen familie.
U 2000.1499 H 4.4.2000 Udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 3 år 9 mdr. Narkotikakriminalitet. Ustraffet.	Tyrkiet. Indrejst i 1988 som 16-årig. Ophold i ca. 12 år.	Samlevede med dansk kvinde og parrets to børn på 1 og 2 år. Jævnlig kontrakt med barn, som han havde med anden kvinde.	Ingen familie.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
		Statsborgerland. Alder ved indrejse. Opholdets varighed.	Familiemæssig tilknytning til Danmark, herunder hustru og børn.	Tilknytning til statsborgerlandet.
Højesterets dom og dato for afgørelse. Udvisningshjemmel.	Sanktion. Aktuel kriminalitet og relevante forstraffe.			
UFR NyhedsService 2000/20 4.5.2000 Ikke udvisning § 22, nr. 6.	Fgl. i 4 år (fællesstraf) To bankrøverier. Betinget dom for røveri i 1998.	Israel. Født i Danmark. Ophold i 19 år.	Opvokset i Danmark. Forældre og søskende.	Slægtninge. 1 års ophold i 1995/96.

U 1999.1842 H 27.8.1999 Udvisning § 24, nr., 1, jf. § 22, nr. 4.	Fgl. i 4½ år. Narkotikakriminalitet. Tidl., straffet i Norge med fgl. i 3 år 7 mdr. for narkoti- kakriminalitet.	Jugoslavien (Makedo- nien). Indrejst i 1992 som 22-årig. Ophold i ca. 7 år.	Hustru og 3-årigt barn. Søskende.	Mor og broder i Makedo- nien.
U 1999.1818 H 23.8.1999 Udvisning § 22, nr. 4.	Fgl. i 5 år. Narkotikakriminalitet, 13 forhold. Ikke relevant straffet.	Iran. Indrejst i 1984 som 22-årig. Ophold i ca. 15 år.	Enlig.	Kontakt til far og søskende. Flere besøg.
U 1999.2032 H 15.9.1999 Udvisning § 23, nr. 1, jf. § 22, nr. 4.	Fgl. i 5 år. Narkotikakriminalitet. Ustraffet.	Nigeria. Indrejst i 1991 som 34-årig. Ophold i ca. 8 år.	Fraskilt dansk kvinde. Sporadisk kontakt med barn med anden dansk kvinde. Forlovet.	Kontakt til mor i Nigeria. Flere længerevarende besøg.
U 1998.45/1 H 17.11.1997 Udvisning § 22, nr. 2.	Fgl. i 5 ½ år. Narkotikakriminalitet . Tidl., straffet i Norge med fgl. i 4½ år for narkotika- kriminalitet.	Tyrkiet. Indrejst i 1980 som 19-årig. Ophold i 17 år.	Fraskilt. Kontakt med 2 børn.	Uoplyst.
U 1999.416 H 16.12.1998 Udvisning § 23, nr. 3.	Fgl. i 6 år. Drabsforsøg.	Pakistan. Indrejst i 1991 som 23-årig. Ophold i ca. 7 år.	Fraskilt.	Forældre og søskende i Pakistan.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
		Statsborgerland. Alder ved indrejse. Opholdets varighed.	Familiemæssig tilknyt- ning til Danmark, herunder hustru og børn.	Tilknytning til statsborgerlandet.
U 1998.107/1 H 28.11.1997 Udvisning § 22, nr. 3.	Fgl. i 7 år. Narkotikakriminalitet.	Rwanda. Indrejst i 1992 som 20-årig. Ophold i ca. 5 år.	Asyl. Gift, 1-årigt barn.	Mor i Rwanda.

U 1999.1210 H 23.4.1999 Udvisning § 22, nr. 3 og 4.	Fgl. i 7 år. Narkotikakriminalitet. Ikke straffet af betydning for sagen.	Iran. Indrejst i 1992 som 23-årig. Ophold i ca. 7 år.	Havde et 2-årigt barn med dansk kvinde.	Søskende i Iran.
U 1997.1678 H 17.10.1997 Ikke udvisning (dissens) § 22, nr. 3.	Fgl. i 8 år. Narkotikakriminalitet. To tidl. domme for ovtr. af strfl. § 191.	Jugoslavien (etnisk albaner). Indrejst i 1984 som 25-årig. Ophold i ca. 13 år.	Gift, 3 børn. Fuldt integrerede.	Forældre i Jugoslavien.
U 1998.623 H 13.2.1998 Udvisning § 24, nr. 1, jf. 22, nr. 3.	Fgl. i 8 år. Narkotikakriminalitet.	Nigeria. Indrejst i 1991 som 20-årig. Ophold i ca. 7 år.	Gift med dansk kvinde, der nu var gravid.	Uoplyst.
U 1999.1216 H 26.4.1999 Udvisning § 22, nr. 3 og 4.	Fgl. i 8 år. Narkotikakriminalitet.	Jugoslavien (Makedonien). Indrejst i 1980 som 24-årig. Ophold i ca. 19 år.	Hustru og 4 børn på 9-15 år, velintegrerede. Slægtninge.	Forældre. Ferierejser.
U 1997.1686/3 H 22.10.1997 Udvisning § 22, nr. 3.	Fgl. i 10 år. Hustrudrab.	Irak. Indrejst i 1985 som 33-årig. Ophold i ca. 12 år.	Asyl.	Søskende i Irak.
U 2000.1196 H 22.2.2000 Udvisning § 22, nr. 1 og nr. 6.	Fgl. i 10 år. Hustrudrab.	Sierra Leone. Indrejst i 1991 som 31-årig. Ophold i ca. 8 år.	To mindreårige børn på 11 og 13 år på børnehjem.	Mor og søskende. Besøg.

Dom	Kriminalitet	Personlige forhold		
		Statsborgerland. Alder ved indrejse. Opholdets varighed.	Famillemæssig tilknytning til Danmark, herunder hustru og børn.	Tilknytning til statsborgerlandet.
U 1998.1503 H 10.8.1998 Udvisning § 22, nr. 3.	Fgl. i 12 år. Manddrab.	Statsløs palæstiner. Libanon. Indrejst i 1989 som 15-årig. Ophold i ca. 7 år.	Ugift. Moder, søskende og andre slægtninge.	Søskende.

U 1999.881 H 23.2.1999 Udvisning § 24, nr. 4.	Fgl. i 12 år. Hustrudrab. Tidl. straffet .	Palæstinenser. Indrejst i 1992 som 30-årig. Ophold i ca. 6 ½ år.	4 børn, forældremyn- dighed hos dræbte (separeret).	Mor i Ægypten.
U 1999.63 H 14.10.1998 Udvisning § 23, nr. 3.	Anbringelse i hospital for sindslidende. Hustrudrab.	Jugoslavien (Makedo- nien). Indrejst i 1991 som ca. 32-årig. Ophold i ca. 6 år.	Forældremyndighed over 4 børn tillagt advokat.	Søster i Makedonien.
U 1999.1840 H 27.8.1999 Udvisning § 22, nr. 3.	Anbringelse i lukket afdeling. Manddrab.	Irak. Indrejst i 1995 som 21-årig. Ophold i ca. 4 år.	Asyl. Ingen familie.	Forældre i Irak.
U 2000.1376 H 24.3.2000 Udvisning § 22, nr. 6.	Forvaring. Vold efter strfl. § 245. 12 domme. I alt fgl. i 8 år.	Tyrkiet. Indrejst i 1979 som 13-årig. Ophold i ca. 20 år.	Fraskilt ægtefælle og 5-årigt barn. Mor og søskende.	Kontakt til egen og fraskilte hustrus familie i Tyrkiet. Behersker tyrkisk. Besøg.

Bilag 2

Andeninstantssager i Højesteret 1997-2000

Resumé af domme i ankede nævningsager, hvor Højesteret har taget stilling til udvisningsspørgsmålet. Oversigten dækker afgørelser fra januar 1997 til august 2000.

Domme afsagt i 1997

Sag 1997/1. Højesterets dom af 17. oktober 1997 (U 1997.1678 H)

Fængsel i 8 år for besiddelse af ca. 4,2 kg heroin. Ikke udvisning.

T, der i 1985 - som jugoslavisk statsborger - fik asyl her i landet, og som tidligere var straffet for narkotikakriminalitet, blev idømt fængsel i 8 år for besiddelse med henblik på videreoverdragelse af 4,259 kg heroin m.v. Under hensyn til T's familiemæssige tilknytning til herboende ægtefælle og børn, der var helt integreret i det danske samfund, blev en udvisningspåstand ikke taget til følge (disens af 2 dommere for udvisning).

Det fremgik af sagen, at T indrejste til Danmark den 11. september 1984 og den 5. juli 1985 fik opholdstilladelse med henblik på varigt ophold i henhold til udlændingelovens § 7, stk. 1, nr. 2 (nu § 7, stk. 2). Det var om T's forhold i øvrigt oplyst, at han i 1986 blev gift med en etnisk albaner fra Kosovo, og at han og ægtefællen havde tre børn født i 1987, 1988 og 1997. Hans ene søster

boede i Danmark. Hans forældre bor i Jugoslavien. Ægtefællen havde gennemgået 9. og 10. klasse i Danmark og arbejdede som pædagogmedhjælper og lejlighedsvis som tolk for Dansk Flygtningehjælp. De to ældste børn gik i folkeskolen og var ifølge udtalelser fra skolen fagligt og socialt velfungerende. De talte kun dansk.

Sag 1997/2. Højesterets dom af 22. oktober 1997 (U 1997.1686/3 H)

10 års fængsel og udvisning for drab på hustru. Fortabelse af arveret.

45-årig irakisk mand T, der i 1985 fik asyl her i landet, blev idømt 10 års fængsel for drab på hustru begået på åben gade med 14 stik- og knivlæsioner. T blev desuden udvist for bestandig og dømt til fortabelse af arveret.

Sag 1997/3. Højesterets dom af 17. november 1997 (U 1998.45/1 H)

Udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 2, i forbindelse med straf af fængsel i 5 år 6 måneder for bl.a. narkotikakriminalitet.

En nu 36-årig tyrkisk statsborger T var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., ved i tiden fra september til december 1995 ad flere gange at have overdraget ca. 600 g heroin og ved i tiden fra januar til juli 1996 med henblik på videreoverdragelse ad flere gange at have indført eller foranlediget indført ikke under 511 g heroin. T, der tillige var fundet skyldig i overtrædelse af

straffelovens §§ 123, 244 og 261, blev ved landsrettens dom straffet med fængsel i 5 år 6 måneder inkl. en reststraf på 58 dage. T var i 1991 i Norge for overtrædelse af narkotikalovgivningen straffet med fængsel i 4 år 6 måneder. Han var endvidere i august og november 1994 for vold m.m. straffet med henholdsvis fængsel i 4 måneder og hæfte i 30 dage.

T var indrejst i Danmark i april 1980 og indgik ægteskab med en dansk kvinde i maj 1980. Efter at være blevet skilt fra denne var han fra maj 1981 til december 1985 gift med en anden dansk kvinde, med hvem han havde to sønner født i 1982 og 1988. I sommeren 1995 var T flyttet sammen med en herboende tysk kvinde, som var medtalt i den foreliggende sag, og med hvem han under sagen havde indgået ægteskab. T havde indtil anholdelsen fortsat haft nær kontakt med børnene fra 2. ægteskab. Efter de nu pådømte forholds karakter og tidsmæssige udstrækning og T's tidligere kriminalitet, herunder narkotikakriminaliteten pådømt i Norge i 1991, fandt Højesteret betingelserne for udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 2, opfyldt, og der fandtes uanset det oplyste om T's forhold, herunder hensynet til de her i landet boende børn, ikke at være grundlag for i medfør af lovens § 26 at undlade udvisning.

Sag 1997/4. Højesterets dom af 28. november 1997 (U 1998.107/1 H)

Fængsel i 7 år og udvisning for indførsel af ca. 3,3 kg heroin m.m.

Den nu 25-årige T, der var statsborger i Rwanda og efter indrejse i september 1992 havde fået opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 2, var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. og 2. pkt., ved efter forudgående aftale med andre med henblik på videreoverdragelse den 21. november 1995 at have indført ca. 3,3 kg heroin, idet stoffet blev indført med tog af en medgerningsmand, og ved med henblik på videreoverdragelse at have besiddet i alt 71 g heroin.

Højesteret fandt ikke grundlag for at nedsætte den af landsretten udmålte straf af fængsel i 7 år. T, der var tutsi, havde i marts 1995 indgået ægteskab med en burundisk statsborger, som ligeledes havde opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 2, og som var hutu. Parret havde et barn født i december 1995.

Højesteret tiltrådte, at T i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 3, var udvist med henvisning til, at de i lovens § 26 anførte hensyn ikke var til hinder herfor, og at udsendelse af T efter lovens § 31 i almindelighed ikke måtte ske til et land, hvor han risikerede forfølgelse.

Domme afsagt i 1998

Sag 1998/1. Højesterets dom af 13. februar 1998 (U 1998.623/2 H)

8 års fængsel og udvisning for indførsel af ca. 1,9 kg kokain og forsøg på indførsel af ca. 4 kg.

En på gerningstidspunktet 27-årig nigeriansk statsborger T2 var bl.a. fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 2. pkt., til dels jf. § 21, ved i begyndelsen af februar 1996 med henblik på videreoverdragelse at have forsøgt at indsmugle ca. 4 kg kokain, og ved senere i februar 1996 i forening med T1 med henblik på videreoverdragelse at have indført 1910,5 g kokain fra T1 rejste til Uruguay og via Kastrup Lufthavn indførte stoffet til Danmark, hvor T2 skulle foranledige den videre overdragelse af stoffet. Højesteret fandt ikke grundlag for at nedsætte den idømte straf af fængsel i 8 år.

T2 var indrejst til Danmark i januar 1991 og havde fået opholdstilladelse efter i 1993 at have indgået ægteskab med en herboende dansk kvinde, som nu var gravid. Efter arten og grovheden af den begåede kriminalitet, og da de i udlændingelovens § 26 anførte hensyn ikke kunne føre til andet resultat, tiltrådte Højesteret, at T2 var udvist for bestandig, jf. lovens § 24, nr. 1, jf. § 22, nr. 3.

Sag 1998/2. Højesterets dom af 10. august 1998 (U 1998.1503 H)

12 års fængsel for drab på dørmænd. Udvisning.

Den på gerningstidspunktet 22-årige T var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 237 ved den 24. november 1996 ca. kl. 02.25 i gården ved et diskotek i Århus med et knivstik i hjertet at have dræbt en 30-årig mand, der arbejdede som dørmænd på diskoteket. Højesteret fandt ikke grundlag for at ændre den af landsretten udmålte straf af fængsel i 12 år.

T, der var statsløs palæstinenser og opvokset i Libanon, var kommet til Danmark i 1989 og havde fået tidsubegrænset opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7. Han var ikke gift og havde ingen børn, men havde familie såvel i Danmark som i Libanon. Højesteret tiltrådte, at T i medfør af udlændingelovens § 22, stk. 3, var udvist for bestandig med bemærkning bl.a. om, at han havde mulighed for senere at påberåbe sig lovens § 50 og § 31.

Sag 1998/3. Højesterets dom af 14. oktober 1998 (U 1999.63 H)

Udvisning af sindssyg drabsmand.

Den på gerningstidspunktet 38-årige T var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 237 ved den 1. maj 1997 på Dannebrogsgade i København at have dræbt sin fraseparerede hustru med en brødkniv, men blev, da han var sindssyg, frifundet for straf og dømt til anbringelse i hospital for sindslidende. T, der var født og opvokset i Makedonien, var sammen med sin hustru og fire børn kommet til Danmark i december 1991 og havde i

1993 fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2. T og hustruen var blevet separeret i februar 1997. Børnene, der talte dansk, var nu 7, 12, 14 og 15 år. T havde en søster her i landet og en søster i Makedonien. Højesteret tiltrådte, at betingelserne for udvisning af T i medfør af den dagældende udlændingelovs § 23, nr. 3, var opfyldt, og at ingen af de påberåbte bestemmelser i lovens § 26 kunne føre til at undlade udvisning. Højesteret lagde herved ligesom landsretten vægt på, at T havde mulighed for senere at påberåbe sig lovens § 50 og § 31.

Sag 1998/4. Højesterets dom af 16. december 1998 (U 1999.416 H)

6 års fængsel for drabsforsøg. Udvisning.

Den på gerningstidspunktet 24-årige T1 og den da 30-årige T2, begge pakistanske statsborgere, var fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens § 237, jf. § 21, ved den 18. juli 1997 i et vejkryds i Brønshøj i forening at have forsøgt at dræbe en landsmand A, idet de med T2 som fører af en personbil standsede op ud for en anden personbil, hvori bl.a. A befandt sig, hvorefter T1 steg ud af bilen og på kort afstand med en pistol affyrede flere skud mod A, som dog undgik at blive ramt. Landsretten fastsatte for begge tiltalte straffen til fængsel i 6 år, og Højesteret fandt ikke grundlag for ændre disse straffe. Højesteret stadfæstede endvidere landsrettens afgørelse om udvisning i medfør af udlændingelovens § 23, nr. 3, af T2, som

havde haft opholdstilladelse i Danmark siden 1991. T1, som havde opholdt sig her i landet siden 1996, var ved landsrettens dom blevet udvist i medfør af lovens § 24, nr. 4.

Domme afsagt i 1999

Sag 1999/1. Højesterets dom af 23. februar 1999 (U 1999.881 H)

12 års fængsel for manddrab m.v. Udvisning for bestandig.

En 37-årig palæstinensisk asylansøger T, der i 1995 som omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, var dømt til ambulans psykiatrisk behandling i psykiatrisk sygehus i anledning af overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 291, stk. 1, blev i nævningeting idømt fængsel i 12 år for *drab på sin fraseparerede hustru*, røveri af særlig farlig karakter og trusler m.v. Det fremgik af sagen, at T og H indgik ægteskab i 1989. Den 14. juli 1992 indrejste de i Danmark. I de seneste år har de ikke haft fælles bopæl. De havde fire fælles børn, som hustruen var tillagt forældremyndigheden over.

Højesteret stadfæstede strafudmålingen og tiltrådte, at betingelserne for udvisning efter udlændingelovens § 24, nr. 4, er opfyldt. Højesteret fandt, at ingen af bestemmelserne i udlændingelovens § 26 kan føre til, at udvisning undlades. Højesteret lagde

herved vægt på, at T havde mulighed for senere at påberåbe sig udlændingelovens § 50 og § 31. T blev udvist for bestandig.

Sag 1999/2. Højesterets dom af 23. april 1999 (U 1999.1210 H)

7 års fængsel og udvisning for indførsel af 2,2 kg heroin.

En på gerningstidspunktet 30-årig iransk statsborger T blev idømt fængsel i 7 år for indførsel af ca. 2,2 kg heroin fra Pakistan til Danmark. T, der var indrejst til Danmark i 1992 og havde opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 8, jf. § 7, stk. 1, havde et nu knap 2-årigt barn med en dansk statsborger. Pægældende har efter det oplyste ingen erhvervsmæssig tilknytning til Danmark, ligesom han ikke har øvrig familie i Danmark. Sigtede havde oplyst, at hans forældre var døde, samt at han havde to brødre og en søster, der alle boede i Iran. T blev udvist for bestandig i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 3 og 4.

Sag 1999/3. Højesterets dom af 26. april 1999 (U 1999.1216 H)

Fængsel i 8 år og udvisning for bestandig for narkotikaforbrydelser. Konfiskation.

En nu 43-årig T, der var jugoslavisk statsborger, blev ved nævningeting idømt fængsel i 8 år for adskillige narkotikaforbrydelser. Ved dommen blev han tillige udvist. T var indrejst i Danmark i 1980, og var gift med en herboende jugoslavisk statsborger, som var kommet hertil i 1985. Parret havde

fire børn på mellem 8 og 14 år, der alle var jugoslaviske statsborgere. T's forældre boede i Makedonien, hvortil T og hans familie jævnligt rejste. Højesteret tiltrådte, at T skulle udvises for bestandig, idet ingen af de i udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 2, nævnte forhold talte afgørende imod, jf. § 26, stk. 2, og Højesterets dom i U 1999.271 om fortolkningen af denne bestemmelse. Det kunne ikke tillægges betydning for bedømmelsen af spørgsmålet om udvisning, at et af forholdene til dels var begået før ikrafttrædelsen af lov nr. 1052 af 11. december 1996 om ændring af udlændingeloven.

Sag 1999/4. Højesterets dom af 23. august (U 1999.1818 H)

Fængsel i 5 år og udvisning for narkotikaforbrydelser.

Den 37-årige T, der tidligere var idømt en betinget dom uden straffastsættelse for tyveri, blev for overtrædelse af straffelovens § 191 m.v. idømt en fællestraf af fængsel i 5 år. Domfældelsen angik 15 forhold med besiddelse og videreoverdragelse af i alt ca. 480 gram heroin og ca. 240 gram kokain. T var iransk statsborger og kommet til Danmark i 1984 som 22-årig. I 1985 fik han opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens bestemmelse og de facto-status. Han havde ikke ægtefælle eller kæreste i Danmark og ingen børn. Flere af hans familiemedlemmer boede i Iran, hvor han havde været i 1995 og to gange i 1996, hver gang i ca. 2 måneder.

Højesteret tiltrådte nævningetingets afgørelse om udvisning, idet hans samlede kriminalitet var så alvorlig, at en udvisning ikke ville være i strid med det krav om proportionalitet, som følger af EMRK artikel 8.

Sag 1999/5. Højesterets dom af 27. august 1999 (U 1999.1840 H)

Anbringelse i lukket afdeling og udvisning for manddrab.

T blev fundet skyldig i manddrab, men frifundet i medfør af straffelovens § 16 og dømt til anbringelse i lukket (sikret) afdeling for personer med vidtgående psykisk handicap. Endvidere blev T, der var irakisk statsborger og havde fået asyl i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 1 (konventionsstatus), udvist for bestandig. Højesteret anførte herved, at det ikke i sig selv udelukker udvisning, at en tiltalt er frifundet for straf i medfør af straffelovens § 16, og at hverken T's mentale tilstand, asylgrundlaget - der fortsat var til stede - eller andre grunde var til hinder for udvisning. Højesteret tiltrådte, at der hverken i kraft af T's mentale tilstand, asylgrundlaget eller af anden grund foreligger forhold efter § 26, stk. 1, som - henset til det alvorlige forhold, som tiltalte har begået - kunne føre til, at der ikke træffes bestemmelse om udvisning. Højesteret bemærkede herved, at udsendelse ikke vil ske før endelig ophævelse af den idømte foranstaltning, og at T i den forbindelse kan påberåbe sig udlændingelovens §§

31 og 50 og bestemmelserne i §§ 49 a og 53 a, stk. 2, i lov nr. 473 af 1. juli 1998.

T blev herefter i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 3, udvist for bestandigt.

Sag 1999/6. Højesterets dom af 27. august 1999 (U 1999.1842 H)

4½ års fængsel og udvisning for narkotikakriminalitet.

Den nu 29-årige T, der som 22-årig var kommet fra Makedonien til Danmark, hvor han siden havde boet, var blevet gift og havde barn, og som i Norge havde en forstraf på fængsel i 4 år 7 måneder for narkotikakriminalitet, blev idømt fængsel i 4 ½ år for overtrædelse af straffelovens §§ 191 og 191 a mv. ved at have overdraget ikke under 500 gram heroin og have modtaget 40.000 kr., der var en del af betalingen for en tidligere heroinleverance. Uanset T's tilknytning til Danmark var narkotikakriminaliteten så alvorlig, at T blev udvist.

Sag 1999/7. Højesterets dom af 15. september 1999 (U 1999.2032 H)

5 års fængsel og udvisning for narkotikakriminalitet.

En nu 42-årig nigeriansk statsborger T blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 1, m.v. i anledning af salg og besiddelse med henblik på videresalg af i alt ca. 900 gram heroin. T var kommet her til landet som 34-årig og havde været gift med en dansk kvinde, fra hvem han var skilt. Han havde et barn med en anden dansk kvinde. T's mor boede i Nigeria, hvor T

flere gange havde været på besøg. T blev idømt fængsel i 5 år og udvist for bestandig.

Domme afsagt i 2000

Sag 2000/1. Højesterets dom af 22.2.2000 (U 2000.1196 H)

Fængsel i 10 år for hustrudrab og udvisning for bestandig.

Den 40-årige T var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 237 ved i maj 1999 i et medborgerhus i København med 8 knivstik at have dræbt sin tidligere hustru, fra hvem han var blevet skilt i 1998. Nævningerne svarede ja til et spørgsmål om strafnedsættelse efter straffelovens § 85. Landsretten udmålte straffen til fængsel i 10 år med henvisning til, at det særdeles brutale drab var begået uden noget forudgående skænderi eller opgør. T, der var født og opvokset i Sierra Leone, var kommet til Danmark i 1991. Hans to børn, der nu var 13 og 11 år, var kommet til Danmark i 1992. Det ældste af børnene var T's og afdødes

fælles barn. Det yngste barn havde efter det oplyste ikke forbindelse med sin mor i Sierra Leone. Hverken T eller de to børn havde anden familie i Danmark. Uanset T's tilknytning til Danmark, navnlig at T havde umyndige børn i Danmark, fandtes den begæede kriminalitet at være så alvorlig, at det ikke ville være i strid med EMK art. 8 at udvise ham. Da de forhold, som var anført i udlændingelovens § 26, stk.1, herefter ikke talte afgørende mod udvisning, tiltrådte Højesteret tillige landsrettens bestemmelse herom.

Sag 2000/2. Højesterets dom af 24. marts 2000 (U 2000.1376 H)

Udvisning efter dom til forvaring for grov vold i gentagelsestilfælde.

Den 33-årige T var fundet skyldig i bl.a. overtrædelse af straffelovens § 245 ved i juni 1999 med et oversavet jagtgevær at have affyret skud mod en anden mands fod, hvilket medførte, at tre mellemfodsknogler blev knust, og at tre tæer måtte amputeres. T var i perioden 1985-1999 i 12 tilfælde dømt for vold og trusler, herunder adskillige gange for overtrædelse af straffelovens § 245 med en samlet straf på fængsel i ca. 8 år. Højesteret tiltrådte, at T i overensstemmelse med Retslægerådets anbefaling var dømt til forvaring.

T var i 1979 som 13-årig kommet til Danmark fra Tyrkiet. Han havde i Danmark sin fraskilte tyrkiske ægtefælle og deres 5-årige datter, sin mor, en bror og en halvbror, ligesom han havde et barn med en dansk kvinde.

Han beherskede tyrkisk og havde under besøg i Tyrkiet - senest i 1995 - besøgt sin egen og sin fraskilte ægtefælles familie. Uanset T's stærke tilknytning til Danmark fandtes den nu begåede kriminalitet sammenholdt med hans tidligere kriminalitet at være så alvorlig, at det ikke ville stride mod proportionalitetskravet efter EMRK artikel 8 at udvise ham. Da de forhold, som er nævnt i UL § 26, stk. 1, herefter ikke talte afgørende mod udvisning, tiltrådte Højesteret, at T var udvist med indrejseforbud for bestandig.

Sag 2000/3. Højesterets dom af 4. april 2000 (U 2000.1499 H)

Udvisning af tiltalt/ikke udvisning af tiltalt.

To tyrkiske statsborgere T1 og T2 var af landsretten idømt fængsel i henholdsvis 3 år og 6 måneder og 3 år og 9 måneder for narkotikakriminalitet.

T1 blev af landsretten frifundet for påstanden om udvisning. Landsretten udtalte herom: *"Tiltalte kom til Danmark fra Tyrkiet i 1971 som 13-årig, og han havde ved sagens opkomst haft ophold i Danmark i ca. 27 år. Hans fraseparerede hustru, med hvem han fortsat har jævnlig kontakt, samt hans tre børn, heraf et mindreårigt barn, bor fast i Danmark. Han har ingen familie i Tyrkiet. På denne baggrund finder landsretten, at tiltaltes tilknytning til Danmark er så stærk, at det uanset grovheden af den begåede narkotikakriminalitet vil være i strid med kravet om proportionalitet, jf. artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention,*

såfremt tiltalte udvises af Danmark. Der er ved afvejningen tillige lagt vægt på, at der alene har været tale om en enkeltstående overtrædelse af narkotikalovgivningen."

T2 blev ved landsrettens dom i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4, udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig. Landsretten anførte i den forbindelse følgende:

"Tiltalte kom til Danmark i 1988 som knap 17-årig og har ved sagens opkomst haft ophold i Danmark i ca. 10 år. Han har siden 1995 samlevet med en dansk kvinde, med hvem han har to mindreårige børn. Han har desuden et barn med en anden dansk kvinde. Han har ingen familie i Tyrkiet. Tiltaltes tilknytning til Danmark findes ved afvejningen overfor den begåede grove narkotikakriminalitet ikke at have en sådan styrke, at det vil være i strid med det ovenfor nævnte proportionalitetsprincip at udvise tiltalte. Da de forhold, som er anført i udlændingelovens § 26, stk. 1, ikke taler afgørende imod udvisning, tager landsretten anklagemyndighedens påstand til følge, således at tiltalte udvises af Danmark med indrejseforbud for bestandig, jf. udlændingelovens § 22, nr. 4, jf. § 32."

Højesteret tiltrådte af de grunde, der er anført af landsretten, at tiltalte T1 var frifundet for påstanden om udvisning. Påstanden om udvisning af tiltalte T2 blev taget til følge.

Højesteret stadfæstede herefter dommen.

Sag nr. 2000/4. Højesterets dom af 4. maj 2000 (UfR NyhedsService 2000/20)

Ikke udvisning efter straf af fængsel i 4 år for to bankrøverier.

Sagen vedrørte en 19-årig israelsk statsborger, der var idømt en fællesstraf af fængsel i 4 år for bl.a. to bankrøverier. Den pågældende blev endvidere i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 6, udvist af Danmark for bestandig (dissens).

Straffen på fængsel i 4 år omfattede tillige en betinget dom på fængsel i 9 måneder af 1. oktober 1998 for bl.a. flere tyverier. Straffen i denne tidligere dom omfattede også en betinget dom ligeledes på fængsel i 9 måneder af 29. maj 1998 for et forsøg på røveri. T var ikke herudover tidligere straffet.

Det fremgik af sagen, at T var født og opvokset i Danmark. Hans forældre og bror boede i Danmark. Han havde en stor familie i Israel, hvor han 4-5 gange havde været på ferier af en varighed på ca. en måned. Endvidere havde han som 15-16-årig boet ca. et år hos sin farfar i Israel. Han talte arabisk, men kunne ikke læse og skrive sproget. Han havde en dansk kæreste.

Dommen var indbragt for Højesteret af domfældte med påstand om formildelse af den idømte straf samt frifindelse for påstanden om udvisning. Anklagemyndigheden tilsluttede sig frifindelsespåstanden.

Bilag 3

Tredjeinstanssager i Højesteret 1997-2000

Sag nr. 1. Højesterets dom af 24. november 1998 (U 1999.271 H)

Ikke udvisning i forbindelse med straf af 14 dages hæfte for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Sagen vedrørte en 23-årig tyrkisk statsborger, der blev fundet skyldig i overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i oktober 1997 på Vesterbro Torv i København at have solgt 0,11 gram heroin. Straffen blev fastsat til hæfte i 14 dage. T var som 4 - 5-årig kommet til Danmark, hvor også hans forældre og søskende boede. Han var straffet flere gange, herunder i 1993 med fængsel i 8 måneder for overtrædelse af straffelovens § 191. Han var endvidere straffet for volds- og berigelseskriminalitet med 6 måneders betinget fængsel i 1990, med 1 års fængsel - heraf 9 måneder betinget - i 1991 (fællesstraf omfattende 1990-dommen), med 80 dages fængsel i 1992, med 80 dages fængsel i 1993, med 60 dages fængsel i 1994, i 1995 med fællesstraf af fængsel i 8 måneder og med henholdsvis 4 måneders fængsel (inklusive 54 dages reststraf), 60 dages fængsel og 3 måneders fængsel i 1997.

Byretten og landsretten udviste tiltalte i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4, og § 26, stk. 2. Højesteret fandt

på baggrund af T's tilknytning til Danmark, at den kriminalitet, han havde gjort sig skyldig i, ikke var af en sådan grovhed, at udvisning kunne anses for nødvendiggjort af samfundsmæssige hensyn. Da udvisning af T derfor ville være i strid med artikel 8 i EMRK, ophævede Højesteret bestemmelsen om udvisning.

Sag nr. 2. Højesterets dom af 24. november 1998 (U 1999.275 H)

Ikke udvisning trods fængsel i 1 år for overtrædelse af straffelovens § 191, da der var risiko for overgreb i hjemland.

Sagen vedrørte en 45-årig irakisk statsborger, der var kommet til Danmark i 1984 og havde opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1, nr. 2. Han blev ved byretsdom af 5. januar 1998 for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., idømt en fællesstraf af fængsel i 1 år. Spørgsmålet om udvisning blev udsat til selvstændig behandling. T var tidligere straffet blandt andet for overtrædelse af § 191 og var den 17. november 1997 idømt fængsel i 1 år for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. Med henvisning til, at T's straffe i hvert fald ville være afsonet i juni 1999, og til Flygtningenævnets udtalelse om den aktuelle risiko for, at T ved tilbagevenden til Irak ville blive udsat for asylbegrundende overgreb, tog Højesteret i modsætning til byret og landsret ikke anklagemyndighedens påstand om udvisning til følge, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1 nr. 5 og

stk. 2, sammenholdt med lovens § 31 og § 50 samt EMRK artikel 3.

Sag nr. 3. Højesterets dom af 19. maj 1999 (U 1999.1390 H)

Ikke udvisning i forbindelse med straf af fængsel i 60 dage for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Sagen vedrørte en 40-årig kroatisk kvinde, der var fundet skyldig i overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i oktober 1997 i sin lejlighed i København med henblik på videreoverdragelse at have været i besiddelse af 6,64 g heroin. Straffen blev fastsat til fængsel i 60 dage. T var kommet til Danmark fra Kroatien i 1989. To af hendes tre voksne børn boede fast i Danmark, medens hun ingen familie havde i Kroatien. Hun var ikke tidligere straffet for narkotikakriminalitet. Landsretten udviste T i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4, jf. § 26, stk. 2. Højesteret udtalte, at § 26, stk. 2, må forstås i overensstemmelse med det krav om proportionalitet, som efter Menneskerettighedsdomstolens praksis følger af artikel 8 i EMRK, og at en udtalelse i lovens forarbejder om, at undladelse af udvisning i de i § 22, nr. 4, omhandlede tilfælde kun undtagelsesvist kan finde sted, herefter ikke kunne tillægges selvstændig betydning. Højesteret fandt, at udvisning af T som konsekvens af den idømte relativt beskedne straf ville være i strid med kravet om proportionalitet, og hun blev derfor frifundet for påstanden om udvisning.

Sag nr. 4. Højesterets dom af 19. maj 1999 (U 1999.1394 H)

Ikke udvisning i forbindelse med straf af fængsel i 4 måneder for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Denne sag vedrørte en 34-årig pakistansk statsborger, der var fundet skyldig i overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved den 6. maj 1998 i en gård i København med henblik på videreoverdragelse at have været i besiddelse af 5,02 gram heroin og 4,98 gram kokain. Straffen blev fastsat til fængsel i 4 måneder. T, der havde været narkoman i ca. 10 år, var tidligere mange gange straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, fortrinsvis med bøde, men i december 1996 med fængsel i 60 dage og den 4. maj 1998 med fængsel i 40 dage. Han var kommet til Danmark fra Pakistan i 1974 som 10-årig og havde ved sagens opkomst haft ophold i Danmark i ca. 23 ½ år. Han havde hustru, forældre og søskende i Danmark, medens han ingen væsentlig tilknytning havde til Pakistan. Landsretten udviste T i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4, jf. § 26, stk. 2. Højesteret udtalte, at § 26, stk. 2, måtte forstås i overensstemmelse med det krav om proportionalitet, som efter Menneskerettighedsdomstolens praksis følger af artikel 8 i EMRK, og at en udtalelse i lovens forarbejder om, at undladelse af udvisning i de i § 22, nr. 4, omhandlede tilfælde kun undtagelsesvist kan finde

sted, herefter ikke kunne tillægges selvstændig betydning. Højesteret udtalte endvidere, at i et tilfælde som det foreliggende indebærer kravet om proportionalitet, at udvisning efter udlændingelovens § 22, nr. 4, kun kan komme på tale, såfremt den begærede narkotikakriminalitet er af en sådan grovhed, at den pågældende idømmes en langvarig fængselsstraf eller nu flere gange er idømt fængselsstraffe af betydelig længde. Denne forudsætning var ikke opfyldt i den foreliggende sag, og T blev derfor frifundet for påstanden om udvisning.

Sag nr. 5. Højesterets dom af 9. juni 1999 (U 1999.1500 H)

Udvisning i forbindelse med straf af fængsel i 8 måneder for overtrædelse af straffelovens § 191 m.v.

En nu 42-årig tyrkisk statsborger blev idømt fængsel i 8 måneder for overtrædelse af straffelovens § 191 m.v. ved med henblik på videreoverdragelse af have besiddet henholdsvis 50 gram kokain og 27,4 gram heroin og ved at have besiddet 0,09 gram heroin. T var kommet til Danmark fra Tyrkiet som 15-årig i 1972. I 1980 blev han gift med sin nuværende hustru, med hvem han havde en søn på nu 17 år. Hustruens familie boede i Tyrkiet, som hun og T havde bevaret tilknytning til. T var i 1995 blevet prøveløsladt efter afsoningen af en dom på 7 års fængsel for narkotikakriminalitet. Uanset T's stærke tilknytning til Danmark var hans narkotikakriminalitet så alvorlig, at det

ikke ville være i strid med proportionalitetshensynet i EMRK artikel 8 at udvise ham. Højesteret stadfæstede derfor landsrettens og byrettens dom om udvisning i 10 år.

Sag nr. 6. Højesterets dom af 9. juni 1999 (U 1999.1503 H)

Ikke udvisning i forbindelse med straf af fængsel i 3 måneder for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

En nu 51-årig statsløs palæstinenser blev idømt fængsel i 3 måneder for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. T var kommet til Danmark og havde fået asyl i 1985. Han havde haft en nær kontakt med sin herboende fraseparerede marokkanske hustru og deres fælles børn på 6 og 7 år, som han så næsten dagligt. På denne baggrund fandt Højesteret, at T havde en så stærk tilknytning til Danmark, at udvisning på grund af hans kriminalitet ville være i strid med proportionalitetskravet i EMRK artikel 8. Højesteret ophævede derfor landsrettens og byrettens bestemmelse om udvisning.

Sag nr. 7. Højesterets dom af 9. juni 1999 (U 1999.1507 H)

Ikke udvisning i forbindelse med straf af fængsel i 8 måneder for overtrædelse af straffelovens § 191.

En nu 52-årig mand blev idømt fængsel i 8 måneder for overtrædelse af straffelovens § 191. T var i 1997 blevet idømt 6 måneders fængsel for overtrædelse af samme lov. Han var som 23-årig kommet fra Tyrkiet til

Danmark i 1970, hvor han havde boet indtil han i oktober 1998 blev udsendt til Tyrkiet ved politiets foranstaltning, da landsrettens udvisningsafgørelse blev fuldbyrdet. Fra 1972 havde han boet sammen med sin hustru, der ligesom deres yngste barn på 13 år havde fået dansk statsborgerskab. Deres to sønner på 21 og 24 år boede også i Danmark. Han og hustruen var blevet separeret i 1992, men havde bevaret en nær kontakt. På denne baggrund fandt Højesteret, at T havde en så stærk tilknytning til Danmark, at udvisning var i strid med proportionalitetskravet i EMRK artikel 8. Højesteret ophævede derfor landsrettens og byrettens bestemmelse om udvisning.

Sag nr. 8. Højesterets dom af 2. november 1999 (U 2000.293 H)

Ikke udvisning på grund af besiddelse med henblik på videresalg af 0,18 gram heroin.

En nu 37-årig mand, der tidligere var idømt nogle mindre bødestraffe og en betinget dom uden straffastsættelse, blev for førstegangsbesiddelse med henblik på videresalg af i alt 0,18 gram heroin idømt en tillægsstraf på hæfte i 14 dage, jf. straffelovens § 89, mens det havde sit forblivende ved den betingede dom. Efter T's og anklagemyndighedens samstemmende påstande for Højesteret blev T, der var indrejst her i landet i 1985 og ved byrettens og landsrettens domme var blevet udvist, frifundet for udvisningspåstanden.

Det fremgik i øvrigt af sagen, at T var gift med en dansk statsborger, som han havde boet sammen med i 13 år. Parret havde ingen fælles børn, men ægtefællen havde 3 særbørn. T havde efter det oplyste ikke anden familie i Danmark. Han havde ikke bevaret kontakten til sin familie i Libanon.

Sag nr. 9. Højesterets dom af 13. december 1999 (U 2000.545/1 H)

Ikke udvisning efter dom for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

En 32-årig iransk statsborger, der den 28.8.1998 var blevet idømt betinget hæfte i 10 dage for et forsøg på overdragelse af 0,1 gram heroin og overtrædelse af straffelovens § 293, stk. 1, blev ved en byretsdom den 14.10.1998 idømt hæfte i 20 dage for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved den 13.5.1998 at have solgt 0,08 gram heroin og været i besiddelse af 0,07 gram heroin. Ved dommen blev T udvist i 5 år. Landsretten ændrede dommen til fængsel i 60 dage og stadfæstede udvisningen.

Da salget var sket før byretsdommen af 28.8.1998, udtalte Højesteret, at straffen skulle fastsættes i medfør af straffelovens § 61, stk. 1, som en fælles straf for de to forhold, der derved skulle bedømmes under et som et førstegangsforhold. Højesteret fastsatte herefter straffen til 20 dage, og i overensstemmelse med T's og anklagemyndighedens samstemmende påstande blev T frifundet for udvisningspåstanden.

Det fremgik i øvrigt af sagen, at T var indrejst her i landet i 1985.

Sag nr. 10. Højesterets dom af 13. december 1999 (U 2000.545/2 H)

Ikke udvisning efter dom for tyveri og overtrædelse af lov om euforiserende stoffer (tredjegangstilfælde af videresalg).

En 31-årig tunesisk statsborger, der tidligere havde været straffet adskillige gange, herunder bl.a. for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og senest den 31.8.1998 var blevet idømt fængsel i 3 måneder for tyveri og overtrædelse af våbenloven, blev ved en byretsdom af 31.5.1999 idømt fængsel i 6 måneder for tyveri, forsøg herpå og hæleri samt for fire forhold vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Disse forhold drejede sig om i alt 0,75 gram hash, forsøg på salg af 4 salgskugler med i alt 0,26 gram kokain og besiddelse af 3 Rohypnol tabletter. Ved dommen blev T, der havde haft lovligt ophold i Danmark siden 1.1.1988, frifundet for anklagemyndighedens påstand om udvisning. Ved landsrettens dom blev T udvist i 5 år. I overensstemmelse med T's og anklagemyndighedens samstemmende påstande for Højesteret blev T frifundet for udvisningspåstanden, således at byrettens dom blev stadfæstet af Højesteret.

Det fremgik i øvrigt af sagen, at T, der var indrejst i Danmark i 1987, havde en mindreårig datter i Danmark,

som han så næsten dagligt, og tidligere var straffet for handel med mindre kvanta heroin i 1994 og 1995.

Sag nr. 11. Højesterets dom af 13. december 1999 (U 2000.546 H)

Udvisning af T, der på grund af gentagen handel med heroin, blev idømt fængsel i 5 måneder.

En nu 35-årig chilensk statsborger blev for seks forhold af overtrædelse af lov om euforiserende stoffer idømt fængsel i 5 måneder. T var i 1986 blevet idømt fængselsstraf på 3 år og 6 måneder for narkotikakriminalitet. Fællesstraffen omfattede en reststraf på 182 dage vedrørende en tidligere dom for bl.a. røveri. Efter en hæftestraf på 30 dage i 1988 havde han i perioden fra 1993 til 1997 fået i alt syv domme for bl.a. røveri og overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, herunder i 1993 en betinget fængselsstraf på 30 dage, i 1994 en hæftestraf på 14 dage, i 1995 en fængselsstraf på 1 år og 6 måneder, i 1996 en fængselsstraf på 3 måneder og i 1997 en fængselsstraf på 4 måneder. Siden 1986 var han således idømt fængselsstraffe på samlet omkring 6 år. T var som 14-årig kommet til Danmark sammen med sine forældre og to halvbrødre. Hans far havde siden forladt Danmark og havde de sidste år boet i Spanien. T, der tidligere havde været gift, men ikke havde børn, boede hos sin mor. Han talte og skrev spansk og havde de sidste 10 år flere gange væ-

ret i Chile for at besøge sin familie. På denne baggrund var T's tilknytning til Danmark ikke så stærk, at udvisning i anledning af hans omfattende og alvorlige kriminalitet ville være i strid med EMRK artikel 8. Højesteret stadfæstede landsrettens og byrettens bestemmelse om udvisning i 5 år (dis-sens).

De to dissentierende dommere henviste bl.a. til, at T i årenes løb var straffet adskillige gange, men siden hans alvorligste kriminalitet blev på-dømt i 1986, var han frem til 1995 ikke blevet dømt for alvorligere forhold. Han var i 1995 idømt fængsel i 1 år og 6 måneder, men var i øvrigt i 1990'erne alene idømt et begrænset antal kortere frihedsstraffe. Disse dommere fandt efter en samlet bedømmelse, at T's tilknytning til Danmark var så stærk, at udvisning på grund af hans hidtidige kriminalitet ville være i strid med kravet om proportionalitet.

Landsrettens dom af 25. maj 1999 er trykt i U 1999.1472 Ø.

Sag nr. 12. Højesterets dom af 17. januar 2000 (U 2000.820 H)

Ikke udvisning efter dom af fængsel i 2 år og 6 måneder for røveri fra pengetransport.

En på gerningstidspunktet 26-årig pakistansk statsborger blev idømt fængsel i 2 år og 6 måneder for røveri af tre pengetasker indeholdende 883.121,62 kr. fra en pengetransportvogn, begået i forening med to ukendte medgerningsmænd.

T's far var kommet til Danmark i 1975, og T selv kom hertil i 1976 som 4-årig sammen med sin mor. Familien havde siden boet i Danmark, hvor to yngre søskende var blevet født. Han talte punjabi med sine forældre, men kunne ikke læse eller skrive sproget. Han talte dansk med sine søskende og venner.

Det fremgik i øvrigt af sagen, at T kun havde været på to kortere ferieophold i Pakistan. Han havde ingen familie i Pakistan udover en farmor og en moster, med hvilke han ikke havde haft nærmere kontakt, siden han flyttede til Danmark. Han var ugift og havde ikke børn. Han havde gået i dansk skole fra 1. til 10. klasse.

Højesteret henviste til, at T var kommet til Danmark som knap 4-årig, havde gået i danske skole, havde opholdt sig her i landet i 23 år og havde sine forældre og sine søskende, som er hans nærmeste familie, boede her, og endelig til, at han reelt ingen tilknytning havde til Pakistan, hvis sprog han hverken kunne læse eller skrive. T havde herefter en så meget stærkere tilknytning til Danmark end til Pakistan, at en udvisning som følge af den idømte straf på 2 ½ års fængsel ville være i strid med kravet om proportionalitet i henhold til EMRK artikel 8. T blev derfor frifundet for anklage-myndighedens påstand om udvisning. Det var herved også tillagt vægt, at T ikke tidligere var straffet, og at dommen vedrørte et enkeltstående om end alvorligt røveriforhold.

Landsrettens dom af 25. maj 1999 er trykt i U 1999.1474 Ø.

Sag nr. 13. Højesterets dom af 17. januar 2000 (U 2000.822 H)

Ikke udvisning efter dom af fængsel i 60 dage for vold efter straffelovens § 245, stk. 1.

En på gerningstidspunktet 31-årig ustraffet somalisk statsborger blev idømt fængsel i 60 dage for vold af særlig rå og brutal karakter efter af straffelovens § 245, stk. 1, ved at have knust et ølglas i ansigtet på en restaurationsgæst.

T var kommet til Danmark i marts 1992 som 24-årig og havde på gerningstidspunktet opholdt sig her i knap 7 år. Han var nu skilt fra sin somaliske hustru og havde ingen børn. Hans eneste familie i Danmark var en bror, der har været undergivet psykiatrisk behandling, og denne brors to sønner, der siden januar 1999 havde boet hos tiltalte. Børnenes far havde oplyst, at han var i bedring, og at han søgte en lejlighed, hvor han kunne bo sammen med sine sønner. Tiltalte ophørte med sit arbejde, da han i juni 1999 tog til København i anledning af sin broders sygdom. Ved byrettens og landsrettens dom blev T udvist, men Højesteret fandt under hensyn til længden af T's ophold i Danmark, hans familie- og arbejdsmæssige tilknytning hertil og den idømte relativ beskedne straf på 60 dages fængsel, at udvisningen stred mod EMRK artikel 8 (dissens).

Den dissenterede dommer ville stadfæste landsrettens dom og henviste

til, at T kom til Danmark som 24-årig. Han havde ikke ægtefælle og ingen børn. Det måtte antages, at broderens børn havde en væsentlig tilknytning til deres herboende far. På denne baggrund ville en udvisning i fem år efter denne dommers opfattelse ikke være i strid med proportionalitetskravet.

Landsrettens dom af 22. juni 1999 er trykt i U 1999.1637 V.

Sag nr. 14. Højesterets dom af 27. april 2000 (UfR NyhedsService 2000/19)

Ikke udvisning af udlænding, der var født og opvokset i Danmark og som var idømt fængsel i 3 år.

En 24-årig tyrkisk statsborger, der tidligere var straffet flere gange, senest i 1996 med fængsel i 8 måneder for tyveri m.v. blev ved byretten idømt en fællesstraf af fængsel i 3 år for fire forhold af tyveri, to forhold af hæleri og syv røverier og forsøg herpå efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, jf. § 288, stk. 2. Røverierne var i de fleste tilfælde begået ved, at T med andre var trængt ind i ældre og svagelige personers boliger. T blev udvist af landsretten i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 6.

T's forældre var kommet til Danmark i henholdsvis 1971 og 1975, og T var født her i landet, hvor han siden havde haft ophold sammen med sin familie, herunder en bror og en søster. Han var i 1995 blevet gift med en tyrkisk kvinde, fra hvem han nu var blevet skilt og med hvem han havde et

barn på godt et år. T læste og skrev dansk, men kunne kun vanskeligt læse og skriver tyrkisk. Han havde flere gange, senest i 1996, været på kortere ferieophold i Tyrkiet.

Højesteret frifandt T for udvisningspåstanden og udtalte:

"... er født og opvokset i Danmark, hvor også hans nærmeste familie fortsat bor. Han har fra sit 12. år i næsten seks år været anbragt i familiepleje hos en dansk familie. Han har gennemført et dansk skoleforløb og påbegyndt en erhvervsgrunduddannelse her i landet. ... taler, læser og skriver dansk, mens han har vanskeligt ved tale og skrive tyrkisk og kun taler dagligdags tyrkisk. Han har flere gange - senest i 1996 - været på kortere ferieophold i Tyrkiet. Han har ikke længere nogen forbindelse med familie in Tyrkiet.

Højesteret finder på denne baggrund, at .. har en så stærk tilknytning til Danmark og en så beskeden tilknytning til Tyrkiet, at en udvisning af ham - uanset grovheden af den kriminalitet, han har begået, og uanset usikkerheden om ægtefællen og fællesbarnets fremtidige opholdssted efter en eventuel skilsmisse - ville være i strid med det krav om proportionalitet, som følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8."

Sag 587/1999.

Sag nr. 15. Højesterets dom af 4. maj 2000 (UfR NyhedsService 2000/20)

Ikke udvisning efter dom af fængsel i 40 dage for overtrædelse af strfl. § 119.

Sagen vedrørte en 22-årig somalisk statsborger, der for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 mv. var idømt

fængsel i 40 dage. T blev af byret og landsret i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 6, udvist af Danmark med indrejseforbud i 5 år.

T kom til Danmark som 18-årig i 1996. Han havde indtil da opholdt sig i Kenya, hvortil han sammen med sin familie var flygtet i begyndelsen af 1990'erne på grund af borgerkrigen i Somalia. T's mor og to af hans fem helsøskende opholdt sig i Kenya. To andre helsøskende havde han ikke haft kontakt med siden 1989. Han boede sammen med sin søster her i landet. Han havde ingen kontakt med sine fire halvsøskende, hvoraf den ene boede i Danmark. Han havde i sommeren 1999 arbejde som ferieafløser, men havde ikke siden haft arbejde.

Højesteret frifandt T med bemærkningerne: *"T er ikke tidligere straffet af betydning for sagen. Den nu idømte straf på 40 dages fængsel vedrører dels et overfald på en togrevisor dels et tilfælde af ulovlig tvang. Som også anført af parterne indgår kun det førstnævnte forhold i vurderingen af, om T skal udvises, jf. udlændingelovens § 22, nr. 6.*

Højesteret finder, at en udvisning af T som følge af den foreliggende overtrædelse af straffelovens § 119, stk.1, ville være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Højesteret lægger herved vægt på, at overtrædelsen må anses for at være af mindre alvorlig karakter, at T ikke har kontakt til familiemedlemmer i Somalia, som han forlod som ca. 13-årig og nu kun har ganske beskeden tilknytning til, at der ikke er

grundlag for at antage, at T kan ventes at tage ophold i Kenya, og at T, da overtrædelsen blev begået, havde haft lovligt ophold i godt 2½ år i Danmark, hvor han bor sammen med sin søster."

Sag I 133/2000.

Sag nr. 16. Højesterets dom af 14. august 2000 (UfR NyhedsService 2000/*)

Ikke udvisning efter dom af fængsel i 60 dage for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Sagen vedrørte en på gerningstidspunktet 31-årig liberiansk statsborger, der var skyldig i at have forsøgt at sælge 0,09 gram heroin for 500 kr. Han blev herfor idømt 60 dages fængsel og udvist med indrejseforbud i 5 år. Han var senest straffet ved en dom af 18. april 1997 for besiddelse med henblik på videreoverdragelse af 0,17 gram kokain og 0,34 gram heroin.

T indrejste i 1992 som 25-årig. T havde to børn med en tidligere samlever og var nu gift med gambiansk kvinde. Han havde på domstidspunktet sammenlagt opholdt sig i Danmark i ca. 5 ½ år.

Anklagemyndigheden tilsluttede sig domfældtes påstand om frifindelse for udvisningspåstanden.

Bilag 4

Verserende tredjeinstanssager i Højesteret pr. 10. august 2000

1. JU 4219. Østre Landsrets ankedom af 7. februar 2000

Ikke udvisning efter dom af fængsel i 6 måneder for kønslig omgang med stedbørn.
Sagen vedrører en på gerningstidspunktet 30-årig nigeriansk statsborger, der for overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 222, stk. 2, og § 223, stk. 1, i by- og landsret blev idømt fængsel i 6 måneder ved at have haft kønslig omgængelse med sine to stedbørn på 3 og 4 år. Tiltalte blev ved byrettens dom i medfør af udlændingelovens § 24, nr. 1, udvist af Danmark med indrejseforbud gældende i 5 år. Landsretten frifandt T for påstanden om udvisning under henvisning til hans ægteskab med en dansk statsborger.

Det fremgår af sagen, at T indrejste i Danmark i oktober 1996 og ansøgte om asyl. Udlændingestyrelsens afslag på asyl blev stadfæstet af Flygtningesnævnet. I december 1997 indgik T ægteskab med en dansk statsborger. Ægtefællen har to børn, der er anbragt uden for hjemmet.

T har sporadisk kontakt til to døtre på 7 og 9 år, der bor i Nigeria, hvor også hans familie bor.

Dommen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt for Højeste-

ret af anklagemyndigheden med påstand om udvisning af Danmark.

Sagen er berammet til domsforhandling den 1. september 2000.

JU 4219.

2. JU 4220. Østre Landsrets ankedom af 20. januar 2000

Udvisning efter dom af fængsel i 3 måneder for narkotikakriminalitet.

Sagen vedrører en 30-årig peruviansk statsborger, der for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer er idømt 3 måneders fængsel og udvist af Danmark i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4, med indrejseforbud gældende indtil den 1. januar 2004.

T blev ved dommen fundet skyldig i indførsel af ca. 36 gram kokain i februar 1997 fra Peru til Danmark fordelt på en række brevforsendelser. Det blev lagt til grund, at alene ca. 9,3 gram kokain var fremsendt med henblik på videreoverdragelse. T er ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

T har sammenlagt opholdt sig i Danmark i ca. 5 ½ år. Han blev gift i juni 1998 med en dansk kvinde, som taler spansk. Ægtefællerne fik et barn sammen i januar 1999. Ægtefællerne har under ægteskabet i to perioder på i alt 5 måneder opholdt sig i Peru, hvor T har familie. T's farmor bor i Danmark. T har haft forskelligt arbejde i Danmark.

Dommen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse af T anket til

Højesteret med påstand om frifindelse for påstanden om udvisning samt til formildelse. Anklagemyndighedens påstand er stadfæstelse.

Sagen er berammet til domsforhandling den 6. november 2000.

3. JU 4232. Østre Landsrets ankedom af 27. januar 2000

Udvisning efter dom af en fællesstraf af fængsel i 5 år for røverier.

Sagen vedrører en på gerningstidspunktet 25-årig tidligere straffet tyrkisk statsborger, der er udvist efter en dom af fængsel i 5 år (fællesstraf med en reststraf af fængsel i 566 dage) for to røverier i marts og maj 1998 med et samlet udbytte på 1,9 million kr.

største del af udbyttet fra røverierne til Tyrkiet med henblik på at sikre sin fremtid der. Det forhold, at tiltalte har opholdt sig i Danmark siden sit 3. år, og at han har det meste af sin nærmeste familie her, herunder sine to mindreårige børn med sin herboende fraseparerede tyrkiske hustru, findes efter en samlet bedømmelse ikke afgørelse at tale for at undlade udvisning, jf. udlændingelovens § 26, ligesom udvisningen under de anførte omstændigheder endvidere ikke findes at være i strid med det i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 8 forudsatte proportionalitetskrav".

Sagen er endnu ikke berammet til domsforhandling.

